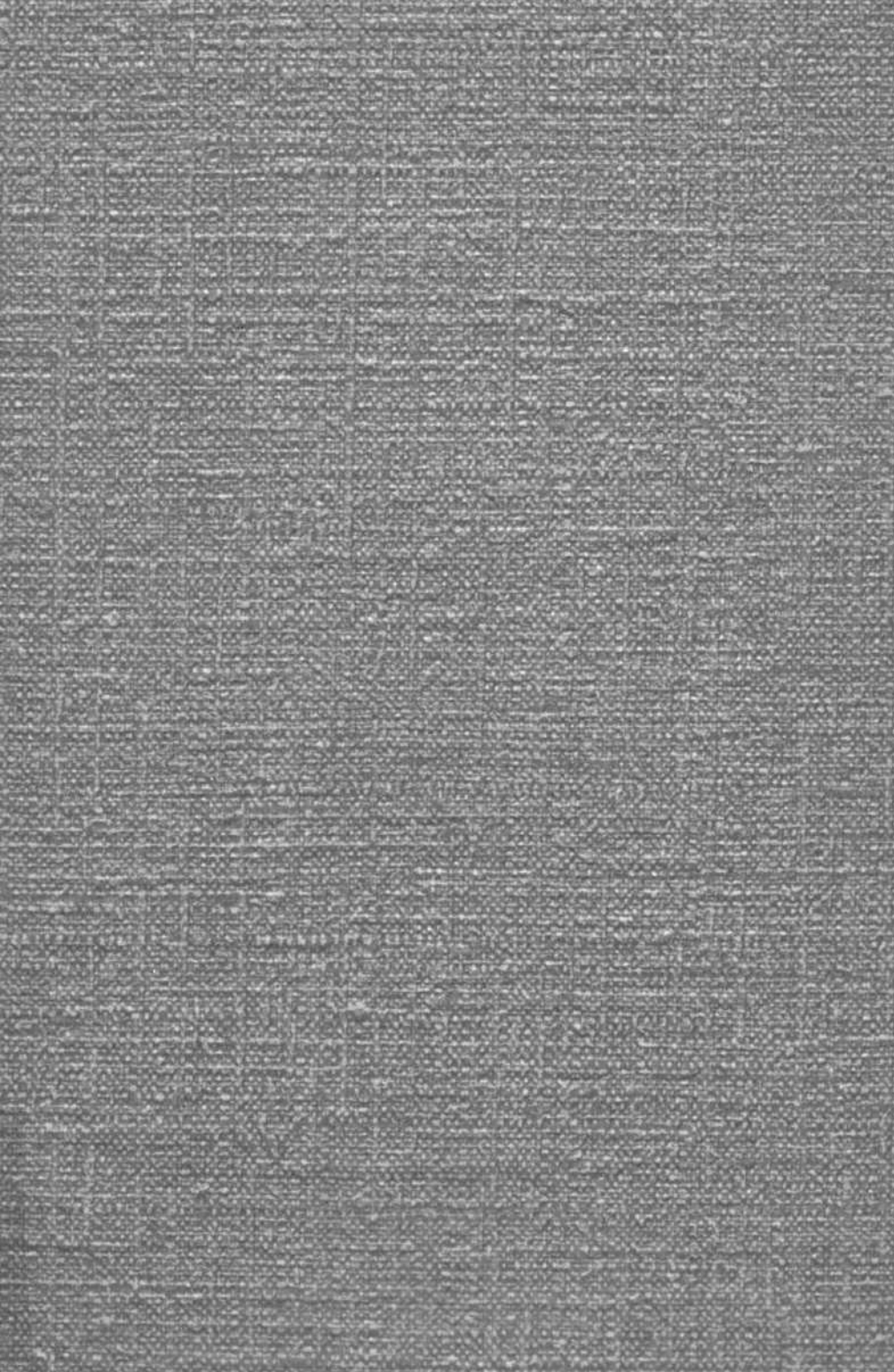
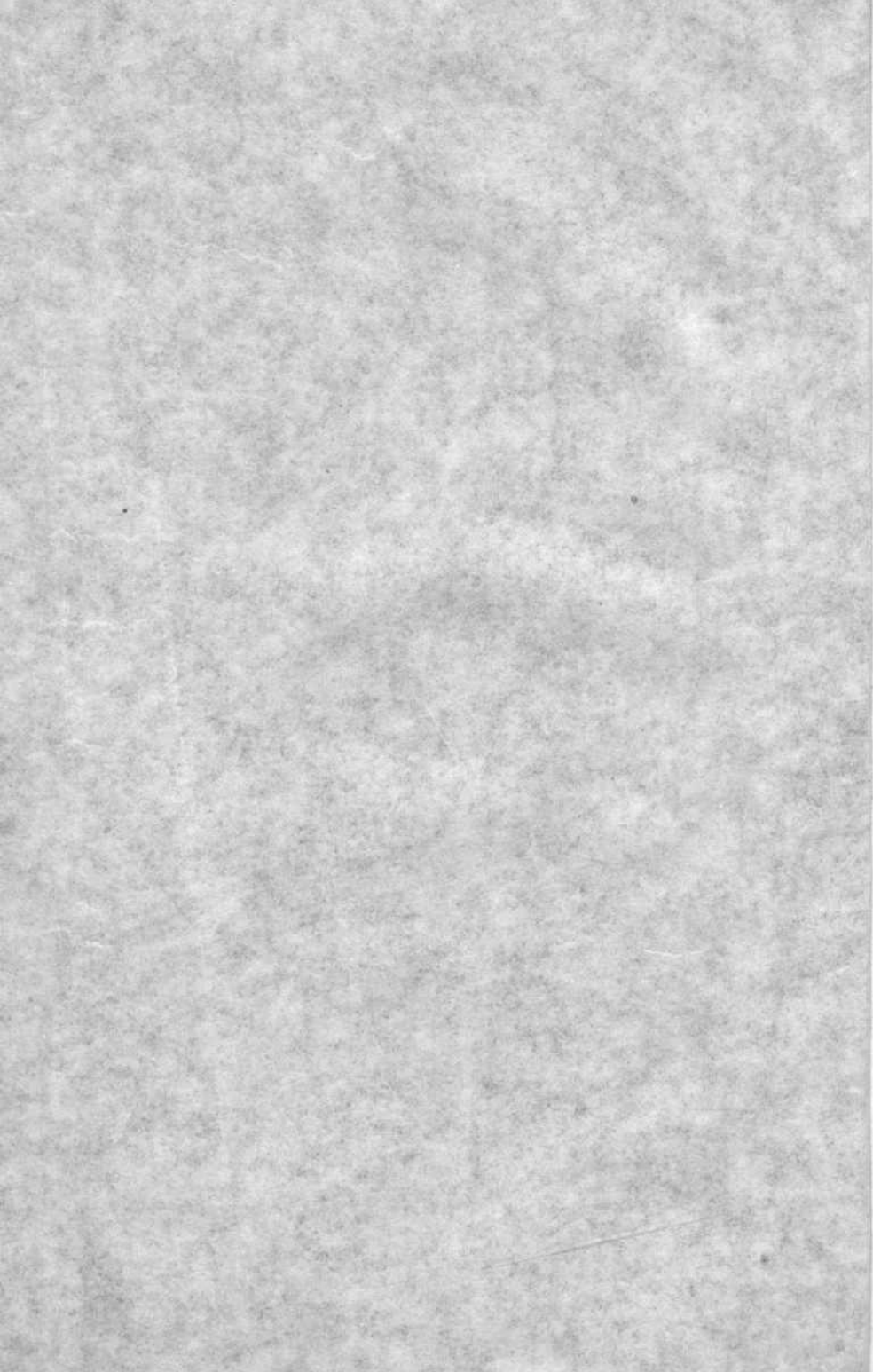

f. 1146013
C. 71402586

R. 14748

PARVA POËMATA LATINA,

seu

LUDRICA LITTERARIA.

PARVA POËMATA LATINA,
SEU
LUDRICA LITTERARIA.

AUCTORE PRESBYTERO

Ramundo del Busto Valdés,

IN UTROQUE JURE LICENTIATO,

ac almâ in Ecclesiâ Cathedrali Legionensi

Canónico Decano.

VOLUMEN I.

Cum Ordinarii licentiâ.

PALENTIÆ:

TYPOG. ET LIB. ABUNDII Z. MENENDEZ

Majore principale, 70. Castaneoque 1 et 2.

1891

*Jura sibi et legum tutelam vindicat auctor,
Edere qui rursùs carmina quemque vetat.*

PROŒMIUM.

Non semel ad doctos, scitosque Palæmonis artis,
Quos etiam memoro dilectos inter amicos,
Accesi reverens, et more rogantis alumni,
Proloquium poscens, quod tamquàm nobile scutum,
Istis carminibus tegmen præstaret et umbram.
Nemo tamen clemens voluit conferre juvamen,
Nec præbere meis munimen amabile metris:
Ipsa malum fatum fortasse inhibere videtur!
Imbecilla tamen per calles ire coacta,
Viribus exiguis, et penè poëmata nuda,
Usque manus vadunt ad doctas, et ferè amicas,
In quibus, imprimis fidunt fore se excipienda.
Ter ferè composui centena poëmata parva,
Quæ bonæ amicitiae præsertim consecro et arti;
Queis ego conflavi jam bina volumina plena,
In quorum primo faustis ego de actibus ullis,
Et quoque amicorum, grati solaminis ergo,
Tristibus et mœstis de rebus sæpiùs egi.
Altero in ipsorum, variis de rebus agendo,
Plura didascalico licuit mihi pangere metro.
Edere nunc primum dumtaxat quæro volumen,
Me quia non ultrà extendi sinit æs alienum.
At si lectores placidi mihi fortè favebunt,
Vel res prosperiùs forsàm mihi venerit exhinc,

Edere tunc dicto citiùs properabo secundum,
 Cantica dùm totidem remanent abscondita in arcâ.
 Primò conspicuos homines celebrare, sophosque,
 Expedit, ac ipsis jucundam ferre salutem.
 Omnes sunt plausu digni vel laudibus æquis,
 Quotquot multiplici studiosè concino versu;
 Singuli at æquales meritis non herclè tenendi.
 Si de unoquoque elogium super omnia dixi,
 Nomen eorundem summum super æthera ponens,
 Sivè panegyricum feci pro quoque seorsum,
 Ex hoc non sequitur, quod ego vel mentiar istic,
 Vel satiùs palper, saltemve assenter eisdem.
 Nil ego de magnis spero me fortè habiturum,
 Præter amicitiam, quam præstans æstimo donum.
 At quia cor gratum natura mihi dedit amplè,
 Vel quia doctrinas constanter percolo et artem,
 Laudibus extollo, et cum tantis plausibus omnes,
 Ut quisquam primus videatur in omnibus esse.
 Non ego blandiri soleo, neque hyperbole abutor;
 Sed quotquot laudo, laudari utcumquè merentur.
 Versibus hexametris passim mea ludrica finxi,
 Quos ferè pentametris quandòque Camcena ligavit.
 Sapphicus haud rarò permixtus adonico alacri,
 Quemque Asclepiades versus confecerat olim,
 Quemque Glycon quondàm vates invenit acutus,
 Atque brevis dimeter, qui aliàs et jambicus extat,
 Efformant totum, quod nunc expromo, volumen.
 Sudore et lacrimis centenas scripsi elegias,
 In quibus extremas laudes dicendo virorum,
 Plura superstitibus monstravi exempla imitanda.
 Prætereà feci exiguæ dulcedinis hymnos,
 Ut laudes etiam sanctorum concelebrarem,
 Atque precarer opem, vel dulce juvamen eorum.
 Tum ferè epistolia eximiis ego consecro amicis,
 Per quæ sæpè meos ipsis communico sensus,
 Seu verè utilibus de rebus tracto libenter.

Non scopus est alius mihi, quàm benè versificare,
Parnasique viam lectæ monstrare juventæ,
Gaudia ut et mecum teneat peccaminis expers,
Ac otium fugiat, vitiumque labore refrænet.
Non alius finis, quam pubis corda ciere,
Pristina ut apprimè vatum vestigia prendens,
Grammata tùm patriæ illustrent pariterque latina.
Hæc mea do gratis præsertim carmina alumnis;
Si finem forsâm præfatum tangere possum,
Vel si pergratum foret istud munus amicis,
Omnia lucra mihi jamjam tenuisse videbor.

NUNCUPATIO

AMPLISSIMIS VIRIS

Alexandro Pidal et Mon, ac Victori Balaguer,

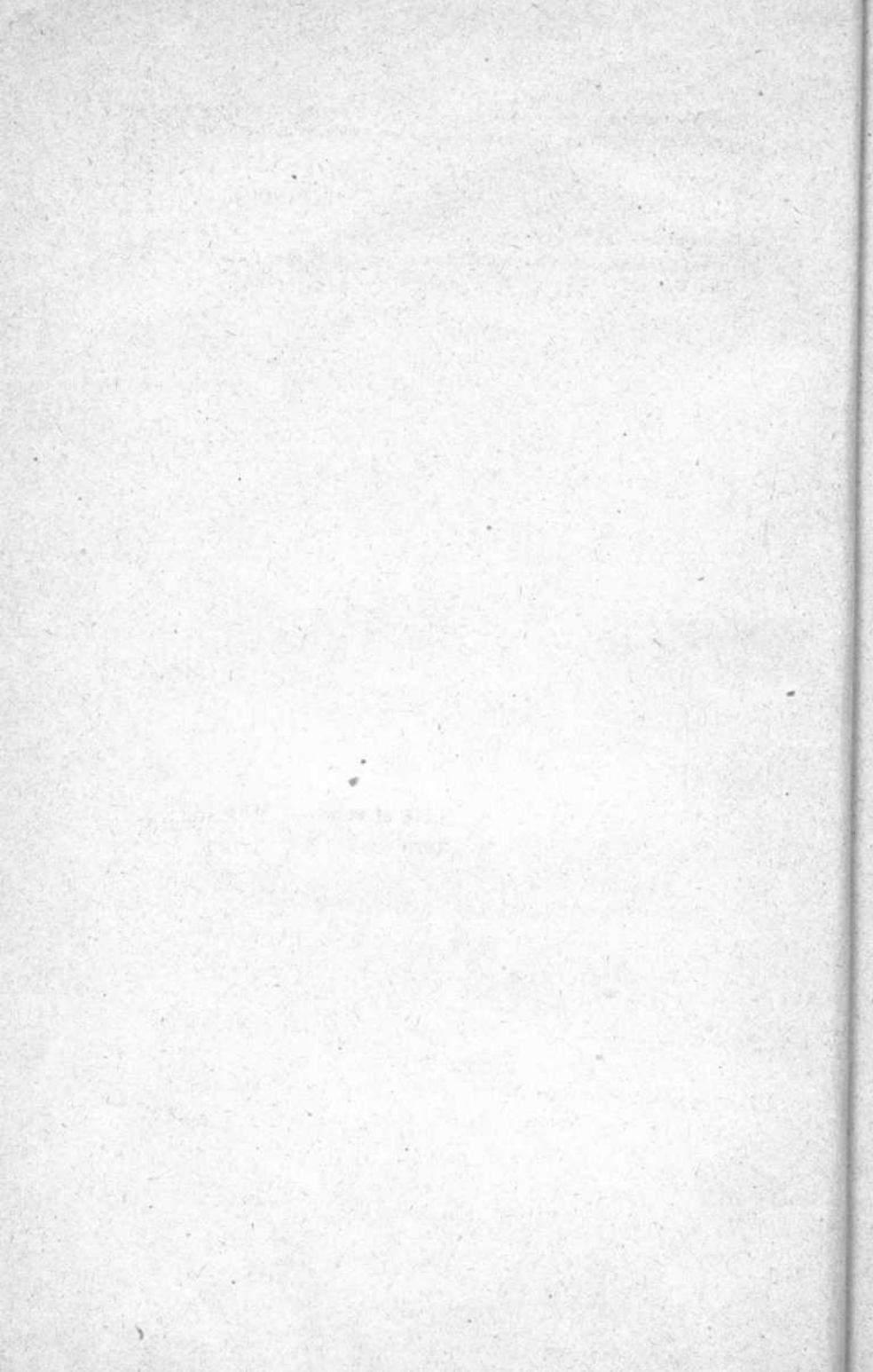
HONORATISSIMIS ACADEMICIS, ETC., ETC.

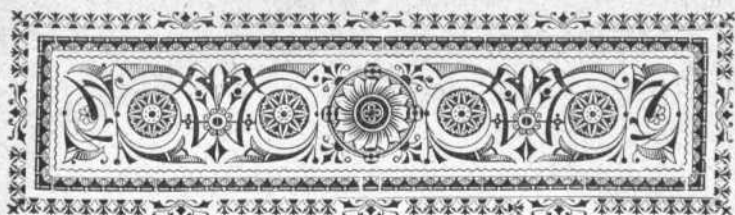
S. P.

Carmina, quæ exili plectro, ut mera ludrica scripsi,
Desidis ut fugerem metuenda pericula vitæ,
Nunc, quasi grati animi argumentum, consecro vobis,
;Oh mei honorandi fautores atque patroni!
Debita non egomet vobis persolvere conor;
Futile namque meum munus fit prorsus inane,
Cum vestros erga me magnos pendo favores.
At vos, qui gratis agitis benefacta petenti,
;Num mihi tutelam fortassè negabitis unquam?
Nominis en vestri sub scuto collocor amplo,
Omnia comportans semper mea carmina mecum.
Jus Mæcenatum vos exercere potestis....
Ne mihi, nevè meis renuatis versibus umbram.

VESTER FAMULUS.

AUCTOR.

AD SPIRITUM SANCTUM PARACLETUM

INVOCATIO

Spiritus alme Deus, sancte et supreme Magister;
Cum Te contemplor mysteria summa docentem,
Pectore magna meo in tristi dulcedo redundat,
Quæ mihi lætitiā cum delectamine præbet.
Tu Deus, es solus cordis solamen amicum;
Totus es altus Amor, Tu solus dulce charisma.
Invicem et æterno connexi mutuo amore,
Se Pater et Natus deamant. Tu verè ab Utroque
Sanctus ab æterno procedis, Spiritus alme.
Tu vinclum tenerum; Tu amplexus fis Utriusque.
Oscula et Utrique æterna, atque tenerrima reddis.
Tu infinita quies animæ; pax perpes et ampla,
Unio perfecta, et mœstis solatia præstans,
Es summum donum, donorum fonsque perennis,

Atque voluptatum sanctarum dulce fluentum.
 Tu mare inexhaustum miræ dulcedinis extas;
 Tu pater es clemens inopum; cor lumine reple;
 Gratiae es omnipotens cunctæ largitor, et auctor.
 Hospes es excellens animarum Te venerantūm.
 Tu infinitus Amor, sic de Omnipotente triumphas,
 Ut ferè justitiam vincas pietate supernā
 Per Te de cœlo in terram descendere Natum
 Ipse Tuo Pater fecit compulsus amore,
 Liberi ut humani laqueis peccaminis essent,
 Et per Te fierent immunes, atque redempti.
 Tu sophiam confers aliis, dotesque supernas;
 Munera das aliis linguarum multiplicata.
 Per Te spirituum discretio recta quibusdam
 Redditur, ac aliis sanandi gratia gratis.
 Per Te sunt alij doctores atque magistri;
 Per Te sunt alii mentores, atque prophetæ:
 Omnia dona TUA ad libitum largiris eisdem.
 Æternas agimus grates Tibi, Spiritus alme,
 Nam per Te Verbi fuit Incarnatio facta;
 Atque Dei Genitrix super omnes sanctificata.
 Tu Æterni Natum; Vitam re et nomine dictum,
 Supplicium dirum pro nobis tristè subire
 Fecisti, oh peramans Deus! Excipe vota animarum,
 Quæ per Te Divi naturam participarunt,
 Et super innumera, ac immensa creata levantur.
 Tu sanctas animas, ut sponsas eligis altas;
 Pectora justorum sacras Tibi, ut inclyta templa,
 Gratus ubi remanes magno solamine eorum.
 Tu memorare facis Sanctos miracula Christi,
 Atque doces ipsos amplecti dogmata sacra.
 Tu solamen eis in pœnis tristibus offers;
 Tuque Tuo gemitu non enarrabili ab Alto
 Pro nobis miseris benedicta æterna reposcis.
 Denique noster eris divinus Glorificator:
 Gloria Tu fies quoque confessoribus ultra,

Virgineisque choris fies diadema refulgens,
Palmaque martyribus, sanctis, justisque corona.
Et quòd honoreris semper, Paraclete Supreme,
Lætor et ex toto delector corde animâque.
Oh Amor alme Dei, præsta ut Te semper amandum,
Prorsùs ego deamem, prout extas dignus amoris.
Præsta, ut in exigüis, quos scribo, versibus istis,
Nulla sit adversus divinum Dogma litura.
Cuncta ego confiteor, quæ Ecclesia sancta fatetur;
Omneque rejicio quod sancta Ecclesia damnat.
Si quid præterea, justo moraliter obstans
Conscripsi, erado, vel deleo et arceo totum.
Tu mihi, quæso, fave, Paraclete oh Spiritus alme,
Atque meum carmen sancto inspiramine dota.

RATIO

HORUM LATINORUM CARMINUM

CANDIDO LECTORI,

EPISTOLA

Quamvis simplicitas longè a lectoribus absit,
Maximè in hoc sæclo *luminis* atque *doli*;
Tu, bone mi lector, livoris liber et insons,
Candidus et simplex, innocuusque manes.
LECTOREM memorant scriptores, atque salutant,
Atque sophi, ut numen, coelicolumvè colunt.
Ejusdem nomen ponunt in fronte librorum,
Ac veniam poscunt supplice voce ab eo.
Sæpiùs ignotum LECTORIS nomen adorant,
Ac ejus credunt, absque timore, fidem.
Non semel e contrà nimîâ feritate potentem
Multi ipsum reputant, atque verentur eum.
Reverà ignorant utrùm sit CANDIDUS, annon;
Cernere enim nequeunt cominùs ora lita.
Ens nimis abstractum cum sit, vel spirituale,
Affectus placidos, horricosve parit.
Hunc magno afficiunt odio, vel amore sequuntur,
Namque ejus vultum nemo nitere videt.
Ats ego te pulchrum meâitor, dulcedine plenum,

Utpotè clara tui pectoris acta patent.
 Te benè cognosco, oh lector, virtutibus auctum,
 Altaque promeriti pondera penso tui.
 Te benè contemplor meritum, facieque venustum;
 Ridentem vultum suspicor esse tuum.
 Te mea proclamat ratio bonitate refertum,
 Teque meos inter mens mea dinumerat.
 Non alios habeo lectores, præter amicos;
 Me verè nunquam gens inimica legit.
 ¿Quis nisi me deamans mea carmina ponet egena
 Ante suos oculos, liber ab invidia?
 ¿Quis nisi vir sapiens, omni livore solutus,
 Cultor amicitiae, metra latina leget?
 ¿Quisve manu valet hos vacuos assumere versus,
 Ni vir qui ingenuis artibus ipse vacans,
 Sanctaque cum castis commercia habendo Camœnis,
 Nesciat invidiam, vimque laboris amet?
 Te minime idcirco formidine prosequor unquam;
 In te confido, fretus amore tuo.
 Plorabis mecum, vel mecum juba habebis,
 Dùm res mæstificas, lætificasve legas.
 Rebus in adversis, aliasquè in sorte beata
 Affectus varios experière quoquè.
 Discere nil poteris, quia te nil tento docere;
 Attamen edisces, quominùs ipse velis,
 Quomodò cum studio recolatur lingua latina,
 Quamvis in nostro tempore muta jacet.
 Quomodò trux otium, quo nobis tanta parantur
 Damna, teri possit, totque pericla fugi.
 At si fortassis penetres mysteria mecum
 Dulcia, quæ latium fert idioma vetus;
 Si arcanum, plebi vetitum, reserare valebis,
 ¡Quot donis poteris, deliciisque frui!
 ¡Oh lingua heroum, quanta dulcedine abundas!
 Classica lingua virùm, mystica lingua Deil...
 Tu sola æternæ loqueris mysteria vitæ:

Tu genus humanum nobilitare potes.
 Absque tuo influxu natura absconsa sileret,
 Et mirabilibus porrò careret homo.
 Dulcibus absque notis latiis, oh, quomodò magnus
 Virgilius caneret pascua, rura, Duces?
 Quomodò tum nobis monumentum, firmitus aere,
 Romanus lyricus perpete laude daret?
 Quomodò nunc mundum cervantica lingua hilararet,
 Ni prius excellens lingua latina foret?
 Magni ubinàm nostri invenere fluentia poëtae,
 Qui magnæ Hesperiae dulce fuere decus?
 Nostri ubinàm vates spiramina sacra bibebant,
 Ni in sacrâ linguâ quæ Ciceronis erat?
 Undè sua hauserunt dulcissima flumina mellis
 Vates, quos ætas aurea nostra dedit?
 Præsignes ubinàm, peperit quos Gallia, vates
 Fortè invenerunt dulce idioma suum?
 Quænam lingua-parens dederat modulamina Danti,
 Ut digno caneret pectine gesta Dei?
 Quem Lusitanus plenum dulcedine fontem
 Quæsiit, ut repleat nectare labra sua?
 In linguâ tantùm fontem reperere latinâ
 Quique ad Parnassum digniùs ire volunt.
 Huc quoque conveniunt vates non stirpe latinâ;
 Huc veniunt hilares quotquot Apollo vocat.
 Angli et teutonici vates et Russia culta
 Sermoni latio maximo amore student.
 Summa Dei includit magnalia sermo latinus;
 Nam licèt in terris non prior ipse fuit,
 Divus eum voluit tanto ditare lepore,
 Ac tot thesauris amplificare suis,
 Ut sanctæ Ecclesiæ, quæ in toto extenditur orbe,
 Ipsum, quo utatur tempus in omne daret.
 Os Christi in mundo Romanus Papa vocatur....
 Ergo latina Dei propria lingua viget.
 Oh lingua insignis, pulcherrima forma poësis!

Non aliâ |oh! utinam leti in agone loquar!
Attamen hasce meas, mi lector, parcito nugas,
Si tibi opus vanum, vel puerile sapit.
Si sua quemque trahit, Romano teste, voluptas,
Desine, lector amans, me artis amore trahi.
Si concinnanti versus hos artis amore,
Jam merces superest congrua abunde mihi,
Perbenè contentus maneo; nihil amplius opto,
Atque a te veniam supplice voce peto.
Quisquis vituperet mea carmina voce severâ,
Ista recordetur themata vera nimis:
*« Res satis est facilis reprehendere metra latina;
Ardua res verò condere ritè metra.*

REGIUM ITER

SIVÈ

Regalis peregrinatio ad spectabile Saccellum B. Mariæ V. de Covadonga.

(1858) ⁽¹⁾

ODE.

Principum res non solitus profari,
Vix manu possum calamus tenere.
Nam tremor nostros gelidus per omnes
Cursitat artus.

Maximas conor superare moles,
Viribus nostris onus impar, atque
Majus est; musæ, precor, este nobis,
Este benignæ.

Pergite ut festum celebretis amplum,
Atque cantetis meliore plectro;
Tu, Clio, saltem modulare dulci
Carmina voce.

Astures fidi, qui avidi frequenter

(1) Primera composición del autor, no publicada.

Optimos Reges cupitis videre,
Nunc quidem vestros oculos voluptas
 Quit saturare.

Astures ergo celeres venite;
Cantabri fortes, hilares adeste,
Jubilo magno Elisabeth salutem
 Ferte Secundæ.

Ecce quam dulcis, lepida et serena
Nuper incessit populos in istos;
Ecce quam bella et speciosa lustrat
 Asturis agros.

En simul clarus graditurque Sponsus,
Rex quoquè et dignè et merito vocatus,
Semper insignis facie venustà
 Ac pietate.

Floridas puris manibus coronas
Texite, oh pulchræ juvenes, et altis
Regibus, nostris dominis, libenter
 Munera ferte.

Principis nostri placidam, nitentem,
Fulgidis sertis roseis, amore
Puberes magno et tenero repleti,
 Cingite frontem.

Ecce nunc bellus tenerè renidens,
Gaudio nostros populos perenni
Replet, et cunctas locupletat urbes
 Pace bonisque.

Puberes læti, veteresque canī,
Barbitos dulces, citharas canoras
Dulcè pulsantes, alacres, et unā
 Pangite voce:

¡Vivat æternè Elisabeth Secunda!
Inclutus Conjux pariterque vivat!
Asturum Princeps numerosa degat
 Lustra beata.

Atque cælato solio recumbens,

Longa post regna et genitricis almæ,
Dirigat recte populos iberos

Multa per æva.

Servet et cælum sinè sorte nigrâ
Principis pulchram teneram Sororclam;
Servet... johl verè ut seraphim, vel alba
Stella refulget.

Canticum lætum resonet per orbem,
Et tubis centum canat alta fama;
Jubilum campus capiat, quod omnem
Repleat urbem.

Attamen quonàm comitatus iste
Provolat tanto strepitu sonoro?
Quidvè commonstrant litui tubæque
Mille sonantes?

—Inclyti Reges atavi Pelagî
Visere intendunt monumenta sacra;
Euge, ovetenses, properemus ipsos
Concomitari.

Est ibi elatus tumulus sacratus,
Unde processit validis iberis
Alma pax: illum meditemur omnes
Æstro agitante.

Liberæ hispanæ patriæ revixit
In locis illis amor, atque sensus:
Ac ibi castrum fidei colentes
Constituerunt.

Impigri Regis cineres repostæ
Penè maurorum domitoris omnis
Perfidæ turbæ. remanent ibidem,
Quas veneremur.

Attamen, cur tot cumulas, Camœna?
Herclè non ullâ est opus illecebrâ;
Namque post Reges peragrant iberi
Ter, quater orbem.

Seu quibus nugis stolidè tot hæsi,

Conticens multo magis altiora?
Nostra Regina Elisabeth reposcit
Numina cæli.

Montis Ansevæ cupiens Speluncam
Visere, et sanctæ peragenda vota
Virgini curans, properat favente
Cœlite, ad aras.

Jam viam lætè capiamus, eja,
Semitam nostræ Dominae benignæ
Dulcè monstrantes: nimis efferamus
Laudibus ipsam.

In Specum sacram penetremus, in quâ
Orbis et cœli sedet Imperatrix:
Ad pedes ejus jaceamus, unâ

Voce canentes:

«Oh Redemptoris Genitrix, Suprema
Virginum Virgo, maris alba Stella,
Certa spes vitæ, et miseris aperta
Janua cœli.

«Oh nimis felix, veneranda Virgo,
Sancta Bellorum Domina, Advocata
Illius recto vocitantis ore
Numina sancta.

«Pura, quæ pennis nitidis, Columba,
Visa es immensas volitare in auras,
Viribus lassos animando magnis,
Atque fovendo.

Gratiæ Mater, inopum miserta,
Quæ tuis semper Vigil astitisti,
Usquedùm mauri jâculis retortis
Clade perirent.

«Respice, oh Virgo, supera Imperatrix,
In tuo templo Elisabeth Secundam;
Respice, adstantem genibus, regentem
Optimè îberos.

«Namque te noscens reperisse sceptrum

Quod suis profert manibus benignis,
In tuis sanctis reverenter aris

Munera ponit.

«Accipe, oh dulcis Domina, ista dona,
Quæ tibi hispani populi libenter
Obtulit Mater: memor ejus esto

Cuncta per æva.

«Præsta, ut hispanos, numerosa lustra,
Protegens, totos faciat beatos;
Atque cum clara Sobole et Marito

Sit benedicta.»

AD BEATISSIMAM
VIRGINEM DE MONTE-SERRATO

ODE (1)

Oh nimis sancta, et veneranda Virgo,
Alma solatrix mea, dux benigna,
Pauperum custos, inopum Patrona,
Dives amoris;
Purior fulges rutilante luce,
Quando Eos, surgens, nitide coruscat;
Candido cœlo, exoriente sole,
Pulchrior extas.
Sicut in celsis aquilæ struentes
Rupibus nidos resident superbæ,
Virgo, sic summo in niveoque saxo
Eligis Ædem.
Cœlitis Mater, supera Imperatrix;

(1) Versión latina de la primera composición poética, bellísima por cierto, que ha escrito en catalán el eminente poeta, meritísimo académico y escritor, Excmo. Sr. D. Víctor Balaguer.

Si hactenus nunquam Tibi consecraram
Fervidos hymnos, animique grati

Pignora amoris;

Parcito clemens, quia nauta solûm
Anxius postquam videt ipse puppim
Fluctibus mersam, solet ad salutis
Tendere portum.

Tristè captivus gemit ob charisma
Perditum, vinculis periens in atris;
Horrido nimbo tremefacta, nidum
Quærit hirundo.

Sic ego, tamquam reus in catenis,
Tétrico fato opperior levamen;
Os meum tristes lacrimæ exararunt;
Cor dolor icit.

Sicut in pugnis eques incitatus
Per vias jactat trepidanter arma,
Sic ego, ¡oh Mater! lacerata cordis
Fragmina fudi.

Unio cœli, sinè labe fulgens,
Virgo Serrati deamanda Montis,
Quam coronarunt, rapiendo stellas
Angeli in altis.

Da, ut tuas possim recitare laudes
Hac die linguâ lepidâ et sonorâ (1)
Quâ parens olim mea me docebat
Pangere Divum.

Regiis semper recolenda in aulis,
Et casis parvis, veluti monile,
Margaritarum tua plena, et auri
Cernitur Icon.

Et sacrum montem, clamydem micantem,
Quæ tuos gemmis humeros inornat,

(1) La lengua catalana, que según el parecer de respetables filólogos, más que de dialecto, merece el título de perfecto idioma.

E plagis cunctis homines aventes

Visere quærunt.

Et tuum, Virgo immaculata, nomen,

Orphani et maestî, vocitant dolentes;

Id quoquè infantes repetunt, receptum

Matris ab ore.

¡Quam nimis dulce, et super omne, nomen!

Canticum supplex tibi mundus offert,

Ac tuum nomen, veneranda Virgo,

Pronus adorat.

Naufragi, duro boreâ furente,

Fortè in angustâ tabulâ labantes,

Ah! tuum nomen memorant supernum,

Cœlica Diva.

Rusticus miles, ferus *almogavar*,

Antequam ferri acueret bipennes,

Ter tuum nomen pius invocabat,

Candida Virgo.

Et tuum, quondam, sine nube, nomen

Splendidum signum fuit, ac decorum,

Laudis ostendens iter, et triumphî

Gentis iberæ.

Et placens clamor fuit universus,

Quo labris clari Ducis evocato,

Floridas nostra ex Italis reportat

Barcino lauros.

Prosperum tempus fuit illud herclè!

Ah! nimis felix erat, et beata

Civitas, quando, imperium gerendo,

Fræna regebat.

Quando per naves, marium tyrannas,

Barcino fortis benè vectitabat

Aureas Vectes, quoquè celtiberas,

Omne per æquor.

Vallis, et montis Domina, alta Diva,

Quando deflexis genibus refractos

Ad tuum splendens solium videbas

Sæpè monarchas,

Principes quando nitidis coronis

Tempora accinctos, decore, et vigore

Præditos, victos cadere ante fanum

Ipsa videbas,

Non quidem mirum si ad honoris ampli

Et tuæ laudis cumulum canendum,

Gesta cum nostris tua magna nectam

Vinculo amoris.

Una, et imprimis eadem notescit,

Et tua et nostræ historia exhibenda

Inclytæ gentis, quia scripta lucet

Utraque in auro.

Porro tempestas decorosa valdè

Illa, qua, Petri, simul et Jacobi,

Atque Raymundi vigilanter orbi

Jussa ferebant.

Dùm valentini, et quoque baleares,

Liberi a mauro jugo et ense abibant,

Vectium signum volitans ovanter

Fulxit in orbe.

Tunc maris reges, Catalonienses

Hosticum signum furiis domabant,

Dùm metu, durè imposito, premebant

Fortiter hostes.

Nec quidem pisces poterant abire

Per mare immunes, nisi celtiberum

Stemma sacratum sinè fraude ferrent

Tergore scriptum.

Militum nostrum memoranda gesta

Solis ut lumen rutilum patescunt;

Ac valent cunctos cumulare summis

Laudibus orbes.

Centies classes Genuæ superbas

Funditis dura peremere clade,

Sicut ingenti fugitat, peritque
Turbine fumus.

Territi prorsus veneti, stupore
Barcinonenses acies videbant:
Floridos ipsis generosa cessit
Parthenope hortos.

Autē eos proni calabri cadebant;
Voce concordī siculi libenter
Sæpē eos tamquam dominosque, herosque
Jure tenebant.

Tunc tenax miles, ferus *almogavar*,
Ense nudato, cupidusque cædis,
Fervidas tandem sitiens eoas
Perculit oras.

Turbidi certē, tremulique turcæ,
Ejus in duris positas lacertis
Sorte crudeli quoquē concubinas
Esse videbant.

Denique ad ferri strepitum ferocem
Procidit turpis *nova Roma* (1) plorans,
Sicut excultæ cecidere Athenæ
Sanguine opertæ.

Vinculis-diris pariter prehensi
Græcus, et Turca illacrimantur unâ;
Nonnisi invictus, ferus *almogavar*
Rex erat illis.

Ipsē equis pallas trabeasque regum
Sæpē pro lecto dabat arroganter;
Regias aulas reputat tabernas,
Fana, profana.

Laus sit in sæclum Cataloniensi
Si ejus invictæ, rapidæ triremes
Ambitus omnes maris ambulabant
Robore plenæ;

(1) Constantinopla.

Ejus et fortes, validæ phalanges
Signa per mundum decore advehentes,
Maximas laudes generis gigantum
Amplificarunt.

Tu, pia oh Virgo! Domina es triumph;
Et tuum, semper placidè invocatum,
Nomen in labro cataloniensi
Dulcè sonabat.

Nam viri fortes, catalonienses,
Gloriæ summæ cupidi, ante luctam,
Canticum lætum tibi dedicabant,
Sacri Hera montis.

Ipsæ Mons pinguis, veneranda in ævum
Arx, ubi in dextrâ tua sceptrâ splendent,
Forte munimen fuit, atque scutum
In saracenos.

Postea, haud pridem patriâ periculum
Inminens turpis subeunte cladis,
Horridè et nostro populo fremente
More leonum:

Gallus ostendit miseras catenas;
Gens iberorum rabidè resurgit;
Barcino appellat lituis cohortes
Arma gerentes.

Turma tunc præstò cataloniensis,
Ipsa vexillum patriæ reponens,
In tuis tutò occulitur rubetis,
Mons celebrande.

In tuis posthac scopulis tremendis
Alma Libertas sibi struxit ædem,
Antemurale, et solidum receptum
Religionis.

¡Mons bonæ Divæ! Tua cùm recordor,
Plena portentis, juga delicata,,
Sancta Libertas subit ¡oh! Crucique
Nexa refulget.

¡Simbola oh perquam veneranda bina!
¡Pulchra Libertas, Crucis empta ligno!
¡Charitas fervens, pietas superna

Divi hominumque!

¡Alma libertas! Crucis eminentis
Cœlicum signum! simul omni in orbe
Jugiter cultum placidum tenetis

Pectore in omni.

Nempè spiramen fuit illa Divi;
Ejus hæc mortis reverenda imago;
Allicit prima ingenuos; secunda

Liberat omnes.

¡Sancta libertas! ¡Bona Crux amanda!
Vestra vexilla immaculata, juncta,
Martyrum tumbas super et virorum

Strata locantur.

Romæ in heroum tumulis, sub antro,
Quod sonat totis «Catacumba» linguis,
Stemmata ambarum, simul involuta,

Mixta fuerunt.

Virgines castæ inviolati amoris,
Ambæ et æquales decore et vigore,
Sunt duæ gemmæ roseæ renatæ

Stipite ab uno.

Utraque inspirat decus, aut amorem;
Utraque affectus sine labe spirat;
Altera est cultus populi supernus,

Altera cordis.

Vos ego agnosco, juga Montis alta:
Glorias vestras recolo, atque amores,
Sæpè nam flores tuli, et alma Divæ

Tempora cinxi.

Teque ego agnosco, scopulose vertex,
Cujus apprimè historiam recordeo;
Namque eam quondam retuli libenter

Cæstro agitante.

Si mihi quasdam dedit ipse laudes,
Sunt tuæ omnino, placidum Cacumen....!
Namque Serrati celebror pœta

Montis ubique.

Cùm super petras oriens coruscas
Cocceos Titam radios remittit,
Osculum tamquam tibi redditurus

Candidi amoris:

Cùm tuos velis nitidis, vel auri,
Vertices summos operit per æstum,
Sivè montanas acies inornat

Sæpè lapillis;

Cùm per elatos silices, volantes
Passeres parvi, sua refricando
Rostra, gaudentes benè manè læta

Cantica pangunt;

Nocte cùm longâ super æquor amplum
Horridus nigror cadit, æde in altâ
Suscipis, tamquam tymiama in igne,

Vota precantum.

Ante præfulgens solium, Maria,
Lubrici mundi fugiens pericla
Corde, prosternor, malè sauciato...!

Me excipe, Mater!

Oh potens Virgo, sapiensque Ductrix!
Si sonos lenes avibus canoris,
Atque fulgores et aroma præbes

Floribus agri,

Numquid, ut dirum releves dolorem,
Balsamum Mater, dabis obsecranti?
Hanc meam pœnam citò mitigare

Dulcis adesto.

Non mihi in vitâ requies, nec ullum
Lene momentum fuit...! An necesse
Fiet, ut solum fruar in sepulchro

Pace cupitâ?

Nunc febris flagrans mea labra adurit;
Palpebrae ardescunt, velut assa pruna,
Præ tot effussis lacrimis...! Benigna,

Dicito, Mater:

Nunc meas possis relevare poenas?

Principes, reges apud Ædis aras

Ante te, flexis genibus rogantes,

Sæpè stiterunt.

Pro bonis, quæ ipsis dederas miserta,

Maximam gazam lapidum vel auri

In tuo altari posuere dites

Pectore fuso.

¿Quid tibi, oh Virgo deamata valdè,

Cantor exilis dabo, laudis expers?

¿Quid tibi possim dare præter istud

Pignus amoris?

Unica est verè mea gaza, carmen,

Quod caret rhythmo placido et lepore:

Quod magis possit tibi perplacere,

Elige, Mater.

Et quies quando capit exultantem,

Sitve in extremis miser aut agone,

Tunc ades præsto, Cataloniensis

Stella, precanti.

AD REVERENDISSIMUM

Drems D. Benedictum Sanz et Forés,

EPISCOPUM OVETENSEN (PRÆCONIZATUM).

1868

HYMNUS

Veni, benigne Episcopo;

Antistes alme, provola;

Hanc tetricam caliginem,

Spargendo lumen, dissipa.

Te parvuli, Te puberes,

Te quos senectus opprimit,

Tùm pauperes, tüm divites

Videre certant anxii.

Accede, Præsul optime,

Qui ætate pollens florida,

Penè omnis orbis ambitus

Odore famæ impleveris:

Tu, sanctitate præditus,

Et mente clarâ præpotens,

Errore nos et crimine

Solus vales avertere.

Occurre, Pastor seditio,
Venena tolle longius;
Salutis apta pabulum,
Gregisque honori consule.

Non dente morsos invido
Nos deseras diutius;
Adesto, Custos pervigil,
Ovesque, et agnos protege.

Oborta nuper hæresis (1)
Furore cæca, et insolens,
Sacrata jura Ecclesiæ
Conculcat, atque conterit.

Nos ipsa doctos, angelos,
Dei ministros exigit;
Minervæ at Ædem dejicit,
Serasque templis applicat.

¡Oh turpis, atra hypocrisis,
Virtutis hostis impia!
Philantropi se suscitant
Qui charitatem respuunt.

¡Oh dira, trux hypocrisis.
Liberticida acerrima!
Liberrimos se plurimi
Licentiosi prædicant.

Oh inmunitas pulcherrima,
Funesta eorum victima,
Qui laudibus te extollere,
Necare et audent actibus!

Occurre, Doctor inclyte;
Honesti, et æqui regulas
In hoc chaos reconditas
Solerter *illis* explica.

Pater, veni, dulcissime,
Nobisque reddas, quæsumus,

(1) Seditio septembris 1868.

Quam corde pacem poscimus,
Solvastque dissidentias.

Omnes fideles hactenùs
Favore cœli degimus;
Precemur autem, nomine
Ut hoc fruamur perpetim.

Accede, Præsul, protinùs;
Te cuncta plebs amplectitur,
Te parvuli, Te puberes,
Senesque amare devovent.

Humillimi Te clerici
Ardemus omnes cernere,
Ut ore fido gemmeum
Deosculemur annulum.

AD EUMDEM
REVERENDISSIMUM EPISCOPUM
JAM CONSECRATUM

HYMNUS

Matutæ redeunt alba crepuscula,
Jam Phœbi rutilant splendida lumina;
Felix Asturia, jôh! nox tua decedit:
Est sacratus episcopus.
Exultet populus nobilis Asturum,
Extremum cumulet pectora gaudium,
Nam mox adveniet, auspice Numine,
Pastor noster amabilis.
Præstò lux veniet fulgida et enitens,
Quæ erroris tenebras dissipet admodum,
In tantoque chao fortè reconditas
Æqui edat citò regulas.
Et vos qui vidui fletis, et orphani,
Et quos pauperies dira subegerit,
Sitis nunc hilares, nam Pater omnibus
Est Antistes et angelus.

Cunctis jam liceat parcere, planctui,
Nam vos eloquiis nempè salubribus,
Et vestros placido chrismate liberos
Ibit Præsul inungere.

Exultent veteres cum junioribus;
Omnes et pariter fausta precamini,
Ac flexis genibus, voceque supplice
«Salve» dicite Præsuli.

AD SANCTISSIMAM BELLORUM

DOMINAM

(VULGO DE COVADONGA)

DEPRECATIO

Oh Redemptoris Genitrix, suprema
Virginum Virgo, maris alba Stella,
Certa spes vitæ, reserata cœli

Mystica porta:

Lilium vallis, rosa lenis, alma,

Ex cavo saxo recreans iberos

Qui tuas visunt reverenter aras

Rupe sub altâ.

Oh nimis bella et celebranda Virgo,

Sancta Bellorum Domina, advocata

Plebis oppressæ, tua postulantis

Splendida signa.

Pura, quæ pennis nitidis, Columba,

Centies olim volitare in auras

Visa, et Ausevæ tumulum micante

Luce replesti.

Gratiæ Mater locuplex, tuorum

Militum quondam vigil, atque Custos,
Dùm ferì Mauri, jaculis retortis,
Clade perirent.

Quæ sacro in saxo Pelagì repostos;
Impigri Regis, cineres reservans,
Te ducem præbes, columenque firmum
Gentis iberæ:

Nubilum nobis minitatur atrum;
Tu fave joh astrum rutilans! Rebelles
Qui potestati objiciunt, minaces
Pacis aberrant.

Cara Regina Elisabeth, cruoris
Nobilis tanto pretio redempta,
Gentis hispanæ veneranda Mater,
Anxia clamat.

Perfidi quidam spurii, furentes,
Extero influxo malè concitati,
Regium, dextrâ temerante, sceptrum
Frangere quærunt..!

Subveni, Virgo, propera; impiorum
Solve conatus; pereant scelesti,
Matre qui regnum spoliare tantâ
Velle videntur.

Præsta, ut hispanos numerosa lustra
Dirigat, dulcis foveatque Mater,
Sorte quæ pridem populo supernâ
Est data ibero.

Præsta, ut et mitis Soboles, tenella,
Lustra per multa intemerata vivens
In bonum perpes redimita servet
Tempora sertis.

ORATIO DOMINICALIS

HYMNUS

¡Oh Pater noster, qui es in alto Olympo!
Sit tuum nomen super omne sanctum;
Imperes semper; tua sit voluntas
Facta perennè.

Esca non nobis hodierna desit;
Debitum nostrum miserans remitte,
Sicut et nostros quoque debitores
Parcimus ipsi.

Nevè nos culpæ cadere in reatum
Desinas, immò et placeat benignè
A malo immunes facere. Alme Jesu,
Hæc ita fiant.

Gratia plena, immaculata Virgo,
Oh, ave: tecum Dominus, Maria:
Unica electa, et benedictus alvi
Fructus amænæ.

Tu, Dei nostri Genitrix, Maria,
Subveni Adami soboli exulanti,
Deprecans semper, potiùsque in ejus
Mortis agone.

Sit decus Patri, pariterque Proli, (1)
Et tibi compar utriusque virtus,
Spiritus semper, Deus unus omni
Temporis ævo.

AMEN.

(1) Esta estrofa final es de la Santa Iglesia.

Ad Sacratissimam

Domini Sacerdotum

HYMNUS

Aureas linguas, volucres canoræ,
Melleum guttur mihi commodate,
Nam juvat dulcem niveæ Columbæ
Pangere nidum.

Pangere intendo innocuam Columbam,
Quæ feros milvi nimis arcet ictus,
Namque custodes Deus ex Olympo
Ponit eidem.

Passeres picti, in nemore, et viretis
Ditis Auroræ elogium canentes;
Nectaris, vestro quod ab ore manat,
Reddite guttam.

Protinus sacrum meditabor hymnum,
Et canam Conchæ, pariterque Gemmæ,
Quæ ejus in centro tenuit receptum,
Lætitiâque.

Diviti, et sanctæ, et venerabili Arcæ,
Manna quæ cœli pia clausit intus,
Et piè et lætè nova dedicabo
Cantica laudis.

Nempè conclusi revirentis horti
 Lilium conor celebrare purum,
 Et Rosæ fragrans placidumque cantu
 Dicere aroma.
 De tuis, Virgo et veneranda Mater,
 Ædibus sanctis nitidè profabor;
 Et Domûs magnum decus elevabo
 Sidera ad alta.
 Stemma divinum Domus ipsa monstrat;
 Cœlicum signum manifestat orbi;
 Namque ea est nobis reverenda ut alma
 Cœlitis aula.
 Hæc Domus quondam fuit alta Sedes,
 Quæ Dei Æterni Genitum recepit:
 Arx, ubi Excelsi solium serenâ
 Luce refulxit.
 Angeli cœli famulantur intûs;
 In Domo sanctâ Dominis amanter
 Serviunt proni Seraphim venustâ
 Chlamiæ tecti.
 Hæc Domus Joseph simul et MARIAM,
 Atque Divinum Genitum refovit;
 Ipsa heris cœli tegumen vel umbram
 Præstitit altis.
 Non quidem quondam nitor emicabat
 Auri et argenti aut eboris sub ipsa;
 Semper at fulxit bonitas suprema,
 Summaque virtus.
 Nazareth Virgo, tua dulcis Ædes
 Regias cunctas superat decore...
 ¿Quid Sion gazæ fuerant, nisi ater
 Fumus et umbra?
 ¿Quid Midæ, aut Cræsi potuere pompæ?
 ¿Quidve opes præstant Pharaonis amplæ?
 ¿Cæsarum quidnam valuere luxus,
 Divitiæque?

Aula dumtaxat tua dives extat,
Oh potens Virgo, et nimis universas
Unica excedit, quia Divus ipsam

Protegit amplè.

Hanc Deus nonvult oculis malignis
Visi, et infidos vetat hanc tenere;
Ipsa quæ propter super angelorum

Dorsa feretur.

—Angeli, quonam vehitis sacellum?

—Dalmatum jussi peragramus oras,

In quibus Gazam populus fidelis

Gratus adoret.

Fortè livoris genius protervus

Gratiam tantam renuet videre...

Atque ita evenit. Quæ manus annè turpis

Hanc temerabit?

Divus haud unquam fieri profanam

Hanc Domum sanctam patietur. Ecce

Denuò jussi properant ministri

Ferre per auras.

Quousque thesanrum super alba dorsa,

Angeli, lætè et placidè geretis?

Quorsus, aptantes iterum charisma,

Dulcè volatis?

—Euge! ab Europà minimè exeundum.

Nempè LAURETI in regione amœnâ,

Floribus verè et foliis opertam

Linquimus Ædem.

Cœliti hinc ipsam placuit locari,

Intus ut semper peragantur altè

Signa, portenta et benefacta magna

Semini Adami.

Limini sacro reverenter adsunt

Maximi et parvi, pia Virgo, proni:

Et tuam læti venerantur Ædem

Nocte, dieque.

Rex ei ex alto invigilat Olympo,
Atque ibi exponit miseratus aras,
In quibus totus bona sempiterna

Suscipit orbis.

Balsamum gratum capit omnis æger
Æde in excelsâ, auxiliumque pauper;
Atque Laureti peregrinus oras

Visit amœnas.

Principes, reges, solium tenentes
Sacro in altari sua sceptrâ ponunt,
Ac ibi relinquunt nitidas ceronas,

Sertaque pulchra.

Hûc duces veniunt, viridesque lauros
Armaque exponunt, et amore Divi,
Candidæ spondent documenta pacis

Se esse daturos.

Artis auctores operas politas
In tuis relinquunt peramanter aris,
Et fide pleni sua vota complent

Dives, inopsque.

Tristis Europa ad nihilum redacta
Vel feriis armis lacerata turcis,
Mersa, vel saltem pelagi sub undis

Sæpius esset,

Ni tui influxûs ope sublevata,
Oh Domus, semper foret in periclis:
Namque tu es firmum columen labanti,

Stellaque cæco.

Omne sis, Ædes, benedicta in ævum,
Nobilis Jesu Domus, et Mariæ:

Inclita oh Joseph Domus, esto nobis

Arca salutis.

ADORABILE CRUCIS MYSTERIUM

HYMNUS

Qui luce caecos irrigat,
Et voce mutos munerat;
Qui Lazaro jam foetido
Novum vigore praestitit,
 ¡Heu! pendet altâ ex arbore,
Peremptus, ac injuriis
A plebe lessus perfidâ,
Ob quam Redemptor venerat!

 ¡En dura petra frangitur,
Opaca pallent sidera,
Cœlestis arca contremittit,
Templique velum scinditur!

At cùm gementes angeli
Crucem madentem sanguine
Vidère, cuncti confremunt,
Minisque terras impetunt.

Corona, clavi, lancea,
Cruorque fusus, admodum
Iras supernas excitant;
«¡Vindicta cœlo suppetat!»
«Descendat ignis devorans,
Flammisque solvat sæculum.

¡Ah! deleatur protinùs
Mundus protervus, pervicax! »

Ardore sic Archangelus
Objurgat altum Cœlitem,
Quod perfidis mortalibus
Indulgeat piissimus.

Sinu tamen qui in Abrahæ
Morantur, hoc mysterium,
Amore plenum maximo,
Laudare non jam desinunt.

Nam jam beatitudinis
Venit dies lætissimus,
Quo cuncti ad almæ Virginis
Ivêre dulce filium.

Nam Victima hæc innoxia,
Dùm pandit aulam cœlicam,
Adæ beati prosperam
Prolem facit per sæcula.

¡REGINA CÆLI SAUCIA! ⁽¹⁾

HYMNUS ELEGIACUS

¿Quid fletis, almi cœlites?
¿Quid ululatis, angeli?
Quod funus est miserrimum,
Quod vestra scindit pectora...!!
—Imago Divæ est saucia
In corde sacratissimo!
Afflicta flet doloribus
Regina cœli amabilis!
¡Oh Virgo, sole splendido
Amicta, lunam subterrens,
Stellisque cincta tempora...!
Duro laboras vulnere...!
Plorate, mæsti cœlites,
Lugete, tristes angeli,
Non lacrimis fas parcere
Cùm Diva pœnas sustinet!
¡Oh Mater admirabilis,

(1) En los furores de la maldita Revolución de Setiembre entraron en un templo una horda de bandidos, y fusilaron una Imágen de la Virgen Santísima.

Dulcedo, vita et exulum,
Qui in valle sunt miserrimâ,
Secura spes, solatium:

¿Quis crimosus, perfidus,
Spirans minis et cædibus,
Matris tenellæ et optimæ
Cor ausus est transfigere?

¡Oh Scala cœli mystica,
Quæ humanitati consulens,
Tam vinculo admirabili
Imis superna copulas!

¿Quis mente captus, insolens,
Furore ductus horrido,
Suæ salutis anchoram
Intendit intereidere?

¡Oh Stella ponti fulgida,
Quæ nos per æquor naufragos,
Dùm gurgite atro mergimur
Illuminas et dirigis...!

¡Quis cæcus insensibilis,
Quis vermis execrabilis,
Lucem perosus, horridæ
Se sponte dat caligini?

¡Oh Mosis Arca cœlica,
Prædulce manna conferens;

¿Quis te refertam fecerit
Tam sævâ amaritudine?

¡Oh Turris alta, eburnea,
Scutisque munitissima,

¿Quis proditor te perfidè
Dolore fractam reddidit?

Dic, quæso, Virgo candida,
¿Quæ dextra trux et impia
In cor tuum dulcissimum
Ferale plumbum miserit?

¿Quis teter est sicarius,

Vel perduellis, vilior
Dracone, quem deviceris,
Et admodum ferocior?

¿Quis est, et e viventium
Numero statim delebitur?
¿Quis est? at ipsi parcito,
Regina clementissima!

Crudelis, atrox carnífex,
Qui in te ferox et horridum
Commisit ausum nesciit
Quid ipse, Mater, fecerit.

Quamvis in hâc Hispaniâ
Cui tanta dona perpetim
Largiris ¡heu! fataliter
Enorme crimen extitit;

At turpe factum, flebile
Hispanus omnis rejicit,
Tuamque pœnam lugubrem
Dolore plangit funebri.

Ibera verè natio
Quæ te patronam deligit,
Mærore flens injuriam,
Exposcit indulgentiam.

Ignosce, Mater optima,
Reum nefandi criminis,
Tuique dextram Filii
Placare nunquam desinas.

AD S. FRANCISCUM DE BORRIT

HYMNI

I.

Francisce, princeps optime,
Dux Gandiæ, vir inclyte,
Qui in aulicis refulxeras,
Ut sol in astris enitet:

Exemplar, et lux principum,
Qui exurgis inter nobiles,
Ut in rubetis asperis
Resplendet album lilium:

Non Margaritæ fulgidæ,
Non pallor auri divitis,
Vel splendor argenti tua
Serena cæcant lumina.

Tu labis expers, innocens,
Regali in aulâ plauderis:
In flore vitæ honoribus
Es plenus, et virtutibus.

At fausta sæcli respuens,
Caduca abhorres munera;
Dulcis Sacerdos, coelica
Dumtaxat ardes præmia.

Tu laudis auram despicias,
Fluxasque pulchritudines;
Servire nonvis Regulis
Qui fortè possint emori.

Nunc luce pollens, sidera
Transcendis alta perpetim:
Nos protege in miserrimâ
Qui valle flemus exules.

Præsta, beata Trinitas,
Ducis rogatu Gandiæ,
Ut nos relicto cortice,
Sedes petamus cœlicas.

AMEN.

II.

Quantum beatæ Gandiæ
Ducem Creator elevat;
At ipse honores sæculi
Ictus timore suspicit.

Jam puber, almis regibus
Amicus altè claruit;
At orbe in omni, pauperum
Pater vocatur sedulus.

Rem Barcinone publicam
Solerter ipse gesserat:
Tunc alma pax et æquitas
Sunt osculatæ adinvicem.

Tunc fluxa temnens munia,
Totum Deo se devovet;
Uxoris orbus, optimum
Certamen icit impiger.

Fervore ductus cœlico

Dei minister ungitur,
Et sarta, et ostrum fulgidum
Oblata sæpè rejicit.

Abjecta quæque et infima
Gaudente corde amplectitur:
Ægros salute munerat,
Mæstisque fert solatium.

Labore fractus, denique
Mortali adempto cortice,
Sanctis parata, præmia
Æterna cepit cœlitum.

Benigne, da Diespiter,
Preces per hujus Principis,
Ut nos, soluto corpore,
Volemus alta ad sidera.

III.

Insignis Procerum gentis ibericæ
Clarorum genitor, lux, decus optimum,
Te patrem deamat Gandia nobilis,

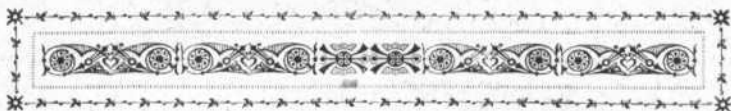
Ac sanctum celebrat Ducem.
Regis jam socius, rebus in arduis,
Miris eloquiis cœlitùs affluïs,
Et fortem monitis Hesperiam tuis

Ac virtutibus elevas.
Verè conspicuis editus et probis
Et sanctis atavis plauderis admodùm;
At jam pauperiem ducis amabilem,
Quærens dona perennia.

Fausti de illecebris mente recogitans,
Luxûs mollitiem longiùs abjicis,
Nam mundi speciem funditus atterit
Dirus mortis aculeus.

Christi in militiam Signifer advolas;
Te Jesu nitidus Cætus honoribus
Perdignum reverens, præficit, auspice
 Cœli numine, Præstitem.
Nunc in sidereis sedibus insides,
Æterna excipiens præmia cœlitum;
Pro nobis, miserans posce Diespitrem
 Ut nos parcat, et adjuvet.

AD BEATISSIMAM VIRGINEM

DE SANCTO LAURENTIO

PAURONAM VALLISOLENTANAM

ODE

Beati, et almi cœlites,
Qui excelsâ in aulâ vivitis,
¿Quæ est ista, quæ astra subterit,
Fulgore dives admodùm?
¿Quæ est ista, quæ sic se elevat,
Aurora ut alba, fulgida;
Electa, sol ut lucidus;
Ut luna, pulchra et candida?
¿Quæ est ista, fortis, ïmpigra,
Dotata et auso et viribus,
Tamquam minax exercitus
Paratus acre ad prælium?
¿Quæ Diva, quæso, dicite,
Formosa, plena lumine,
In hoc die tam limpido
Serena in orbe claruit?

—Est Virgo pura et innocens,
Et cœli, et orbis gaudium,
Die quæ in hoc mortalibus
Corusca Stella apparnit.

Est Virgo clara et inclyta,
Quæ exorta stirpe regiâ,
Electa et ante sæcula
Data est Adami semini.

Regina cœli præpotens,
Divina Mater optima,
Quam nunc adorant angeli,
Omnesque cœli principes.

Patrona splendidissima,
Quam Pinciana civitas
Olim poposcit fervidè,
Et nunc salutat canticis.

Est lene, et album lilium
Halans aroma cœlicum,
Colore dives fulgido,
Vallem decorans fertilem.

Est Nata Divi altissimi,
Jesu Parens humillima,
Et Sponsa amans Paracliti,
Et Trinitatis gloria.

Est Virgo prudentissima,
Dicta a Prophetis provida,
Sæcli Redemptrix perditæ,
Sperata lux a pristinis.

Herois est fortissima,
Quæ calce trivit occiput
Infensi et atri dæmonis,
Metuque avernum concutit.

Est cœli aperta Janua,
Sapphiro et auro condita,
Quâ semper intrant filii
Qui ex corde Jesum diligunt.

Est Arca magni foederis
Quæ continet mysteria,
Vel dona, vel charismata
Quæ humanitatem sublevant.

Est Turris alta, eburnea
Cantata David carmine,
In qua refulgent aurea
Et scuta, et arma fortium.

Est hujus Urbis nobilis
Tutela et arx amplissima;
Est stemma, quod dat civibus
Laudem, decusque, et gloriam.

Corona magni Martyris,
Dulcissimi Laurentii,
Qui ejus potitus nomine,
Adorat ipsam Virginem.

Eva altera, et piissima,
Quæ tersit ulcus foetidum
Quod Eva prima protulit
In stirpe primi plasmatis.

¡Quam pulchra, Virgo Candida,
Spectatur in solemniis!
Et quot lapillos fulgidos
Ostendit albo in pallio!

Solemnis hæc festivitas
Splendore vincit cæteras,
Nam Mater alma filios
In hæc beatos efficit.

Oh! ¡quot tenellæ virgines,
Castique quanti puberes
Reginæ ad alma altaria
Allecti amore cursitant!

¡Et quot rosis et floribus
Tuum caput pulcherrimum,
Colenda Virgo, amabilis,
Ornare quæerunt anxii!

Oh Virgo prædicabilis,
Quæ nomen a Laurentio
Desumis altum Martyre,
Tuis fave clientibus.

Tuæ sacratæ Imagini
Donum Deus miraculi
Concessit... Ampla Martyrum
Regina, nobis subveni.

Tu sæpè in hujus oppidi
Tutamen, altis mœniis
Scutum fuisti aptissimum
In maximo discrimine.

Hostes abire longius
Metu et tremore adegeras,
Atque a periclis liberos
Tuos colentes feceras.

Tu mauritanas copias,
Furore cædis ebrias,
Contriveras, ut Pincium
A clade salvum redderes.

Tuâ sub ægide aureâ
Non pestis, aut calamitas,
Non horror, aut incendium
Urbem solent affligere.

Servis tuis poscentibus
Confringis atra vincula;
Ferri catenas detrahis
Queis orcus ipsos illigat.

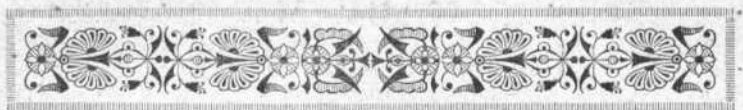
Nomen tuum sanctissimum
In aure suavè consonat,
Superque mel dulcissimum
In ore gustum recreat.

Regina cœli præpotens
Et Imperatrix orbium,
Quam Pinciana civitas
Magnam Patronam prædicat.

Tuos cave ne deseras
In tot periculis perditos;
A servitute dæmonis,
Noxaque ab omni libera.

AMEN.

IN EXALTATIONE PRÆSTANTISSIMI ARCHIEPISCOPI

MORENO AD CARDINALATUM

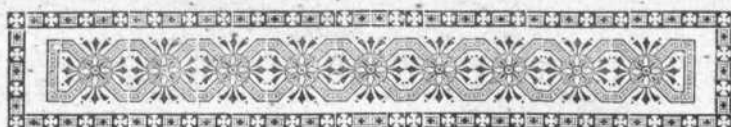

ACROSTICHIS

Inclyte sacrato, Princeps, qui Murice fulges,
Ornatumque tuis Ostrum virtutibus auges;
Asturiæ quondam jubar, auxiliumque, decusque,
Nunc astrum rutilans, urbis nunc lumen et orbis;
Nuper in immenso radians lux æthere, Doctor
Egregie et cujus monitis Ecclesia floret,
Salve: astur memor effuso Te corde salutat.
Munera nam nobis quænam tam grandia cælum,
Optime, donabit, quam si astra, Antistes, adires?
Reddere nunc Superis tanto pro munere grates
Ex animo juvat. Ante aras procumbere proni
Nitemur, Christi Genitricem corde precantes
Omnia ut alme Tibi, Præsul, sint fausta perennè.

1867

AD SSMUM. JOSEPH
Beatissimæ Mariæ semper Virginis
SPONSUM
UNIVERSÆ ECCLESIAE PATRONUM,
ADINSTAR LITANIARUM

P R E C E S

Sancte Deus Pater Omnipotens, æterne Creator,
Errantis miserè plasmatis esto memor.
Sancte Deus Fili, generis Reparator Adami,
Sontibus et miseris ¡heu! miserere piè.
Spiritus alme Deus, mundi solator et altor,
Collapsam plebem commiserare tuam.
Sancta Trias, Deus unus in omnia sæcula vivens,
Nobis in tantis ¡heu! miserere malis.
Fulgida Stella maris, dulcissima Virgo Maria,
Pro nobis ora Cœlitis ante thronum.
Sancta Dei Genitrix, Joseph venerabilis Uxor,
Pro nobis Jesu numina posce tui.
Inclyta Davidis Soboles, sanctissime Joseph,
Pro cuncto populo collacrimante pete.
Munere magnifico gaudens, Patriarcha beate,
Pro nostrâ veniâ pescito suppliciter.
Vir simplex, humilis, maculæ peccaminis expers,
Pro Papa nostro supplice voce roga.

Cœlestis Seraphim, terrenâ veste onerate,
 Pro Sancta Ecclesiâ voce precante pete.
 Justitiæ exemplum, divini cordis imago,
 Pro Christi clero flagita, et ore roga.
 Consilii adjutor pacti in cœlestibus Aulis,
 Pro Ecclesiæ ducibus, præstitibusque pete.
 Noscere qui es meritis secretum Cœlitis altum,
 Pro nostro exora Fræsule munifico.
 Vir bone, cui viruit divinitus arida virga,
 Pro nostro teneras fundito Rege preces.
 Virginitatis amans, pulchrique Magister amoris,
 Pro plebe hoc festum concelebrante roga.
 Divinæ Auroræ consors, custosque fidelis,
 Pro Ecclesia exora, te venerante Dacem.
 Virginis eximiæ nimum venerande Marite,
 Pro Hesperia tenerè, soliciteque roga.
 Dux matutinæ Stellæ, et castissimæ conjux,
 Pro sanctis monachis vocè reposce piâ.
 Dotibus amplificis cœli decorare per ævum,
 Pro nostro Regno numina posce Dei.
 Qui Patriarchatûs es functus honore supremi,
 Pro plebe exora, nomen amante tuum.
 Delicium Triadis, famule immaculabilis, alme,
 Pro nostri populi pace, bonisque roga.
 Sponse, fidem jungens cum virginitatis amore,
 Pro tibi commisâ plebe precare Deum.
 Divini Infantis satagens, columnenque, paterque,
 Pro lauro Ecclesiæ Cœlitis obsecra opem.
 Virginis excelsæ protector, humillime Virgo,
 Pro novis humiles fundito voce preces.
 Sancte Faber, Verbi divini serve fidelis,
 Pro labente fide fervidè et ipse roga.
 Alme Pater Jesu, sancto sic ore vocate,
 Pro sanctæ fidei juribus ipse pete.
 Qui meritò es Pater appellatus ab Omnipotente,
 Pro unicâ in Hesperia Religione roga.

Qui sospes vitam meruisti vivere Jesu,
Pro nobis multum flentibus ipse pete.
Qui in Jesu manibus suspiria summa dedisti,
Pro nostra sanctâ morte precare piè.
Lumine qui fulgens habitas in culmine Olympi,
Pro nobis cæcis plenius ore roga.
Qui ad dextram Triadis celebraris cuncta per æva,
Pro patriæ donis atque salute pete.
Angele catholici gregis intemerabile scutum,
Ora pro populo crimina flente sua.
Luce qui in excelsis dives per sæcula vivis,
Pro me peccanti terque quaterque roga.
Agnus sancte Dei, mundi peccamina tollens,
Peccantis plebis crimina parce piè.
Agnus sancte Dei mundi peccamina tollens,
Exaudi populi fervida vota tui.
Agnus sancte Dei mundi peccamina tollens,
Lugentis populi nunc miserere tui.
Pro nobis miseris ora, sanctissime Joseph,
Ut bene possimus perpete luce frui.

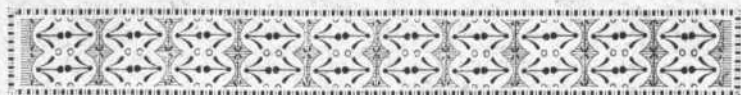
AD SOLEM DOCTORUM

ODE

Sol bone, qui mundum fulgenti lumine lustras;
Doctrinisque tuis instruis, atque foves;
Oh astrum rutilans, cujus splendore suborto,
Error et impietas longius aufugiunt:
Candida magnatum Soboles, procerumque corona,
Maxime catholico Doctor in orbe nitens:
Tu, qui inter sanctos semper doctissimus omnes,
Eloquis orbes irradiare potes:
Tu quoque, qui doctos inter sanctissimus omnes,
Mundi extas columnen, gloria, dulce decus:
Quique quot articulos scriptos, tot signa stupenda
Patrasti, ut magnus dicere Papa solet:
Angele, in æthereo qui æternè vivis Olympo,
Quod bene de Christo scribere nactus eras;
Vox Divi in terris hodiè te prædicat altè,
Atque patrociniū postulat ipsa tuum.
Te quoque proclamat columnenque jubarque Scholarum,
Teque Ducem placidè gens studiosa tenet.
Hæresis incursus frangis jam jamque dolosos,
Ac hydram firmo conteris ipse pede.
Divinæ Sophiæ thesauros pandis in ævum;
Tu solus sæclum dignificare vales.

Te duce, jam verum mortales, tramite recto,
 Sectantur; planè cœlica dona vident.
 Aurea jam nostro in populo dignoscitur ætas;
 Undique luce tuâ splendida surgit Eos;
 Sancta dies lucet signata in sedibus altis,
 Quâ licet hominibus, te duce, pace frui.
 Sancta dies fulget, splendenti lumine plena,
 Quâ infasti errores undique dispereunt.
 Jamque Bobis muti resonat mugitus in orbe,
 Doctrinâque polum lustrat utrumque bonâ.
 Gaudia concipias, Jesu intermerata caterva,
 Candida Guzmani portio, sancta nimis.
 Hæc festiva dies, cunctum celebranda per orbem,
 Totis christicolis júbila sancta parit.
 Sidera, magnifice oh Sol, qui nunc subteris alta,
 Lux adsit nobis, auxiliûmqûe tuum.

AD SUMMAM THEOLOGICAM

Divi Thomæ

ODE

Quod perfecte liber, multum pretiosior auro,
Totasque exsuperans, quas tenet orbis, opes.
Omnia cū vincas mērito dubitatur ubique
Sisnè opus humanum, sis potiusve Dei.
Palladium terris donatum cœlitūs imis,
Tristibus, et lapsis, ut medicina, daris.
Cœtibus in sanctis (1) Patres te nuper et olim
Divinis rectē composuere libris.
Omnia terrena haud dubiè monumenta peribunt;
Tu sola in sæclis limpida et apta manes.
Justitias Domini monstras mortalibus, atque
Cœlestes aperis, constituisque vias.
Infensi laqueos tenebrarum principis arces;
Contra hostes Sophiæ porrigis arma bona.
Divinæ es laudis monumentum firmitus ære;
Arx, ubi mortales arma salutis habent.
Te super instituit cœli Sapientia sedem;
Te probat et plaudit Filius ipse Dei;

(1) Alude al hecho de haber sido colocada sobre la mesa al lado de la Biblia, la Suma Teológica, en el Concilio Vaticano.

Tu linguis cherubim loqueris magnalia cœli;
Tu arcanum reseras, gesta que sacra Dei;
Alme liber vitæ, Divi signacula portans,
Pneumatis afflatu verba beata tenes.
Septem dona Dei mostrant septena sigilla;
Sic autem sophiæ munera das homini.
Diceris arca potens, vitæque charismata claudens,
Et verè Tabulas, fœderis arca, tenes.
Funditur in scripto divini flamen amoris;
Grammata conflavit Spiritus ipse Dei.
Sic Thomæ calamus scripsit peccaminis expers;
Sic error minimè te maculare potest.
Alpha quidem Sophiæ meritò ac omega putaris;
Nam bene principium, riteque finis eris.
SUMMA tuum nomen, superiorum summa bonorum;
Laus et honor detur cuncta per æva tibi.

AD BEATISSIMAM
AC PRÆSTANTISSIMAM DOCTRICEM
TERESIAM DE JESU,

in ejus tercentesiinã anniversariã die ante
ejusdem venerabile sepulchrum.

PRECES

Cœlestis oh Teresia,
Oh Virgo sancta et inclyta,
Quæ ostendis alta stemmata,
Ornata Jesu nomine.

Flos lenis horti Cœlitis,
Magnis nitens virtutibus,
Per orbis omnes ambitus
Aroma spargens cœlicum.

Oh sidus, altum verticem
Carmeli inundans lumine;
Decora lux Ecclesiæ,
Honor, decusque Hispaniæ.

Locata in amplis sedibus
Bearis inter angelos;
Tuamque sanctitudinem
Omnes honorant cœlites.

Excelsi et almi Principes
Te laude replent perpete;

Tuamque pulchritudinem
Mirantur, et scientiam.

Tuas ego nunc glorias,
Et gesta, vël magnalia
Cantare vellem carmine,
Plectroque sacro et aureo.

At barbitos est insona,
Caretque jam dulcedime;
Eget labrum vocabulis
Estrumque mens desiderat.

Te laudet omnis spiritus
Beatus alto in æthere;
Te candidatus Virginum
Chorus per æva concinat.

Novum, placensque canticum
Humano abest a gutture;
Tuo canendo nomini
Cunctæ lyræ sunt impares.

Cantare jam non expedit,
Lugere tantum suppetit,
Quòd nulla plebi ibericæ
Est charitas, nec unio!

Non tympanum nec organum
Sonos canoros explicant...!
Orare nunc pro fratribus
Dumtaxat, herclè convenit!

Cruenta monstrans ulcera
Mendicus ecce postulo:
Tamquam reus, qui in vinculis
Moratur, ecce flagito.

Tui sepulchri altaria
Accedo supplex visere:
Obscurus astur, asturum
Festino vota pendere.

Prostratus in singultibus
Ad te precatum dirigo;

Qui incensi in albis nubibus
Ascendit usque ad sidera.

Hæc, quæsumus, precamina
Exaudias, Teresia;
Per Divi amorem fervidum
Piè rogatum suscipe.

Per cor tuum dulcissimum
Quod orbis est miraculum;
Tui per almam Virginem
Sponsi Parentem candidam.

II.

Per ambitus Hispaniæ
Quam summo amore diligis,
Non horror atrox bellicum
Exterret agros fertiles.

Tubæ sonus, vel classici
Non clangor angit oppida;
Bellum tamen fit intimum
Inter viros spectabiles.

Crudele bellum, pervicax,
Movetur inter optimos;
Fratres resistunt fratribus,
Luctamque diram sustinent.

Non arma portant ferrea;
Non sanguis ultro funditur;
Stylus sed ater stringitur
Et felle totum scribitur.

Peccare prælum nobile
Consuevit omni tempore;
At nunc ab irâ pascitur
Cunctumque sanctum concutit.

Affectibus, Teresia,
Utrumquè temporalibus,
Rixantur hic et nobiles,
Virique recti, et integri.

Procacibus diceriis
Se vulnerant adinvicem,
Linguamque verè hispanicam
Mactare quisque enititur.

Cæci videntur taliter,
Ut lucra, quæ hostis obtinet,
Surgente discrepaniâ,
Non cernat ullus clariùs.

Veni, columba candida,
Descende in albis nubibus,
Et fac ut ipsos charitas
Informet, et corroboret.

Columba, adesto, cœlica,
Ramumque olivæ fulgidum
Affer tuis clientibus,
Qui se gerunt hostiliter.

Doctrix amanda, provola;
Magistra linguæ patriæ
Semper putaris unica;
Doce clientes eloqui.

Tu, linguæ ut auctrix doctior,
Exempla da scriptoribus;
Divini amoris flammida,
Amoris ignem spargito.

Stylus tuus, caduceus
Sit alter in discordibus,
Et pacis augens munera,
Sit pignus alti præmii.

Et in beatitudine,
Quam possides per sæculum,
Dumtaxat hæc vocabula
Profer statim, Teresia:

« Crudele cēset protinūs
» Bellum protervum, callidum,
» Quod gens ibera sustinet,
» Et verbo, et actu perfidis.
» In cœlo amato Hispaniæ
» Jam pacis iris fulgeat:
» Formosa fiat unio,
» Quæ Christi adauget filios.

Ad Ecclesiam Catholicam Romanam

ODE ⁽¹⁾

(VERSIO LATINA.)

Si neque qui plantat, neque qui rigat omnia supplet,
Sed de magnifico donorum fonte tuorum
Deveniunt operi incrementa, Diespiter alte;
Menti redde meæ radium, lucisque juvamen,
Atque lyræ mutæ harmoniæ largire fluentia:
Numine fecundam nostram, precor, effice musam.
Nam si Catholica et Romana Ecclesia Sancta
Est celebranda mihi, vel carmine fortè canenda,
¿In quo nitetur nisi sancto in Numine cœptum?
Quando fide, et sensu, et spe res poscitur alta,
Non humili renuis cœlestia dona precanti..
¿Unde tua incipiam narrare, Ecclesia Christi,
Maxima gesta nimis? Tua sunt magnalia tanta,
Ut nisi res verè divina intrinsecus esses,
Æmulus ipse suam propriam te Divus haberet.
—Cùm mea mens rudis exemplar considerat amplum,
Atque tuum decus, et virtutes cogitat altas,
Te magis atque magis veneror sine limite magnam,
Atque tuas doleo laudes audacter obire.
Ipse tuus fulgor, lumen de lumine perpes,

(1) Original de D. Victor Suárez Capalleja.

Qui solis radium vincit, rutilumque nitorem,
 Hærentes oculos hominum cæcare videtur.
 ¡Oh arbor vitæ radicibus insita in alto,
 Ubere quæ succo dives vel rore fluente,
 Tamquam si almo in Edem liquidus prolabitur amnis,
 In mentem sterilem fundis sinè tabe vigorem.
 Tegmine sub frondis totum complecteris orbem,
 Humanumque genus, miserum, patriæque carentem
 Extensis ramis et amcenâ protegis umbrâ;
 Ac ipsi nidum, plenum dulcedine, præbes.
 Arbor divina, a dextris Rectoris Olympi
 Insita, protendis virides super æthera ramos,
 Et tamquam thuris nubes ascendit ad astra,
 Sic justum reddens Domino cœleste tributum,
 Millia sanctorum, sancto de germine fructum,
 Mittis ad æternas sedes, ut pace fruantur.
 Heu! utinam Cæci psalteria vatis haberem, (1)
 Qui amissum doluit Paradisum manè nefasto!
 ¡Quam benè tunc vegeto canerem tua carmine gesta,
 Ac in te inventum Paradisum, Ecclesia Divi,
 Nocte, dieque nimis celebrarem dulcibus hymnis.
 Abdita in obscura Catacumba, tristè perosa,
 Dùm clari solis videas optabile lumen,
 Mi subis in mentem, jam jamque es fortis et audax.
 Funditùs evertes romanum Pantheon amplum,
 Atque cadent strepitu Capitolia diruta magno,
 Quominùs impediant solium te scandere ovanter
 Sæva tyrannorum tormenta parata per ævum.
 Jam super Imperium reperisti nempè triumphum;
 Attamen ipsa sinu spuriòs sine pectore natos
 Fers malè, qui ingrati exoptant tibi ferre venenum,
 Vel fortassè suæ rhedæ te prendere vinclis,
 Aut te indefessè luctamen ad acre lacessunt.
 Ipsa tamen fidei clypeo munita videris;

(1) Alude al gran poeta Milton.

Atque tuo ex ore injiciens, velut ignea tela,
 Verba potestatis divinæ robore plena,
 Unoquoque tuo verbo ut candente sagittâ,
 Mille cadunt decies a dextris atque sinistris,
 Ex inimicorum turbâ, qui tete abolerent
 Hercule, si possent. At qui te provocat audax,
 Adversus Christum luctamina sustinet effrons.
 Nomina pravorum quisnam defendere quibit?
 Quidve tui lingunt post sese duri inimici?
 Nomen in historiâ maledictum, probra nefanda!
 Ah! siquando manu execranda Cœlitis Arcam
 Tangitis, atque Senem Vaticani lædere vultis,
 Heu! vestra impietas teneatur fracta tremore,
 Nam si nunc minime vult proditor ire Canossam
 Pectore contrito, aut servi lugentis adinstar;
 Providus existit vigilans in culmine cœli
 Divus, qui pravum frænans cohibensque latronem,
 Emori eum cogat solum super arida saxa.
 ¡Oh! quot humi solia eversa, et turbata ruerunt,
 Non secus ac vento cumulus dispersus arenæ!
 ¡Quot magnos populos, quanta evanescere regna
 Vidimus haud aliter quàm pompæ flamine plenæ!
 Tu interea victrix, et voti compos, ovansque,
 Fluctibus in mediis, agitata furente procellâ,
 Per mundi pelagum, superando pericula, tendis.
 Ac siquando magis crescunt discrimina dura,
 Firmior appares, longèque potentior extas.
 Nam Divi verbum fecundans germina cuncta,
 Et faciem terræ renovans, te robore dotat.
 Nempè dies veniet, Divo si fortè placebit,
 Quâ ignota Oceani regio, vel perdita tellus,
 Emporium fiat progressus mercis, et artis,
 Dùm vetus Europe, sinè civibus, orba manebit!
 Quando tunc vacuas peregrinus visitet urbes
 Desertæ Europæ (veluti nunc accidit afris,
 Deletam Ninivem lustrantibus, aut Babilonem,

Quominus ipsorum feriat meditatio mentes)
 Londini erasa, et confracta palatia cernet,
 Igneque deletas, quas magna Lutetia promit,
 Immensas videat gazas in pulvere turpi,
 Quando tuos muros, Urbs maxima, visitet hærens,
 Sic exclamabit: ¡Salve sanctissima Sedes!
 Nam prout exurgens in eremo Pyramis alta
 Temporis eludit juges fortesque rigores,
 Tu sic incolumis, cunctum victrixque per ævum,
 Imperium mundi, diademate cincta gubernas.
 Ore tuo ex sancto verbum quod profluit alnum,
 Arcanum reserat vitæ, et problemata solvit,
 Et sine secretis mysteria cuncta revelat.
 Dogma tuum solis splendentia fulgura vincit;
 In monitisque tuis radiantibus ignis adinstar,
 Pabula mens hominum, reperitque scientia lumen,
 Arsque novum semper tenet inspiramen ab ipsis,
 Lumine vivifico clari circumdata solis,
 Jugiter impulsans genium, magnalia navas,
 Atque tuum cœptis apponens ipsa sigillum,
 Christi opus exsequeris restaurans omne per ipsum.
 ¿Quis nimis audacter, mendax te dicere possit
 Humanæ mentis tortricem, sive tyrannam?
 ¿Cui, nisi, sancta, tibi, excellens Ecclesia Divi,
 Felix hoc sæclum progresûs debet honores?
 ¿Quis tandem rabido Iconoclastæ restitit audax,
 Maxima conservans artis miracula mundo?
 ¿Quis sacrum potuit servare charismatis ignem
 Perfidia è tantâ, tumidaque tyrannide græca?
 Tunè inimica ferox hominum? ¡Miserabilis error!
 His mendis animus fervente accenditur irâ,
 Auxilium clamans rationis nempè severæ;
 Namque Notus vehemens cum velum verberat efflans,
 Turbido in ideæ pelago quæ concitat orbem,
 Nautica acus cursum signans per turbida ponti
 Non unquam nautæ errantis fuit hostis in undis.

Oh! Quis te accuset funesto complicitatis
 Crimine principibus cum sævis atque tyrannis,
 Si hoc trux inflicta in populos injuria dirè
 Tanta tuo cordi confixit vulnera acerba?
 Si a te acceperunt gentes sua jura colenda,
 Atque tuis populos nutristi lacte et amore,
 Sicut apis solers apprimè alvearia fingit,
 ¿Quis jam te accuset....? Prostrata Polonia surge!
 Tantalus Europæ infelix ¡heu! dicito saltem:
 ¿Quis tua præcipuè petiit disrumpere vincla?
 ¿Quisvè tui doluit scisuras corporis almi?
 ¿Quisve tui populi maledixerat herclè catenas?
 ¿Quisve suos toties clamores edidit altos
 Adversùs diros reges, sævosque tyrannos,
 Quos cultæ Europæ peperit Septentrio durus?
 ¡*Philosophisme* procax, irrisor Numinis effrons!
 Serve, et adulàtor nequam cujusque potentis....!
 Verba per infamis scurræ, hæreticique nefandi (1)
 Ut citiùs caderet generosa Polonia tristis,
 Incautos animos ad tantum crimen agendum
 Sarcasmo et risu quandoque furore ciebat.
 Tu sola intereà clamans, Ecclesia sancta,
 Quando potentatus fortasse stupore tacebant,
 Nobilis excidium Gentis lacrimabile flebas.
 Et contra infandos vocem super astra levabas.
 Oh, mea si alma fides, œstro quæ pectus adimplet
 Robur et accentum daret, atque juvamina voci!
 Blasphemæ turbæ, quæ nunc se extollit iniquè,
 Dicere sic vellem: «mox expergiscere, surge»
 »Cum Romam rutili Solis lux fulgida inundat,
 »¿Tunè jacebis adhuc tenebris immersa sub atris?
 Protinus ex oculis horrendam projice squamam;
 »Et dic nùm vitæ problemata in ordine summo
 »Ritè resolvantur cumulis ingentibus auri?

(1) Voltaire.

Num violenta sitis, quæ cor sine limite vexat,
 »Donec in æternum supremâ pace fruatur,
 »Arte, vel ingenio satietur? Mente revolve,
 »Atque tuam torque rationem tristè superbam.
 »Accipe jam machinas; lucemque vel æthera pende;
 »Materiam mirè transforma, multimodisque,
 »Omnia tolle citò hæc velamina densa planetæ;
 »Subjice jam tennes atomos in lance repostos,
 »Et fulmen rapidum subjectum detine et arce.
 »Mente vel elatâ super astra, relinque planetam;
 »Perge giganteo sursùm, celerique volatu,
 »Ac vacuum pelagum perlustra fulminis alis;
 »Pondera et extremas stellas, metitor et astra;
 »Nil aliud ratio inveniet nisi nubila mentis,
 »Quominus alta queant homines reperire cupita.
 »Namque suo Qui orbes Verbo omnipotente creavit,
 »Ac ipso Verbo mundum tam sponte redemit,
 »Ipse suo Verbo tantùm pia pectora quibit
 »Lumine, quod penitus cupiunt replere, et amore.
 ;Coelica, et alma fides, didici quam matris in ulnis,
 Vix mea cùm tenerum vagitum labra sonabant!
 Sancta fides, olim percepta parentis ab ore,
 Unica dos hodiè, quam mente et corde reservo,
 Sicut avarus habet tectas sub stipite gazas;
 Fraudis et erroris mea mens est libera, et expers;
 Dogmata sancta Dei ut servus lætanter adoro;
 Atque prius verè, quàm talia munera linquam,
 Quæ sola humanis præbes, Ecclesia Christi;
 Antè etiam, tristis quàm lux affulgeat ista,
 Mille mea in frustis lyra confringatur acutis,
 Quæ, quasi tela, meum configant corpus amare.
 Et prius heu! utinàm mea lingua sit hæsa palato,
 Atque meum brachium consumptum tabe macescat,
 Quàm verè infelix tua castra sacrata relinquam.

QUATUOR
CARMINA GRATULATORIA

AD SANCTISSIMUM PIUM P. IX. (Fel. record.)

S. S. PATRI

Summo ac Optimo Pontifici, PIO P. IX., Magno benè nuncupato,
feliciter regnanti, pro ejus augustæ Coronationis solemnissimâ, et
non antehâc solitâ XXV anniversaria diè.

ODE.

¿Quæ mentes hodiè res nova perculit?
¿Quæ rerum species non priùs obvia
Humanos animos fulcit et irrigat?
¿Quid mundo insolitum accidit?
Ah! Quæ olim facilis dextra Diespitris
Attendens precibus Josue fervidis,
Titanem medio fixit in æthere,
Dans devincere subdiù;
Ipsa astrum rutilans, christiadum Ducem,
Almum Pontificem provida sustinet,
Ut soles Capitis (1) cernat et amplius
Ut cunctas terat hæreses.
Umbram qui gracilem, signa petentibus,
Quadrantis docuit ire retrogradam,
Ipse ævum retinet Patris amabilis,

(1) Dies Petri.

Præbens lætitiā bonis.
Qui quondamque rubo vim dedit aridæ,
Ut flammæ capiens, integra sisteret,
Is Papam incolumem servat, et apparat
Ad miracula maxīma.
En nobis agitur magnificus dies,
Quem numquam potuit cernere sæculum,
Quem necdum licuit cœlitibus, neque
Ulli conspiciere antea.
En fulgens hodie lucifer emicat,
Qui orbes irradians lumine vivido,
Erroris lubrici nubila dissipat,
Ac illuminat inscios.
Oh! mundo celebrem lætitiæ diem
Cantate, o juvenes cum senioribus;
Ac omnes hilares, voceque supplice
Papæ fausta precamini.

Pastorum Pastor, Moses, Patriarcha supreme,
Heres Missorum, præsidiumque potens;
Jucundum Vinculum, mundi columnenque, Paterque
Qui Divi in terris munera sacra geris:
Inclute justitiæ Fecialis, pacifer orbis,
Qui manibus tensis omnia luce replet:
Os sanctum Christi, cœlestis claviger aulæ,
Quam reserare cupis, claudere nemini aves.
Principis ecce hodiè nactus meritumque, diesque,
Plerosque exsuperas laude et honore Patres.
Tu verè es sanctus, quem lingua, utquunque rebellis,
Spernere nulla potest, nec reprobare valet.
Liberâ sancta tua, et mitis sine labe potestas,
Cætera si pereant, sola superstes erit.
Non homini es similis, piger, errorivè subactus;
Falleris handquaquam; dicere falsa nequis.

Spiritu es afflatus, fidei, verique Magister,
 Ac si omnes errent, firmus in orbe manes.
 Tu, licet illusus, crudeli fune ligatus,
 Golgothæ opus pergens grande, doloris Homo,
 Per medias acies inter crepitantia semper
 Tela inimicorū, quæ minitantur, iens,
 Totque malis crebrò, tantisque laboribus actus
 Irrisus, læsus... vivere posse tamen
 Cœlitus, et sanctum facinus navare videris,
 Doctrinam vitæ nocte dieque docens.
 Si nunc Europam nigræ obscurare tenebræ
 Hæresis intendunt, motaque terra tremit;
 Impia si turba immundo de pulvere surgit,
 Et leges calcatur, juraque sacra terit;
 Classica Christiadum si tellus sanguine manat,
 Patibulumque bonis incipit esse minax:
 Tu fidei clypeo munitus, plenus amoris,
 Dulci spe pollens maxima signa facis.
 Sanctus in hoc sæclo, sub Te custode, vigescit,
 Numinis afflatus, cuncta novare valens.
 Tu Christi solus poteris servare catervam;
 Itaque in æternum vivito, MAGNE PIE.
 Ah! Felix vivax, mensuram nominis implens,
 Totius ad mundi perpetuale bonum.

AD SANCTISSIMUM P. NOSTRUM
PIUM PAPAM IX

FELICITER REGNANTEM,
pro ejus augustâ Coronationis solemnissimâ XXVIII
anniversariâ die

GRATULATIO

Umbra*s* irè retrò celeres in fronte quadrantis
Rex olim vidit, cœlica signa petens.
Protinùs á Divo majus nanciscitur ævum,
Ut possit sospes dona referre Deo.
Tunc agit exultans cœlo judaica grates
Plebs, Domino æterno carmina læta canens.
Nunc Pius Ecclesiæ moderator et Arbiter altus
Lucidiora suæ signa salutis habet.
Virginis in terris celsæ Pius auxit honores;
Virgo memor Papam mirificare studet.
Diva potens cœli, quæ fulgida subterit astra,
Splendenti clypeo protegit alma Pium.
Dulcè Pium deamat pulchri quæ est Mater Amoris,
Incolumemque Senem sustinet ipsa manu.
Sic Pius exsuperans Petri imperiumque, diesque,
Vivit, uti Divi pergere possit opus.
Et vivet MAGNI mensuram nominis augens,
Dummodò Mater eum clarificare velit.
Hæresis interimet pravos ictusque dolosos,
Ipseque Hydram, vivens, auspice Matre, teret.

Vivet! et infensi contemnet dæmonis iras,
 Dùm Christi intendat lucrificare greges.
 Et salvam faciet divinus Papa catervam,
 Pro quâ tot lacrimas fundere sæpè solet.
 Audiet has Dominus, quas in singultibus edit
 Nocte, dieque Pius, voce tremente, preces.
 ¶ Nùm frustra Omnipotens mundo miracula pandet?
 ¶ Aut res infectas ipse Creator aget?
 ¶ Nùm Pius incassum, non naturaliter ævum
 Sic aget, ut vacuè talia signa forent?
 Ecce dies veniet, signata in sedibus altis,
 Quâ Dominator ovans Urbis et orbis erit.
 Ecce dies veniet fulgenti luce coruscans,
 Quæ pacem populis, lætitiâque dabit,
 Et propius veniet, quàm vulgus credit adesse,
 Quamvis jam sentit lumen adesse propè.
 Aurea tunc nostro in populo renovabitur ætas;
 Justitiæ incipient regna referta bonis.
 Error, et impietas fugient tremefacta per umbras;
 Ac libertatis splendida surget *Eos*.
 Gaudia concipias, oh Christi portio lecta,
 De cujus manibus ferrea vincla cadent.
 Absquè auro citius jucunda redemptio fiet;
 Exulta nimium, Filia sancta Sion.
 Jubila sancta monet, cunctum memorata per orbem,
 Hæc festiva dies, non celebrata priùs.
 Securi augurium nobis est nempè triumphî
 Cœlitus a Domino vita tributa Pio.
 Alter erit Petrus, solium qui perdere Romæ
 Nec vivens poterit, luce nec ipse carens.
 Semper in Urbe Deo Sanctum servare placebit,
 Nam Petri Sedes inclyta Roma fuit.
 Sed nunc, oh Christi immaculata, Ecclesia sancta,
 Quæ in terris sperans, pressa dolore gemis;
 Non intermissis precibus pete culmina Olympi,
 Proque tuo Papa numina posce Dei.

Augustam Triadem veneranti voce precemur,
Ut Magnum servet vivificetque Pium;
In terrâ salvum faciat, semperque beatum;
Neve inimica manus perdere possit eum.
Denique post clarum, divine oh Papa, triumphum,
Cœlitis ad Sedes lumine plenus eas.

Summo ac Optimo Pontifici,
PIO P. IX, MAGNO,

FELICITER REGNANTI

pro ejus augustæ Coronationis XXX anniversariâ die.

ODE.

Maxime terrarum Princeps, et summe Sacerdos,
Cui Divi in terris munus obire licet,
Pervigil Israel custos, Patriarcha supreme,
Fulgida lux hominum, Maxime Papa PIE:
In TE expectantes hodiè magnalia cœli
Lætantur cherubim, gaudet et omnis homo.
Miris epithetis hodiè TE Ecclesia donat,
Atque TIBI tribuunt nomina magna Patres.
Tu novus Abraham cuncto acclamaris in orbe;
Solut enim mundum salvificare studes.
Tu benè Melchisedec reputaris in ordine Magnus,
Nam Rex es pacis, justitiæque simul.
Tu virgâ fidei, fretusque juvamine cœli,
Impietatis aquas dividis ipse manu.
Erroris ventos frænans, animique procellas,
Lœtali nebula lumina nostra levas.
Dæmonis adversos conatus frangis, et arces;
Et tecum digitus cernitur esse Dei.
Quiste non videat Mosis vi et dotibus auctum,
Cum tot per terras signa stupenda facis?

Alter es et Samuel, populi scutumque, decusque,
 Qui lectæ plebis lenia fræna tenes.
 In mirabilium numero crescente tuorum
 Invenit alta nimis pabula phantasia.
 Sic Deus e cœlo benedicit pontificatum,
 Longævum faciens, et sine labe tuum.
 Sic Tibi mœrentis terræ relevare dolores,
 Ac Patriarchatus pandere dona licet.
 Sic nimis exsuperans Petri imperiumque, diesque;
 Fluctibus in mediis Pacifer esse potes.
 Et spe splendescens, defixus lumina in altum,
 Et tensis manibus supplice voce rogans,
 Exorare doces mortalem Numina cœli,
 Ut non e firmâ decidat ipse fide.
 Sicque tui imperii extensis felicibus annis,
 Multa super mundum cœlica dona fluunt.
 Atque in apostolico et sublimi vertice sacro
 Dulcè supersessus, lumine cuncta replet.
 Inde potentatus, inopesquæ vocare videris,
 Utpote evangelii diceris ampla tuba.
 Sic benè Christiadum columen, ductorque putaris,
 Teque Patrem totus noscere mundus avet.
 Vox tua, vox Christi, verum qui nunciat orbi;
 Quæque Dei afflatu cuncta novare valet.
 Unicus es mundi moderâtor, providus altor;
 Tu solus lapsos dignificare potes.
 Cœlitus ampla Tibi commissa est Vineâ sacra,
 Quam plantare Tibi, vel resecare licet.
 Claviger in terris divinæ diceris aulæ;
 Limina nam cœli pandere cuique vales.
 Te Deus instituit mundi super omnia regna;
 Quæ Tibi inlaceant dedecorata ruent.
 Os Christi, ac ejus Missorum Dux veneraris,
 Fonsque Sacerdoti, veraque origo manes.
 Mœrentes nitido solaris lumine cœli,
 Quod Sol justitiæ traditit ipse Tibi.

Sedes sancta TUA in petræa fuit arce locata;
 Ipsaque erit cunctis unica certa salus.
 Nil orci furiae poterunt adversus eandem;
 Namque ipse auxilium Divus, opemque feret.
 Undique in afflictis populis fit luctus amarus;
 Undique lamentis turbida terra fremit;
 Heu! quia rectores populorum non meditantur
 Corde, nec ex animo cœlica jura colunt.
 Secta ferox populos proprio vel nomine privat;
 Tetra greges vexat Hydra cruenta tuos.
 Hæresis orta recens solio Te pellere tentat;
 Tale malum facinus perfida turba patrat.
 Omnia trux coluber revolutus vertere quærit;
 Et totum mundum dejerat esse suum.
 Funditùs e terra Christum proscribere certat;
 Jusque novum mundo dat, libitumve novum.
 Regibus exspoliât populos, nudatque coronâ,
 Et rebus dominos, templaque sancta sacris.
 Ac ipsas animas (quo nîl crudelius) arcet,
 E propriaque fide trudere quærit eas.
 Attamen, oh Pastor, placeat servare fideles,
 Et vi signorum pullulet alma fides.
 Pulvere de fœdo leges, et cœlica jura,
 Firmiter, atque piè solus in orbe levas.
 Te e celso jûstum Rector prospexit Olympo,
 Teque per innocuas dirigit ipse vias.
 Non, si fortè cadant, justi illidentur in imis,
 Nam justis faciles angeli adesse solent.
 Nequidquàm populi, proceresque, ducesque superbi
 Contra Te insurgent, corde tumente nimis;
 Nequequàm pravæ gentes, Belialve sequaces
 In Te consilium mortis inire velint;
 Namque suum Christum, præcelsus Divus Olympi
 Fulgentem signis mirificare solet.
 Intereâ precibus ferventer sæpè profusis,
 Lugentes homines dicere ritè doces:

«Oh Pater in cœlis, æterno lumine pollens
In lapsas gentes protinûs adveniat
Cœlitis imperium: donentur debita nostra:
Turba nec in baratrum chrismate lota cadat.»
Denique post tantos, sanctè quot sederis annos
Ad cuncti populi, Papa colende, bonum,
De Christi manibus capias, seu Matris amandæ,
Æternum sertum, vel diadema tuum.

DE MIRABILI SS. P.

PII PAPÆ IX

FIRMITATE IN TURBATORES

EPISTOLA

Pauca, Fabi, rogo de Papæ virtute loquamur,
Non homini æqualem credimus esse Prum,
Nostrum Pontificem. Minimè ad communia natus,
Corpore in infirmo spiritus ejus inest
Impiger, et firmus: nullo est errore subactus.
Per jusjurandum voverat ipse Deus
Tempus in omne suo Legato assistere præstò.
Papæ Christus ait: «Cuncta per æva tibi
Assistens adero. Ac ideò venerandus in ævum
Est alter Petrus, perdere qui solium
Nequaquam poterit, quod Christus in Urbe locavit;
Nam Domino Sedes unica Roma placet.
Debilis, irrisus, velut agnus, Virque doloris;
Interdum verò fortis ut ejus Herus,
Golgothæ opus grande exequitur; Per sæcula quanta
Hoc fuit expletum nobile prorsus opus!
Papa docens homines, patitur, regnatque reportans,
Quod non transfertur, nomen in orbe nitens.
Nempe: Pater, Papa: hoc lingua, utcumque rebellis,
Nomen adorandum tale negare nequit.

Libera sancta ejus, dulcis, generosa potestas,
 Unica in orbe vetus, sola superstes erit.
 Hostis in hâc ipsâ re non secus atque fidelis *
 Consonat. At vero quare ita? Vera fides
 Catholica in totum prorsus distenditur orbem,
 Ac ferè tercentum millia mille vigent
 Christicolæ; at quamvis sparsi, timidique morentur,
 Et licet immensus nunc inimicus ei
 Protestantissimus surgat, tamen unde timorem
 Ista caterva ferox, perfida, habere potest?
 Impius is cœtus jacturam pontificatûs
 Prædicat promptam; percitus ardet eam.
 Unde igitur rerum fit desperatio tanta?
 Papatus, dirâ fune ligatus, iens
 Per medias acies, inter crepitantia semper
 Arma inimicorum, quæ minitantur ei,
 Semper ovans multâ celebratur laude perenni.
 Extendens Christi nomen et imperium.
 Nulla extat mundi plaga, quamvis fortè latebit,
 Et quamquàm lucis fortè inimica foret,
 Quæ Papæ influxu, fulgenti lumine sparso,
 Non aspergenda in fonte salutis erit.
 Sic populos Papa expugnat. Talisque triumphus,
 Quem Pius assequitur, sive doloris Homo.
 Quæ tot præ nostris oculis nunc scandala præfert,
 Humana est ratio, debilis atque furens.

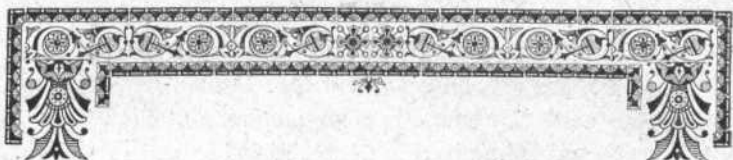
*De humanæ rationis imbecillitate,
ac de firmissimâ Papatûs soliditate.*

EPISTOLA.

¶ Quando, Fabi, tamquàm in nostris humana diebus
Clauda fuit ratio? ¶ Quando inimica Crucis
Tamque Deo adversans, quàm nostro in tempore surgit?
¶ Quando Dei in mundum turpiter ausa fuit
Jura negare, ut nunc? Nunquam: tot scandala in orbe
Sunt nova. Nunc ratio, radere quidquid inops
Funditûs ipsa nequit, novat, ad libitumque retorquet.
Statutas leges, cunctaque honesta terit.
Ipsa animos redigit, domat, in dubiumque perenne
Injicit, et pariter corda subacta tenet.
Pravæ ejus leges Christum proscribere certant...
Jusque novum cunctis gentibus ipsa parat.
His armis surgens, conculcat jura superna,
Jusque omne humanum concutit, atque negat.
Nomine jam nudat populos, regesque coronâ;
Rebus heros spoliât fanaque sacra rapit.
At quamvis timidos forsàm cæcare sophisma
Nonnunquam valeat, non tamen intûs eos,
Atque bonum sensum prorsus pervertere pollet...
Quapropter frustra vellere recta volet.
At vero ¶ quidnam victricem detinet ipsam?
¶ Quomodò non RATIO funditus omne quatit?

Solus Homo leges servat, Christique catervam.
Numinis afflatus, cuncta novare potens,
Custode hoc HOMINE, æternè persistit in orbe.
Hic Vir pacatus, nomine Papa, Pater,
«Non» humanæ inquit rationi: «non» ait ejus
Hesterno juri; «non» repetensque, vagos
Ejus conatus adversùs cœlica jura,
Ac populi adversùs civica jura sacra,
Disjicit. Invictus, quamvis nunc debilis extet,
Unus HOMO humanum protegit omne genus.
«Nùm Petrus innocuus, sanctus, Christique Sacerdos
Urbis herus fiet, turgidus annè Nero,
Crudelis latro, sævus dirusque tyrannus
Qui proprii flamen numinis esse cupit?»
Omnibus in sæclis apparuit irresolutum
Hoc problema: procax hæresis, orta recens,
Solvere jam cupiens: «Hunc Regem nolumus» inquit,
Atque vias sequitur, quas Sinagoga monet.
Clamores ipsos nonnulli, chrismate loti,
Turpiter et pravè sidera ad alta levant.
Ut tunc, nunc pariter terram obscurare videntur
Diffusæ tenebræ. Percita terra tremit.
Fortè Neronis erunt igitur reclusa sepulchra;
At numquam poterit mortuus esse Petrus.
Petrus...! post Christi formatus cœlica terga,
Expergefactus voce et amore Dei,
Vivit, et interdum populus, qui conspicit altas
Ejus virtutes, corde salutat eum.
Itaque cum Sanctus de turbis Spiritus alium
Pontificem assumit, verba suprema Petro
Levites primus de more sequentia profert:
»Accipe Sancte Pater, hoc diadema triplex:
»Tu Pater es Regum, mundi pastorque supremus:
»Munera tu Christi sospes in orbe geris.

DE TEMPORALI
R. PONTIFICIS DOMINATU.

CRUX ET TITULUS REGIUS.

ODE.

«*Quod scripsi, scripsi.*»

»*Nolumus hunc Regem*» quondam clamaverat audax,
Quæ deicida fuit, perfida turba, ferox.
»*Nolumus hunc Regem*» repetit modò percita turma,
Quæ sanctum vellet sic abolere Pium.
»*Hem! Judæorum Regem crucifige*» fremebat
Plebs, quæ ausa est ipsum plectere morte Deum.
»*Rex pereat Romæ*» similis nunc clamat effrons,
Quæ plebs Papatum radere prorsùs avet.
Trux olim prætor, titulum super arbore ponens,
»*Quod scripsi, scripsi*» firmiter asseruit;
Nam supero afflatu magnas persæpè fateri
Res perquàm veras impia lingua solet.
Plebs, ac Magnates, ut crux, titulusque perirent,
Tentarunt frustrà: stabile utrumque manet.
Sic frustrà faciet stolidus quicumque benignum
E solio Papam trudere quærat hebes.
¿An Papa innocuus, Divi lectusque Minister,
Urbis erit Dominus, tetricus annè Nero,
Crudus, et immitis, dirâque tyrannide pollens,
Qui Divi intendit laude et honore frui?

At Christus regnat! Numquid cui semper adesse
Per iusjurandum voverat ipse Deus,
Orbus erit? Minime! Justo præponere sontem
Si quis nunc iterum devius ausus erit,
Haud mirum, si agnum perdat, sævumque Neronem,
Quo verè est dignus, ponere in Urbe velit.
At Christus regnat! Titulum super arbore fixum
Radere non poterit dæmonis atra manus.
Papa ideò, triplici cinctus diademate, vivat,
Romaque sit Papæ semper amata quies.

IN PROSPERO

AC DESIDERATISSIMO ADVENTU

Illmīs ac Revmīs Episcopi Ovetensis

AD ASTURIAM.

ODE.

Splendida jam redeunt auroræ fulgura lætæ;
Nobilis Asturiæ Sol sine nube micat.
Ablatis tenebris, noctis caligine pulsâ,
Lumine jam populos irrigat, atque fovet.
Disciplinarum Titam, sophus unicus, almus
Pastor, oves tenerè salvificare, studens,
Pacifer in celebrem Pastorum pervenit Urbem
Ut proprium pascat, dives amore, gregem.
Ecce piè accedens, cunctos benedicit amanter;
Ecce manu sancta chrisma salutis habet.
Dessuper afflatus, penetrat mysteria rerum,
Ac alter Moses, cœlitis auget opes.
Nuper opus scripsit, monumentum firmiss ære,
Quo res aurato contulit ipse stylo.
Quippè salutare canones, documentaque vitæ
Corporis ad vires edidit utilia.
Quid non de puris animabus, in ordine summo,
Solerter poterit dicere Doctor ovans?
Magnus, ut Albertus, discernit cuncta creata,
Atque Creatorem perpete laude canit.

Angelus, ut Thomas, mundi labentia temnens,
 Prædicat æternum magnificatque Deum.
 Guzmanus ut Scholes, zelo, et dulcedine pollens,
 Erroris nebulas, insidiasque fugat.
 Nempè Sacerdotem magnum Deus extulit altè,
 Plebis ut Asturiæ sit PATER, atque VIGIL.
 Veste salutiferâ Dominus superinduit ipsum;
 Sanctus et omnipotens Spiritus unxit eum.
 At quem multiplici cumulavit, dote Creator,
 Fas sit naturæ munera reddere ei.
 Maximè ei gazas donet natura creata,
 Quas ipse ingenii robore, et arte colit.
 Proferat alma Ceres rubicundas undique messes;
 Thesaurus properet terra aperire suos.
 Candida Flora, lubens largire fragrantia sarta,
 Principis ut cingas tempora sacra tui.
 Prorsus ei arridens fructus, Pomona, repende;
 Ambabus placeat munificare Patrem.
 India abundè ferens aurum, nitidosque lapillos,
 Præsulis ante pedes optima dona jace.
 Aura, refrigerii locuplex, et dives odoris,
 Quæ in ramo viridi valdè sonora crepas;
 Prædulcis zephire, exagitans in palmitè frondes,
 Jubila Pastori, deliciasque date.
 Ridentes fontes, alacri placidoque susurru,
 Lætitiam sanctam conciliate Sopho.
 Dulcis lusciniâ, et lenissima, suavis acanthis,
 Quæ ferè per myrtos curritis, atque rosas;
 Edite dulcisonæ citius modulamina vocis,
 Quæ sacras aures blandius alliciant.
 Musice, eum plectris celebra, fidibusque canoris;
 In tantoque die cymbala læta sonent.
 Aëra percurrat rutilis pyrotecnica gyris,
 Et motus rapidos discolor ignis agat.
 Plausibus innumeris turbæ per compita clament;
 Cantica Pastori laudis ubique canant.

Omni honor Sancto detur, qui viribus altis
Præditus, explicuit cuncta creata benè.
Omnibus in tectis volitantia signa coruscent,
Quæ cunctos animos lætificando juvent.
Carmina, Pierides, Vati meditaminor almo,
Qui summos apices ipse poësis agit.
Dulcibus Asturiæ, plectris, cantate, Camcenæ,
Namque Vigil noster Præsul et astur adest.
Denique ovetensis popule, exi, et poplite flexo,
Excipe Pontificem; præsidiumque tuum.
Æterno grates tanto pro munere agamus,
Ac omnes unâ voce canamus pio!
Vivat in æternum Præsul qui in nomine Divi
Venit, ad Asturiæ perpetuale bonum.

IN SOLEMNISSIMA
MAGNIFICÆ NECROPOLIS OVETENSIS
BENEDICTIONE
per Revmum. Episcopum peractâ.

ODE.

•Sexta seri horâ, Augusti undecimoque Kalendas,
Muneris excelsi mense priore sui,
Eximius Doctor Vigil, almus Episcopus astur,
Cui Fratris titulum nobilis Ordo dedit,
Tùm mithrâ et baculo, ornatus tùm veste sacratâ,
Solemnes fundens, plebe frequente, preces,
Hunc campum sterilem, qui ægrè tulit hactenùs herbam,
Cœlitis ad cultum reddidit ipse sacrum.
Hic, ubi arabantur passim sinè fructibus arva,
Signum constituit, imperiumque Crucis.
Actibus augustis procerum numerosa corona
Astitit, urbano præstite utroque Duce.
Prætor, et illustres Magnates, poplite flexo,
Divinas laudes hic cecinère simul.
Fervida cunctorum mentes reverentia cepit;
Præsulis eloquium turba silenter avet.
Verba Magister ovans fecit tunc dulcè disertè,
Quæ plebs et totus Clerus in aure tenent.
•Nunc, ait, exuviæ mortales hic remanebunt,
Arida dùm surgant ossa, sonante tubâ.

Corpora Sanctorum sint hîc in pace sepulta,
 Sintque per æva horum nomina dicta benè.
 Justorum cineres veneremur ritè, repostos,
 Dùm manes Domino, supplice voce, damus,
 Cespite in hoc sacro jam Mausolea tenete,
 Sanctaque Necropolis fiat et iste locus.
 Exuvias tantum hîc possint inhumare fideles,
 Qui Christi leges, summaque jura colunt.
 Ossa tamen minimè infidi, pravique recondant,
 Nam Deus a reprobis separat ipse bonos.
 Mox super his tumulis, vivis orare licebit
 Pro jam decessis. Præcipit id pietas.
 Lex est Christiadum, pro fratre Diespitrîs aras,
 Orandi causâ, visere sæpè pios.
 Lex est Christiadum, fratrum peccata piare,
 Ut puri possint perpete luci frui.
 Fas est et precibus lacrimisque sepulchra parentum
 Lustrare, ut mores quisque novare velit.
 Fas est ut fratres pro vinctis debita solvant,
 Ut sic a duro carcere abesse queant.
 Amodò, mortalis, venies hunc sospes ad agrum,
 Ut tibi præmonito vita sit innocua.
 Amodò ad hunc campam poteris pietate venire,
 Ut recrees animam, civis honeste, tuam.
 Jurgia non hîc, sed ferè muta silentia regnant.
 Non hîc peccatum tetrica sceptra tenet.
 Hic mortis spolia aspicietis mente serenâ,
 Nam vitæ includunt semina onusta nimis.
 Maxima in hoc omnes documenta videbimus horto,
 Nam mortem memorans, vitia flere solet.
 Morte pius capit æternalis dona triumphî;
 Omnia post obitum dona fidelis habet.
 Dulce recordari credentis fata fidelis;
 Triste recordari pesima fata mali.
 Omnes e morte eruere admonitoria quimus:
 Mors funesta malis, est pretiosa bonis.

Non nebulas oculis, umbras non mentibus offert,
Mors nisi peccatis commaculata foret.
Verè mors tantùm peccantes terret ubique;
Non autem justis incutit ipsa metum,
Mors homines minimè terreret tempus in ullum,
Si unicus ad vitam transitus esset eis.
Denique ad hæc venias sacra cœmeteria, quæso,
Ut mortis fias, plebs veneranda, memor.
Nemo beatus erit, qui stulto rideat, ore;
Sed lugens, lugens ipse beatus erit.
Et risum stolidum reprobant oracula cœli;
Porrò pias lacrimas Biblia sancta monet.
Hæc, oro, repetas loca, vi pietatis adactus,
Ut pro te fratres sic aliquando rogent.
Nam quâ mensurâ reputes plerosque gerendos,
Hæc te mensurus protinùs alter erit.»
Talia Pastor amans Clero, plebique loquutus,
Elevat ipse manus, et benedicit eos.
Sic campus, nudus fuerat qui fructibus olim,
Campus honestatis perpete flore manet.
Hic benedictus ager, bona spiritualia claudet,
Quæ si quis quærat, pace bona inveniet.
Hic si quis fuerit memorare novissima adeptus,
Æternæ mortis liber abire potest.

Unio Catholica Matritensis

SUO EMINENTISSIMO PRÆSIDI

de solemnissimâ ejus augustæ exaltationis
ad Episcopatum XXV anniversariâ die reveren-
tissimè gratulatur.

ODE.

Murice qui sacro splendes, dulcissime Præsul,
Tamquam Sol fulgens, Hesperiaëque decus;
Qui sanctum miris ornans virtutibus ostrum,
Commisas animas dignificare cupis:
Cœlitus alta fuit postquam Tibi cessa potestas,
Quinque effluxerunt lustra beata nimis.
Nobili in Asturiâ zelo et dulcedine pollens,
Primitus egisti munus Apostolicum;
Munus at angelicum potiùs vere illud habendum,
Cum memor est tanti muneris astur adhuc.
Posteâ Castellam, fidei splendore potentem,
Fervidus effecit zelus et ipse tuus.
Optima pro patriâ navasti plurima gesta;
Per Te plebs Christi dona salutis habet.
Pabula sana tuis ovibus sinè fraude dedisti,
Ut tutæ possent pace, bonisque frui.
Mentibus æternæ præstas monimenta salutis,
Nam res æternas, Cœlite dante, doces.

In medio Ecclesiae multo inspiramine dives,
 Leniter os aperis nocte, dieque Vigil.
 Præcelsam Sedem sanctorum penè virorum
 Clariùs illustras luce perennè novâ.
 Sic Pacis titulum Tibi dant oracula cœli;
 Sic ideo pacis munus obire vales.
 Pacifer eximius sancta acclamaris in Urbe;
 Sic Tibi discordes conciliare placet.
 Diva potens hodiè TECUM dispertit honores;
 Insimul et TECUM festa sacrata tenet.
 Alma dies verè celebrata in culmine cœli;
 Quâ Divæ laudes UNIO læta canit!
 Sancta dies verè cunctum dicenda per orbem,
 Qua laudes recinit portio fida TUAS!
 Porro beata dies, cœlestis lumine clarens,
 Quæ spem firmavit, lætitiâque dedit!
 Jungitur hic hilarans hodie TUA turma fidelis,
 Ac epithalamium dedicat ipsa Tibi.
 Virginis auxilium, numenque Diespitr̃is altum
 UNIO, plena fide, supplice voce petit.
 Ut sis longævus, meritis cumulatus et annis,
 Uniter ex animo portio fida cupit.
 Hoc nempè augurium, veri spectabile pignus,
 Magnam spem nobis absque timore parit.
 Alma Dei Genitrix, quæ splendida subterit astra,
 Te forti clypeo proteget ipsa senem.
 Chlamyde fulgenti Virgo Te conteget alta,
 Ut patrum laudes exsuperesque dies;
 Sospes uti meritis fulgens, ævoque beato,
 Mensuram cumules muneris ipse TUR:
 Sospes uti colubrum truculentum trudere possis,
 Ac Jesu imperio robora summa dare:
 Sospes ut hæreticos vincas, syrtesque dolosas,
 Ac hydram crudam duriter ipse teras.
 Sospes ut innumeros Divo convertere adeptus,
 Alphonsos valeas, Eugeniosque sequi.

Tunc ætas placidè renovabitur aurea nobis,
Amplexumque dabit pax bona justitiæ.
Intereâ, oh Pastor, tantum qui es nomen adeptus,
Et pius in nostrâ nosceris urbe nimis:
Det Deus ut superes protentos Nestoris annos
Cœlitis ad laudes, Hesperiaque bonum.

AD DULCISSIMAM MEMORIAM MATRIS MEÆ.

Jure mea in sæclum foret jhen! maledicta Camœna,
Si nomen, mater, non memorabo tuum.
Ter trinos menses tenerâ gestatus in alvo;
Lacte tuæ mammæ postmodò pastus eram.
Nectare et ambrosiâ fotum me dicere præstat,
Namque tuus valdè sufficiebat amor.
Cùm primas voces me balbutire docebas,
Dulcia configens oscula in ore meo,
Virginis et Jesu repetebas nomina sancta,
Ut modò proferret talia lingua mea.
Ipsa meum blandum formasti pectus amanter,
Cùm me cogebas jugiter esse piùm.
Ipsa Sacerdotis monuisti munus obire,
Atque reliquisti cœlica consilia....
Te Deus exaltet, mater, super astra perennè;
Teque, patremque meum cuncta per æva beet.

AMEN.

Ad SS. P. Leonem XIII

CAURIENSIS

DOMINICANA DOMUS. ⁽¹⁾

ODE.

Maxime Rex mundi, Christi venerande Vicari,
Qui geris in terris Cœlitis ipse vices;
Pervigil Israël custos, lux fulgida mundi,
Qui cunctas animas salvificare studes:
Tu erroris ventos frænans, arcensque procellas,
Numen in auxilium, cœlicolasque vocas.
Ordinis eximii, qui verum pandit in orbe,
Ipse juvamen amas, subsidiumque cujus.
Præclarum Thomam, sophiæ patremque, ducemque
Qui in cœlis habitat dives amore Dei,
Erranti mundo commendas nempe Magistrum,
Altera ut humanos sacra Minerva levet.
Te Deus, ut Regem, super omnia regna locavit;
Ipseque cum Thomâ dividis imperium.
Sceptra novo nuper Salomoni ritè dedisti,
Quem stultos homines pacificare jubes.
Et Sol Doctorum jucundè fræna recepit,
Nam sophiæ Thomas arbiter esse valet.

(1) La Comunidad del Colegio de Corias (Asturias).

Jamque novus Moses divinis viribus utens,
Impietatis aquas dividet ipse citò.
Unicus ideas hominum moderabitur altas;
Solutus is humanos dogmata vera docet.
Omnia cum sævus *Coluber* pervertere quærit,
Cumque greges vexet hydra cruenta tuos,
Doctori angelico jus, imperiumque gerendum,
Tradis, ut e cœno cœlica jura levet.
Et Sol eximius regiones jam irrigat omnes,
Et vi signorum crescit ubique fides.
E celso Thomas jam nos prospexit Olympo,
Nosque per hoc magnum dirigit ipse mare.
Nequicquam Satanæ gentes, Belialque sequaces
Infensi erroris semina prava serent;
Nam Sol Doctorum nigras jam dissipat umbras,
Et mentes hominum luce rigare cupit.
Fluctibus e mediis spectatur stella polaris,
Atque, Duce angelico, nemo perire potest.
Inclita Guzmanis Soboles, spectabile Sidus,
In mundi tenebris, perpetue luce micat.
Æternas grates agimus, Tibi, Maxime Pastor;
Æternas grates Ordo beatus agit.

IN FAUSTO

AC DESIDERATISSIMO ADVENTU

REGIS ALPHONSI XII

AD ASTURIAM.

ACROSTICHIS.

Alphonse! oh patriæ perquàm venerabile nomen,
Luce quod irradians vivis in historiâ!
Pluribus epithetis ornatum, laude refertum,
Heroum speculum, labibus absque nigris
Omnibus in patriæ fulges annalibus, atque
Numine protectum, dives honore viges.
Summa per Hesperiam clarè tua gesta probantur;
Utpotè plena nitent luminis acta tua.
Salve, nomen ovans, et cuncta per æva canendum,
Dùm tantum celebrent nomen in orbe vivi.
Dulcè Castellam magnam Asturiamque beatam
Omnimò implesti pace, bonisque tuis.
Divino nutu Alphonsos Castosque, Sciosque,
Et Magnos peperit nobile equestre solum.
Celtiber ac astur tanto sub nomine pridem
Implerunt mundum laudis odore suæ.
Magnificum nomen, salve; nam gentis iberæ
Unicè eris columnen, conspicuumque jubar.
Salve etiam, juvenis, noster Rex optime, salve,

Hesperiae scutum, praesidiumque valens.
In te Christicolae multo molimine sperant;
Subque tuo auspicio ut pullulet alma fides,
Prona piis labris gens numina summa precatur.
Alphonse, oh, salve maxima spes populi,
Nostrae laus gentis, juvenis spectabilis, inquam,
In cujus manibus aurea sceptrum nitent.
Asturiae quondam Princeps, astrumque vocatus,
Rex hodie nostros visis amore Lares.
Unum praecunctis celebrat te fama Monarchis,
Mirisque expletum dotibus ipsa canit.
Asturiae decus, et laudes virtutibus auges,
Iteque ideò palmis astur habere cupit.
Quid non festinet Regi praestare libenter
Urbis, regni, Scutum, Regis amansque sui?
Ecquidnam renuct navare, ut corde profuso,
Invictum cumulet laude et honore Ducem?
Nuper magna tui admirans Teutonia claras
Dotes ingenii, sidera ad alta tulit.
Ipsa tui vires animi gens gallica tentat,
Aet toto canitur nomen in orbe tuum.
Rex igitur, benè pervenias, et pace fruaris,
Ut nostrum populum perpetue laude regas.
Multaque pro asturicâ peragas magnalia gente,
Reges quæ deamat fervido amore suos.
Et tantis opibus replearis coelitus exhinc,
Xerxis ut innumeras praegrediaris opes.

Sacrum epithalamium

seu

AUREÆ NUPTIÆ REVM. P.

FR. JOSEPH LARROCA, GENERALIS O. P.

- ¿Quidnam lætitiâ venerabilis excitat altam
Ordinis atque viros exhilarare valet?
- ¿Quæ res Guzmanî Prolem, pietate nitentem,
Jucundans, alacrem reddit in urbe, et agro?
- ¿Cœtibus in sacris, ubi verum dicitur orbi,
¿Quod signum rutilans tecta per alta micat?
- ¿Quid novi in augustis penetralibus accidit Ædis,
Quò tanta exhibeat juba turba pia?
- ¿Cûr nimis in Domino exultat, vel gaudia tanta
Inclÿta Dominici concipit alba Cohors?
- ¿Quodve novum recipit benefactum, nuper ab alto
Cœlîte concessum candida et ampla phalanx?
- ¿Organa cûr resonant hodiè, linguisque canoris
In Divi sanctâ concinit Æde Dei?
- ¿Cujus in orbe dies celebrantur, et apotheosis
In vivis agitur Præstitis, atque Ducis?
- ¿Quis Vir apostolicus tam memorabilis extat,
Tanta ut ei dentur gloria, laus et honor?

Quem super alma Virum cecidit benedictio cœli,
Ut sit longævus, atque beatus humi?
Estne alter *Petrus*, potiusvè adamantina *RUPES*,
Quæ Divi populum, turris ut alta, tegat?
Ecce tubis centum respondet Fama libenter,
Quæ clari Patris maxima gesta refert.
Hic vir apostolicus, quem totus mundus honorat,
Et plausu innumero perpete laude replet,
Ipse est, Guzman qui munia cœlica pergens,
Nempè vices ejus solus in orbe gerit.
Ipse est, qui longos dùm vitæ adipiscitur annos,
Plurima perpetuæ dona salutis habet:
Ille Vir angelicus, Joseph de RUPE vocatus,
Malleus errorum, Pacifer ipse hominum,
Virtutis compos, vitiorum funditûs hostis,
Qui nostræ Asturiæ luxque, decusque fuit.
Ordinis insignis nunc est Generalis et altor,
Qui pulchrâ lauro tempora cincta tenet.
Divus eum ditat virtutibus, atque diebus;
Sicque memor grates nunc agit Ordo Deo,
Vestibus induitur genialibus optimus Ordo,
Ut magni recolat Præsulis acta sui;
Nuptiæ ut aurificæ Patris celebrentur amati,
Et Christi Sponsæ detur in orbe decus.
Ipse hodiè in thalamo Reverendus considet auri,
Et dives meritis, atque diebus ovat.
Munera mirifici, longique Diespiter ævi,
Dotibus in multis, largiûs egit ei.
Quinquaginta annis mysteria sancta ministrans,
Altaris columen, duxque, paterque manet.
Intereâ Proles cunctum distenta per orbem,
Gaudet et ipsa Patri splendida festa dicat.
Munia magnifici explevit, scitique Magistri
Per dena omninò lustra favente Deo.
Artibus ingenuis, disciplinisque vacavit;
Doctior, et doctis sanctior ipse nitet.

Guzmani pridem nostras adduxit ad oras
Nobile vexillum. Cauria plura bona
Præsule ab insigni magnâ cum laude recepit;
Nunc tantum Patrem commemorare juvat.
Hic opus incepit, granum reserendo sinâpis;
Nunc planta excedit Libani abundè cedros.
Hosce Minerva Patres, et Fratres edocet ipsa;
Cauria nunc felix est paradiscus humi.
Rupe super nitidâ fundata est Cauria rursus,
Atque SILEX hodiè mœnia præbet ei.
Mox pater Hispanos, gallos, italosque polivit,
Conducens animas tramite nempè bono.
India nuper eum conspexerat oceanensis,
Undè tamen, peragens jussa superna, redit.
Nunc prudens Joseph, Generalis in Ordine summus,
In medio cœlo fulgida Stella micat.
Munia perfectè complevit in Ordine cuncta,
Perque gradus hodiè sidera ad alta meat.
Sit Pater Omnipotens sæclum benedictus in omne,
Nam Patri imprimis æva beata dedit.
Filius Æterni exaltetur laude perenni,
Namque humilem servum vertice in Arcis habet.
Spiritus in sæclum Paracletus sit benedictus,
Nam firmam petram servat in Æde suâ,
Ut sit præsidium cunctis in cuspide montis,
Ac omnes Christi contegat, ipse greges.
Sint Triadi laudes, quia Rupes, alta et aprica
Resplendet rutilans candidâ operta nive.
Candidior pietas ejus nive cernitur albâ;
Rupe quoque est ejus firmior alma fides.
Lætare in Domino, Guzmanus exercitus insons,
Namque tuum, magnum cernis in Arce Ducem,
Et nimium gaude, quia quamvis ipse senectam
Tangat in extremis, absque dolore tamen
Corporis ac animæ plene sua robora servat,
Ut pravos frangat, debilibusque juvet.

Pange tuum decus, illustris cantabrica tellus,
Cui magnos licuit semper habere viros.
Tu quoque concelebra natum, præfortis Easo,
Quæ heroas pariens, ipsa calore foves.
Ipse tuum carum recolas Fratremque, Patremque,
Ac olim Sidus, nobilis astur, ama.
Atque precare, ut ei portentos Nestoris annos
Concedat Domini dextera aperta nimis;
Vincat ut Eliæ pariter laudesque, diesque
Ad nostræ patriæ perpetuale jubar.
Denique, magne Pater, quem servo mente repostum,
Accipe grati animi munus inane mei.

AD PRÆSTANTISSIMUM

AC ILLUSTRISSIMUM DOMINUM DREM.

D. Fr. Raymundum Martinez Vigil,

EPISCOPUM OVETENSEM,

A SACRIS APOSTOLORUM LIMINIBUS REDEUNTEM.

ODE.

Jam redit Titam nitidus, serenus,
Noctis expellens tenebras obortas,
Eminùs lumen rutilans horizon
Percipit astur.

Ora, vel vultus, animosvè fractos,
Finis eclipsis recreare cœpit;
Jamque Pastoris redeuntis astur
Sibila sentit.

Urbe ab Æterna redit ipse sospes,
Gratiæ dives, locuplexque honoris,
Ut manu plena superùm bonorum
Nos benedicat.

Præsul insignis, sapiensque Præco
Regis Alphonsi nimis alta gesta
Extulit summis propè Vaticanam
Laudibus Ædem.

Papa tunc Magnus solidas rependens,
Præsulis dotes sapientis ejus,

Dixit: «Ad Petri Solium propinqua,
Optime Frater.»

Claviger cœli, Leo Papa summus,
Asturis Patris merita annotavit,
Ac eum donis ideò replevit
Landeque celsâ.

Nunc thronum juxtâ venerandus extat,
Limine in cœli ferè constitutus:
Compos æterni decoris per omnem
Enitet orbem.

Ex foco lucum nitido, superno,
Protinus magna irradiare pollens
Fulgura, et lætos patrios rigabit
Luce penates.

Et throno assistens, ubi Sanctitatis
Maxima in terris nitet altitudo,
Hâc ovetensem cumulabit amplis
Laude et honore.

Nam manu accedit generosâ, aperta,
Pabula importans ovibus beatis;
Jam venit cunctis pius offerendo
Chrisma salutis.

Angelus pacis, Pater, atque Pastor
Plebis accurrit satagens salutis,
Ac lares orbos hilarare prorsûs
Anxius optat.

Denuò mentes alere et beare,
Atque defessis animis suarum
Disciplinarum poterit vigore
Ferre juvamen.

Frigidis robur dabit et calorem,
Atque fervorem tepidis, et omnes
Coget, ut justum faciant, bonumque
Vi pietatis.

¡Oh, veni felix deamate Pastor,
Ut tuis præstes ovibus levamen;

Dogmatis, nostris animabus, escam
Porrige sanctam.

Orphanus Patrem populus reposit;
Turba conclamans inhiat Magistrum,
Grexque Pastorem vocitat fidelis;
Promptus adesto.

Ex tua sacra, Pater alme, dextra
Æger expectat cupidè salutem,
Sicut et panem quoque præstolantur
Pauper, inopsque.

Utque aquas cervus sitiens requirit,
Sic tuas Clerus volitans ad ulnas
Lucidæ gemmæ, labiis amanter
Oscula figunt.

Prona Te lætè recipit caterva;
Cernuus Patrem populus salutat;
Ast ego, flexis genibus, seorsùm
Concino, et oro.

Præsulis lauros nitidas triumpho
Urbe in Æternâ, cano, comparatas;
At precor Divum, Vigili ut perennis
Gloria detur.

CHRONICA

NOVISSIMÆ SYNODI DIOECESIS OVETENSIS.

Aurea jam felix, et prisca revertitur ætas,
In qua grex Christi valdè beatus erat.
Jam Sol justitiæ cunctos illuminat orbis,
Et nigras nebulas dissipat, atque fugat.
Jam rediêre dies, rutilantes luce serenâ,
In quibus assequitur pascere Pastor oves.
Adfuit alma dies, multos sperata per annos,
Quâ Pastor Synodum, liberè habere potest.
Præsul ovetensis, clarescens sideris instar,
Cum clero innumero, qui pietate nitet,
Nempe sub augustæ nostræ laquearibus Ædis,
Insidet, ac utens ritibus ipse sacris,
Vestibus indutus quoque pontificalibus, atque
Summa Paracleti numina corde precans,
Conventum sacrum fervore instaurat alacri,
Atque suo Clero hæc dulcia verba facit;
«Oh quàm jucundum, cùm fratres plurimi in unum
Conjuncti resident, concomitante Patre!
Gratulor adventu de vestro, Clerici amati;
Este salutati, pulchra corona mea.
Portio sancta, tuis monitis assentiar altis;
Utar et auxiliis, consiliisque tuis.»

—Tunc magno optatum sacrum molimine Cœtum,
 Incipit Antistes, Cœlitis auctus ope.
 Is, quem constituit nuper jam Spiritus almus,
 Ut lecti populi Duxque, Vigilque foret;
 Qui vitem merito plantare, aut vellere pollet;
 Qui exiccare ipsam, sivè rigare valet,
 Jam fundamentum jaciens, opus erigit amplum,
 Idque fide magna præditus aggreditur.
 Ipse tribus primis Septembris nempe diebus,
 Nullo momento temporis interito,
 Tertio et in nimium clari anno Pontificatûs,
 Priscorum, rutilâ luce, sequendo vias,
 Sacratam Synodum, celebrandam laudibus altis,
 In Sanctæ Triadis nomine lætus habet.
 Magni porrò dies numerosis plausibus acti,
 In quibus ter Synodi Sessio lata fuit:
 In quibus Antistes, sacratum munus adimplens,
 Et clero et populo verba salutis ait.
 Hercle dies sancti, quoquè terque, quaterque beati,
 Ac digni vatum cantibus harmonicis,
 Plausibus historiæ, ac æterno nomine digni,
 In quibus Asturiæ Præsul in Æde snâ
 Incepit Synodum, cœloque juvante, peregit,
 Cœlestemque dedit mentibus ipse cibum.
 Felicesque dies, signandi in marmore et auro,
 In quibus explendo nobile Pastor onus,
 Clerum dignificans, ipsum virtutibus ornat,
 Ac cuncto populo rectius aptat iter.
 Sancti porrò dies, memorandi semper in orbe,
 In quibus aucta fides, spesque peracta fuit.
 Pectora Christiadam Præsul solamine fulcit;
 Demissos animos erigit, atque ciet.
 Et clero canones, legesque fidelibus offert,
 Ad vitæ frugem ritè perutilia.
 Jam disciplinam præsentî tempore laxam,
 Robore restituens, ipse vigore levat.

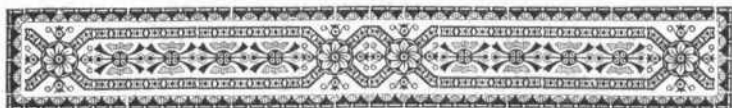
Vitia castigat, mores collaudat honestos;
Magnas virtutes edocet ipse viros.
Munus apostolicum zelo monet esse gerendum,
Et fortes parochos speque. fideque parat.
Ecclesiæ ad regimen documenta, ad codicis instar,
Solemni ex cathedrâ plura leguntur ibi;
Plurima restabilit Synodi desueta Tridenti,
Quæ mente exciderant, vel tenuata vigent.
Robore Pontificum quædam rescripta tenenda,
Omnibus ante oculos protulit ipse Pater.
Doctrinam legis reverens explanat, ut Esdras;
Pastores et oves pane cibare cupit.
Devotum zelum non fesso prædicat ore,
Atque suo exemplo commovet, atque docet.
Dogmata si clero æternæ fert sancta salutis,
Omnibus in Synodo Patribus illa placent.
Præsulis affulgent simul alta scientiâ sancti,
Et cleri pietas, ejus et integritas.
Munera jam subeunt in mentem cuique obeunda;
Jam cunctos pariter cœlicus urit amor.
Voce Sacerdotes audita Præsulis almi,
Jam fieri ardenter omnibus omne volunt.
Legum vel canonum bonitas in voce probatur,
Et cuncto Clero dogmata lecta placent.
Omnia proposita, excellenter in ordine dicta;
Vocibus unanimis ritè probata manent.
Intima sic inter præsentis júbila cleri,
Ac inter plausus et benedicta Patrum,
Finitam Synodum declarat Episcopus istam,
A cunctisque pias postulat ipse preces.
Tunc sapiens Synodi Promotor, et archisacerdos,
Qui post Primorem primus in Æde sedet,
Surgit, et eloquiis prolatis ore diserto,
Hoc facit oratum, supplice voce, pium:
«Legibus expositis Synodalibus, atque probatis
Quæ ad cultum spectant Ecclesiæque bonum,

Ritè reposcendum statuit Liturgia sacra
 Quidquid privatim quisque necesse putat.
 Sic ego propterea, populi Fecialis adinstar,
 Et cleri interpres, munia et ejus agens,
 Nempè duas tantum res, Præses amabilis, oro,
 Quas noster populus consequi abundè cupit.
 Melchior illustris, venerandus, civis honestus,
 Candida quem tenuit Dominicana Cohors;
 Guzmani Sobo'es, veluti Dominatio Vestra,
 Qui et primum vidit lumen in Asturiâ;
 Limina qui primò penetrans quæsita scholarum,
 Futile nîl fecit, vel puerile puer:
 Qui cùm Gymnasii devenit ad ostia puber,
 Grammata percoluit cum pietate simul.
 Postmodò qui in nostra Præceptor floruit urbe,
 Sermonis latii domata laude docens;
 Qui insigni hoc Coetu opitulanti bacchar adeptus,
 Ipse peritus erat notus in urbe benè:
 Splendida Guzmani qui amplexens signa, resolvit
 Clamores Christi, militiamque sequi,
 Et zelo exardens, et cœli dives amore,
 Ipse plagas omnes usque Orientis iit;
 Cùm jam Pontificis baculum cum laude ferebat,
 Sanctaque jam poterat pabula ferre gregi;
 Turpis eum rapiens laceransque caterva cruenta
 Horridè et ejusdem membra sacrata scidit.
 Denique martyrium Tunquini sustulit atrox,
 Exuviasque sacras tristè reliquit ibi.
 Gloria magnifici resplendet in orbe triumphi,
 Angelicisque choris est celebranda quoquè.
 ¿Celestis vitæ fulgentes Martyris actus
 Quis nescire valet? ¿Inscius ecquis erit
 Ejus signorum præclarâ in morte datorum,
 Vel quando in duro carcere trusus erat?
 Æternæ laudes, à magno Martyre partæ,
 Orbem terrarum cœlico odore replent:

Nunc jamjam meritis plenus super æthera regnat,
 Pro nobis orans Cœlitis ante thronum.
 Ejusdem cineres ideò sunt gaza superna,
 Quæ nostræ abs dubio pertinet Asturiæ.
 ¿Annè, Pater, placet, ut pretiosos Martyris artus
 Ad nostros reddi ritè precere Lares?
 ¿Annè placet Tibi sinensi e regione reposci,
 Hâc ut in Æde queant laude et honore coli?»
 —Tunc majestatis locuplex ita Episcopus inquit:
 «Pectori erunt nostro gaudia summa nimis,
 Si dona ad Domini laudes adipiscimur ista,
 Quæ ardorem plebi lætitiâque ferent.
 Nos quoque dilectum Fratrem cognovimus olim,
 Isque tenet nostro corde in amante situm.
 Cominûs elatas virtutes vidimus ejus,
 Et Pietate Patris ædificare suâ.
 Quapropter placet, et nobis arridet idea
 Sacratos cineres Æde colendi in eâ
 Vivere sub tanti tutelâ Martyris altâ,
 Nostræ lux animæ delictumque foret.»
 Postmodò consurgit Synodi Promotor et adit:
 Dicito, quæso, igitur, Clere, placetnè tibi,
 Præsulis ut veniam nostri obsecremus, opemque
 Martyris ut sancti protinûs ossa petat,
 Acepto auxilio notorum nempè virorum?
 Et cuncti exclamant; Omnibus ista placent.
 Adveniant cineres, repetit Promotor, ad Ædem,
 Sub quorum tuti tegmine permaneant
 Urbis ovetensis majores, atque minores,
 Patres cum natis, proleque dulcè pia.
 Hic inter Synodi Patres numerantur amici,
 Cognatique etiam, discipulique simul,
 Martyris illustris. Cineres ad templa vehantur
 Nostra, ut eis fiant clara patrociniò.»
 —Tunc Antistes ovans, fulgens splendoribus cœstri,
 Exaltat Patres, et benedicit eos.

Fervidus ipse Deo grates agit Omnipotenti,
Sancta quod hæc Synodus jure peracta fuit.
At majora tamen fecundâ in mente revolvens,
Pastor Ovetensis dona superna cupit.
Jucundis phrasibus Jesu Cor prædicat alium,
Atque suos Corâ consecrat ipse greges.
Denique, ut hic fieret longè præclarior actus,
Voce suâ Clerus sic data-scripta legit.

ACTUS CONSECRATIONIS

DIOECESIS OVETENSIS

DEIFICO CORDI JESU.

!Dulce Redemptoris divinum Cor venerandum!
Antistes, clerus, plebsque pia Asturiæ
Sanctâ in Basilicâ, Synodo jam ritè peractâ,
Unâ conjuncti splendida in Æde tuâ,
Succensique tuo flagrante et cœlico amore,
Nitimur hæc hodiè vota dicare Tibi.
Nempè Creatorem mundi Te credimus esse,
Te Salvatorem lingua perennè canit.
Glorificatorem cunctus Te prædicat orbis,
Teque beatificum Cor, veneratur homo.
Sub sacris nuptum Speciebus, nubeque opertum
Sic Deus es nobis, utpote verus Homo.
Visere nos placuit Tibi, vitæ Fons et amoris;
Cordibus in nostris hospes et ipse manes.
Golgothæ opus cœptum contendis pergere semper,
Et nos restauras, dignificasque piè.
Cuncta dehinc fiant Divi ad laudemque, decusque,
Et pacis pariant pignus, et omne bonum.
Ocyùs intensos hominum medicare dolores;
Mentibus e nostris nubila nigra jace.
Sensibus in cunctis luces accende perennes,
Ac nostras animas eripe ab hoste malo.

Absit et a nobis proprii intolerantia amoris,
Peccati radix, omnis origo mali.
;Oh Cor amabile divini sanctique Magistri!
;Oh thesaure ingens cuncta bona exsuperans!
¿Quis nos incensi tui amoris in igne crematos
Ex nunc continuò vivere scire daret,
Sicut et in sanctis altaribus urere semper,
Ut nostras animas lucrificare queas?
Ecce hodiè, oh Domine, ad sacras accedimus aras,
Atque tuos proni sternimur ante pedes.
Porro tui sumus, et res et possessio. Quidquid
Ad nos, vel nostros pertinet, esto tuum.
Spiritus, et corpus, cor, mensque, potentia, sensus,
Tempus et æternum, vitæque, mors et honor,
Divitiæ ingentes, magnatùm pompa opulenta,
Tristis conditio, duraque pauperies,
Sunt omnino tua, et meritò Tibi cuncta sacramus
Nam Tibi, Cor Jesu, cuncta dicare decet.
Non aliud verbum, non lingua vocabula promat,
Nil aliud cupiat cor, neque concipiat
Mens unquam nisi quæ Tibi consentanea fiant;
Sitque voluntatis norma sequenda tuæ.
Sint tua, cunctipotens Jesu, suspiria nostra,
Affectus, gressus, omnia sunt tua.
Nostra sit in vivis holocaustum vita perennè,
Quod focus ardoris concremat ipse tui.
Accipe vota, pie oh Jesu, quæ in pectore fervent,
Virtutisque tuæ robora confer eis.
Ut sic permaneant firmè et constanter in ævum.
Nobilis Asturiæ fervida vota tene,
In cujus tenerè præsentis nomine Cordi
Dulciter offerimus vota precesque Tuo.
Sectati usque hodiè cordis deliria nostri,
Liquimus imperium justitiæque vias.
Prosequi at impulsus divini Cordis amantes,
Per totam vitam nuncque dehincque juvat.

Sæpiùs usque hodiè votum bonitatis habendæ
 Icimus; at votum prorsus inane fuit.
 Hactenùs impulsus nostros virtutis egenos,
 Viribus absque ullis quisque sequutus erat;
 Ast hodiè errores cognoscimus, atque fatemur,
 Teque Deum solum dicimus et Dominum,
 Per quem sceptrâ ferunt reges, et fræna regentes,
 Quem cœli laudant, cunctaque terra colit,
 Nostrum præsidium sis, Cor venerabilè, semper,
 Corda hilarans hominum pelliciensque simul.
 Nosque tuus populus dilectus, grex deamatus,
 Atque tuo parti Sanguine nempe sumus.
 Cùm nos terribilis forsàm tentatio vexet,
 Nos tege, et in medio vulnere Cordis habe,
 Fac ut et hic populus sancta servetur in Arcâ,
 Donec ab hoste queat liber abire malo.
 Respice nos miserans; nostros defende parentes,
 Et quot quisque sui pignora amoris habet.
 Respice tùm clemens inimicos, respice amicos,
 -Tamquam jus proprium, rem solidèque tuam,
 Cordibus in nostris solium stabilito perenne;
 A cunctisque malis amodò pelle tuos.
 Nostra suprema quies esto, sanctissime Jesu,
 Et nostras animas pectore conde Tuo.
 Ultima, quæ ex nostro suspiria corde redundant,
 Accenso in vestrum Pectus amore fluant.
 Et nostras animas lætanter ad æthera perduc,
 Ut Sedes habitent cuncta per ævâ tuas.
 Plausibus ista fuit, placitisque Sacratio facta,
 Pompaque solemnîs maxima in Ædè fuit.
 Tunc designatus Coryphæus, voce levata,
 Ac alternatim, Clerus in Ædè sedens
 Edidit hos sacros clamores, quisque precesque,
 Quo facto hæc Synodus sancta peracta fuit.

ACCLAMATIONES.

CORYPHÆUS.

Æternas grates Triadi sanctissimæ agamus,
A qua procedunt omnia magna bona;
Cui honor et perpes debetur gloria jure.

CHORUS.

Tu solus Dominus, tu Deus omnipotens.
Qui cunctum navas opus, admirabile valdè.
Te angelus, ac homines tempus in omne canunt.

CORYPHÆUS.

Nempè Dicecesim Tibi consecramus in ævum,
Oh Cor divinum, fœderis Arca potens.

CHORUS.

Ite Dei ad fontes, et aquas haurite sonoras,
Gaudia nunc homines Divus habere jubet.

Hæc aqua. quam vobis egomet donabo libenter,
Pura erit, æternæ fons salientis aquæ.

CORYPHÆUS.

Grates, alma, Dei Genitrix, Tibi, candida Virgo,
Quæ nunc et semper immaculata manes.
Cum sanctâ Ecclesiâ puram Te credimus esse.

CHORUS.

Unica formosa, et pulchra, Maria, nites.
Hoc nos a sæclo incolumes, oh Virgo sacrata,
Custodi, et mites fac humilesque tuos.

CORYPHÆUS.

Augustæ Eulaliæ, clypeo, Asturiæque Patronæ,
Ac sanctis, quorum corpora in Æde jacent,
Glória, laus et honor, benedictio dentur in ævum,

CHORUS.

Laudemus sanctos nobili in urbe viros.

CORYPHÆUS.

Et sanctum Papam, scitum, magnumque Leonem,
Qui gerit in mundo Cœlitis ipse vices.

CHORUS.

Christus eum servet benè, et arceat omne periculum;
Neve inimica manus damnet et angat eum.

CORYPHÆUS.

Et nostro Patri venerando Præsuli amato,
Cui Deus ingenium, consiliumque dedit.
Quidquid in ejusdem corde ac in mente refovit,
Ut benè opus cœptum perbenè perficeret.

CHORUS.

Sit Deus Omnipotens benedictus cuncta per æva,
Nam Patrem Vigilem constituitque Ducem.
Sedulus hic custos animarum concelebretrur,
Nam fecit placitum, jussaue sacra Dei.

CORYPHÆUS.

Omnes canonici et Primores nobilis Ædis
Ac etiam Parochi, Presbyterique simul,
Qui illustrem Cœtum synodalem ritè obierunt;
Qui studio imprimis, atque labore suo
Curarunt Domini laudes, populiue salutem...

CHORUS.

Sunto salutati, sunt quia Castra Dei.

Fortiter absque morâ pugnetis, more virorum,
Donec in extremis det diadema Deus.

CORYPHÆUS.

Almæ urbi nostræ, Pastorum jure vocatæ,
Quæ sedes olim magnificata fuit,
Tunc quia præsidium, disciplinæque Magistra,
Heroas sanctos edidit ipsa viros...

CHORUS.

Omnia fausta Deus concedat nobili Oveto,
Namque urbs abscondi, in vertice structa nequit.

CORYPHÆUS.

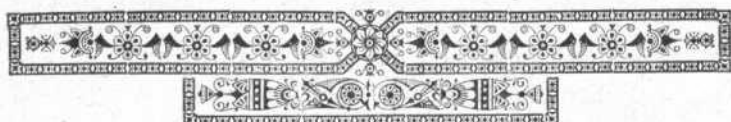
Nunc autem Domino servire timore velimus,
Et disciplinas discere amore Dei.
Ne forsam Dominus justâ nos arguat irâ.
Quæ ad pacem spectant, perpetuumque decus,
Ut nobis laurum liceat retinere precemur.

CHORUS.

Omnes oportet dicere «Fiat ita.»

AD SANCTUM EVANGELIUM

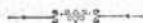

Alme Liber, qui alti venisti ex culmine cœli;
Quo melior minimè in manibus mortalibus extat:
In te dictavit moralia dogmata Divus,
Dans homini normam complendi munia rectè.
Cœlica continuò per te mysteria pandit,
Et docet humanos vitam peramare futuram.
Tu præbes homini perquam documenta severa,
Ut fieri possit semper, semperque beatus.
Ipse doces omnes cœli conquirere laurum.
Lumine, sancte Liber, tu reple pectora speque;
Per te, ut per scalas mortales sidera scandunt...
Salve, magne Liber, septem munite sigillis,
Te tamquam munus veneror ecesteque donum.

IMMUTABILITAS DEI.

HYMNUS.

Tu solus, orbis Conditor,
Persistis immutabilis;
Tu solus omni in tempore
Es ipse, et idem permanes.

Caduca mundi gloria
Ut umbra vana perfluit:
Ubique pompa cernitur
Ut fumus evanescere.

Sol, luna, et astra fulgida
Fortassè perdent lumina;
Tu solus, orbis Conditor,
Persistis immutabilis.

Tempus revolvit omnia;
Fortuna nam volubilis
Vel alta tangit sidera,
Vel fert in atrum tartarum.

Nuper fuit quod jubilum,
Nunc funus est teterrimum...
Tu solus, oh Diespiter,
Serenus exstas jugiter.

Planeta in hoc fit invicem
Rerum frequens mutatio:
Quod rhæda dives antea,
Nunc carrus exstat funebris.

Heri salus quod exstitit,
Nunc ægritudo est tetrica.
Tu solus, oh Rex cœlitum,
Semper manes immobilis.

Tùm tempus it velociter,
Sagitta ut it per aëra,
Cimba ut per æquor turbidum,
Cùm nimbus iras explicat.

Vivens homo fit incapax
Præscire sortis exitum;
Tu solus idem perpetim,
Immobilisque permanes.

Avarus aurum colligit,
Et dives ædes fabricat,
Fruique uterque cogitat
Auro, vel altis ædibus.

Sed parca, gazas proterens,
Evertit et palatia:
Tu solus, oh Sanctissime,
Manes Deus per sæcula.

¿Quid pompa mundi est futilis,
Quam mundus amens diligit?
Flos aridus, qui decedit,
Vel gutta aquæ, quæ labitur.

Incerta vita provolat,
Mortis sequens vestigia:
Tu solus, oh Rex maxime,
Vivis per omne sæculum.

Tristi vicissitudini
Urbes manent obnoxiaë...

¿Turres ubi Cartaginis
Extant? ¿Ubi Sidonica,

Tyri vè sunt miracula?
¿Ubi exstat ampla Assyria?
Tu sola, Divi Civitas,
Fundata perstas firmiter.

¿Ubi emicant victoriae,
Quas Macedo olim contulit?
Tot gesta, tot sunt copiae
Annalibus solummodò.

¡Oh, munde, siste, et respice,
Quàm fluxus es, et labilis!
Solus Deus per sæcula
Æternus est, et Maximus.

Exclamet ergo Archangelus,
Hæc verba mundo prædicans:
«¿Quis sicut orbis Conditor?
»Is solus immutabilis,
»Securus a periculis
»Per cuncta regnat sæcula.
»Is solus, orbis Conditor
»Existit immutabilis.»

AD CRUCEM DOMINI

ODE.

Lignea Crux, Christi quam coelica membra sacrarunt,
Quæque Dei vivi tincta cruore mades;
Incluta, et omnipotens Christi venerabilis Icon,
Quæ cœli donum, vimque salutis habes;
Unica spes mæstæ, et collapsæ stirpis Adami,
Vitæ etiam lignum, dona superna ferens;
Altera es insignis, servatrix Arca Noëmi,
Extra quam portum tangere nemo potest.
Criminis, aut pœnæ fueras ignobile signum
Quondam; nunc autem dulce charisma daris.
Veræ ignominiaë fueras nota fœda, perosa;
Nunc pretiosa nimis sancta Statera nites.
Quisque cruces alias conquirat divitis auri,
Atque vir illustris pectus inornet eis.
Lignea quæ rubuit quondam Crux sanguine Christi,
Est mihi præ cunctis Crux recolenda nimis.
Omnes nempè cruces saltem sunt coelica signa,
Quæ humano generi sunt veneranda piè;
Ast ego te pretio ditatam maximo adoro,
Nam mea salvatrix unica adesse vales.
Sic ego complecti, Crux, te desidero amanter,
Et nidum medio in stipite habere tuo.

Sic ego nunc brachia exopto tua stricta tenere,
Utpotè qui gazam prendere avarus avet.
Tu ferè stultitia ¡heul! pereuntibus ipsa vocaris:
Sed virtus justis esse suprema soles.
Tu es fundamentum veræ Ædis spiritualis;
In te Ecclesia habet vim, columenque suum.
Ex te dumtaxat currunt septena fluenta
Sacramentorum, quæ omnia corda rigant.
Ex te lux oritur, cunctorum fonsque bonorum;
Ex te peccantis provenit et venia.
Ex te justorum procedit gratia summa;
Per te cœlitibus gloria tanta datur.
Alma fides fueras Patriarchis, spesque Prophetis;
Robur Martyribus, lux, documenque Sophis.
Ex te procedit monachorum vita severa;
Per te virtutes limpida virgo colit.
Tu, tamquam terras fecundat rivus aquarum,
Pascua christiadum læta et amœna facis.
Nulla fides exstat sine te, spes nulla refulget;
Nulla salutaris crescere planta potest.
Ex te confixus Sanctissimus ipse pependit
Filius Æterni... Cuncta proindè vales.
Tu Petri et Pauli lamentis vim tribuisti,
Ac Magdalenæ fletibus auxilium.
Tu benè conversis peccantibus ipsa favebas;
Per te de fœdo pulvere surgit homo.
Per te lætantes obiti de morte resurgunt:
Lumina das cæcis, cernere ut alta queant.
Dæmonis incursus frangis, frænasque superbos;
Ac atris vitiis fræna adhibere soles.
Firmus es obsessis murus, non jam superandus,
Fessorumque quies, corque, caputque virûm.
Unica libertas servis, diadema monarchis;
Scutum pauperibus, debilibusque salus.
Tu es mundo columen; templis es gloria, lausque;
Scandala judæis, ferrea virga malis.

Omniñò castum juravi me esse futurum...

Propter te solùm, Crux veneranda, et ero.

Denique conversus toto te ex pectore adoro,

Nam Deus in brachiis ipse tuis periit..

In virtute tuâ confido, Crux benedicta:

Me salvum facias terque quaterque rogo.

AD CORDUBAM,
PROPTER FAUSTAM REYMI. P. FR. ZEPHIRINI
PRÆCONIZATIONEM GRATULATIO.

ODE.

Corduba, quæ Senecâ celebraris utroque beata,
Cujus in historia fulgida gesta nitent;
Arx, ubi disposuit solium divina Minerva,
Virtutis sedes, magnificanda nimis:
Urbs, ubi multiplici cultu ac splendore priores
Magnates proprium constituere situm;
Quàm valde insignem doctrinâ et laudibus olim
Ossius instituit, dæque Paterque simul.
Munera præ cunctis superi tibi magna dederunt;
At potiora dehinc numina dona dabunt.
Præsule si nuper viudata, ac orphana flebas,
Dùm crebris precibus sidera summa petis,
Protinùs excelsi magnus Moderator Olympi
Exaudit facilis fervida vota tua.
Fama super zephyrum pennata tetendit in Urbem,
Et Zephyrini alnum nomen in orbe sonat.
En tibi Pastorem cecinit Tuba mystica sanctum;
En tibi de cœlo nuntiat esse datum.
Papa Pius, veri ex quo sancta oracula manant,
Afflatu supero consecrat ore Virum.
Ordinis eximii, qui verum prædicat orbi,
Filius, Asturiæ gloria, dulce decus,

Qui inter doctores fulget sanctissimus omnes,
 Ac inter sanctos eminet ipse prior:
 Qui artibus ingenuis in cunctis unicus extat,
 Qui ingenii est verè viribus alter Atlas:
 Inclyta Guzmani Soboles, spectabilis Astur,
 Qui mundum cumulat laudis odore suæ,
 Desuper est tibi donatus Pastorque, Paterque...
 ¡Jubila jam capias, Urbs deamata Deo!
 Et gaude in Domino, felix hispanica tellus,
 Atque tuum, flexo poplite plaude sophum.
 Candide Guzmani, sancte et venerabilis Ordo,
 Qui elatam Prolem jam super astra tenes,
 Exulta, et gaude; Zephirinum conspice magnum,
 Qui in candelabro luce micante nitens,
 Nostrum jam populum vitæ monimenta docebit,
 Ut benè sic valeant perpete pace frui.
 Hæresis interimet rabiem, morsusque dolosos,
 Infensamque hydram proteret ipse pede.
 Talibus auspiciis auri renovabitur ætas,
 Paxque dabit gratis oscula justitiæ.
 Omnibus in populis Sapiencia scepra tenebit,
 Cunctaque procedent, Corduba, fausta tibi.
 Nectare, et ambrosiâ verbi saturabimur omnes;
 Vescetur butyro, melleque iberus homo.
 Plurima messis erit cunctos congesta per agros,
 Et mites fruges fusiùs arva ferent.
 Mentibus æternæ præbebit pabula vitæ,
 Nam res æternas coelitus ipse sapit.
 Nostris temporibus pretiosa charismata pacis,
 Jamque diù plebi dona cupita, dabit.
 Talia signa solet patrare scientia vera,
 Talia virtutes signa patrare solent.
 Interea, oh sapiens, tantum qui nomen adeptus,
 Maximus in toto nosceris orbe sophus;
 Dent utinam fata, ut reverentiùs osculer Ostrum,
 Atque tuos sanctos, oh Zephirine, pedes.

Actus amoris et doloris. ⁽¹⁾

Me minimè alliciunt, Deus, ad Te prorsus amandum,
Quæ promisisti cœlica dona mihi:
Infera nec perpes reprobis ærumna parata,
Ut noxas fugiam, Christe benigne, movet.
Allicis, oh Jesu, Tu solus de arbore pendens;
Allicit et facies mœsta et amara tua.
Et moveor, plagis cùm Corpus cerno refertum;
Me cruor effusus, verbera, morsque cient.
Et tanto, oh Domine, erga Te sum motus amore,
Ut, dempto cœlo, diligereris adhuc,
Ac orco ablato, Te, Jesu, corde timerem.
Nil opus, ut dones munera, Christe, mihi;
Nam si quod spero, minimè sperare liceret,
Ut modò Te deamo, diligereris ita.

(1) Es traducción del conocido soneto: «No me mueve, mi Dios, para quererte...»

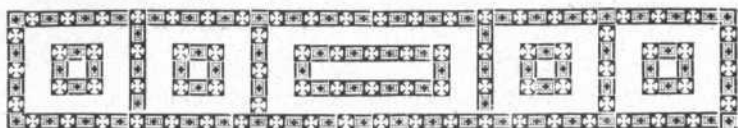
!INFERNUS!

Recordare novissima tua...

!Tugubris est locus in centro, tellure sub imā,
Tetricus, horribilis, multoque pavore repletus,
Tormentis plenus, simul et tortoribus atris,
Intūs ubi exardens sitis insatiabilis urget,
Quominūs emanent fontes, neque rivuli aquarum!
!Est ibi dura fames, numquam saturabilis, atrox;
Lucis ibi radios oculus non cernit in ævum;
Auri non sonitum licet exaudire placentem...!
!Perpes ibi est horrens agitatio, terribilisque!
!Nec pax, nec requies animis solamina præstant!
!Sunt ibi inextinctæ lacrimæ, sævique dolores,
Ærumnæ æternæ, rabies, horrenda gehenna,
Ignis ubi æternis, flammisque voracibus ardet!
Plurima ad ingressum reprobis patet horrida porta;
Nulla tamen patet, exire ut de carcere possint!
!Limine in infando moritur spes tota per ævum!
!Vis tormentorum stabit sine fine, per horam
Quæ non finitur! Tamtummodò limitis ejus
Consciis est Divus. Locus attamen iste nefastus
Cum tot tormentis non moverat ora serena
Cœlitis æterni, qui fecit, ibique locabit.
Infernum reprobis fabricavit Conditor altus,
Sicut et humanis finxit viventibus orbem,
Sicut spiritibus cœlestibus æthera fecit.

Justitiam Divi infernus denuntiat amplam;
Terra Dei monstrat bonitatem, vimque potentem;
Cælum significat magnalia Cœlitis almi,
Vel suprema, suis quæ Divus præmia servat.
Hei mihi, qui toties, transgressus jussa superna,
Æternum merui perquam miserabilis orcum!
Ats ego, qui vovi cunctum Te pangere in ævum,
Quomodo in inferno possim tua dona referre?
Pœnitet !heu! me; peccantem me pœnitet esse!
Me ad Te converte, oh Domine, et convertar abunde:
Crimina parce mea, et miserans peccamina dele.
Ne servum cadere in baratrum permitte fidelem,
Namque Cruore Tuo sacro sum, Christe, redemptus!..
Non propter me, sed propter tua Vulnera sacra,
Ne servi tradas animam tortoribus orci.

IN AUREIS NUPTIIS
SS. P. N. LEONIS XIII

FELICITER REGNANTIS.

SACRUM EPITHALAMIUM

Lumen in cœlo. (1)

Plena prophetiæ completio fit Malachiæ,
Qui Sancti augurium prætulit ipse Patris.
Enitet in medio sidus spectabile cœlo;
In medio Ecclesiæ lux quoque magna micat.
Omnes jucundat, recreatque Diespiter orbes;
Natura induitur veste nitente suâ.
Floribus extinctis, resplendent prata lapillis;
Frigoris horrores aspera laxat hiems.
Ictus terrificos boreas, fûriasque remittit,
Ut liber possit navita arare salum.
Jam nimbi horrendus cessat fragor, atque procella,
Ut tuta immensum cimba per æquor eat.
Classica vel litui resonare siere parumper,
Ac ædis Jani limina clausa manent.
Omnia disposuit summus sic Rector Olympi,
Ut cum pace vices ejus in orbe gerens,
Unicus in terris cœlestis Claviger Aulæ,
Hanc celebrare diem, pace favente queat:

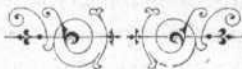
(1) Profecía de San Malaquías relativa á nuestro gran Pontífice León XIII.

Nuptiæ ut aurificæ Papæ recolantur in orbe....
Hæc est christicolis anxia, anhela sitis.
Divus Eum miris virtutibus auxit et annis;
Ditavit meritis, atque diebus Eum.
Atque Sion Ipsum præcelso in Monte locavit,
Sedulus ut Solymis invigilare queat.
Alter Melchisedech summus sapiensque Sacerdos
Est datus a Summo Cœlite Papa Leo.
Dicitur Os Christi, Petri successor, et Heres,
Æternusque Lapis, quem super alma viget
A Christo Domino fundata, Ecclesia perpes:
Æneus est murus, qui benè munit eam.
Israel Custos, selecti Pastor ovilis,
Qui in montis positus vertice cuncta videt.
Cœlica Presbyteri jam denis munia lustris
Ipse obiit sospes.... ¡Laus sit, honorque Deo!
Is novus est Salomon, quem jam Sapiencia cœli
Munerat, atque suo lacte Minerva cibât.
Maximus est Vates inter dulcissimus omnes,
Cui nimis arridens casta camœna favet.
Ipse potentatus subigit ratione potenter,
Ac magnos reges flectit amore suo.
Is gerit imperium pietatis in orbe perenne,
Et cunctas animas consêcrat ipse Deo.
Ipse inter gentes rixas devitat et arcet;
Et quamvis minimè tela vel arma gerat,
Unicus in mundo Moderator, et Arbiter extat,
Cui reges oculos vertere ritè queant.
Is manibus tensis a Divo jugiter orat,
Ut non deficiat regibus alma fides.
Josua Is est alter, qui solem sistere cogit,
Si hoc signum fieri fortè necesse putat.
Is tenet in dextrâ sceptrum moraliter orbis,
Et pacem mundi corde vel ore petit;
Quam ferè consequitur magno molimine valdè,
Sicut in hoc nostro tempore gesta patent.

Pastorum Pastor, ovium servator et altor,
Humanum curat dignificatque genus.
ꝘTalia quis tentans imitari facta superna,
Laudis ad æternæ culmen adire valet?
Solus Is in mundo apotheosim jure meretur,
Laudesque innumeras undique in orbe capit.
Solus Papa, Pater, generis Curator Adami,
Ex toto laudes excipit orbe pias.
Sic ideò Patris celebrantes festa, diesque,
Conveniunt hilares filii in Æde Dei.
Jubila sic ideò reverens Ecclesia monstrat,
Signaque in elatis turribus alba micant.
Gaudia sic homines ostendunt maxima ubique,
Atque canunt juvenes insimul atque senes.
Sic quoque congestis magnis splendoribus artis,
Cælati argenti pondus abundè nitet.
Omnes de Saba veniunt, Tibi, Papa, ferentes
Munera, nàm solum Te super astra vident.
Nunc Reges Arabum, vel Tharsis, et insula tota
Ante Tuos gazas projicit ipsa pedes.
A magno Turcâ offertur Tibi magna supellex;
Lumine nàm quamvis is careat fidei,
Primorem recolit Te pacis in orbe satorem,
Utque Dei missum Te decorare cupit.
India grata suas donat Tibi denique gemmas;
Magnates Africæ munera rara ferunt.
Tota Tibi Europe thesauros porrigit amplos,
Namque Herus Europæ ac Arbiter orbis eris.
Artes ingenuæ pro Te sua gaudia pandunt;
Carmina læta Tibi sacra Camœna dicat.
Sub sancti templi resonant laquearibus amplis
Organa cum citharis, dulcè canente choro.
Ridentes vultus, hilares faciesque notantur,
Arva per ac urbes hanc celebrando diem.
Clericus, et laicus, miles, vel tardus arator,
Plebs et Magnates jubila quisque capit.

Lætantur pariter lactentes et seniores;
Gaudia puber habet, sicut et ipse vetus.
Nempè Tuum festum cuncti celebramus in unum,
Nam laudes PATRIS quis remove potest?
Non secùs in casulis, ac in regalibus aulis,
Sunt hilares hodiè servus et altus herus.
Et cuncti Divum benedicimus Omnipotentem,
Namque Tibi largè tot benefacta dedit.
Namque beata Tibi dedit, et sinè labibus æva,
Ut magnam laurum sospes habere queas.
Quamvis nunc alter Petrus, detrussus in atro
Carcere perman eas, vincula fracta tamen
Angelus expediet, citiùsque redemptus abibis:
Talia præmonstrat cœlica et alma fides.
Ecclesià exorans, nunquam defessa, precatur;
Fervida vota Deo nocte dieque dicat.
¿Quid, licèt immensum, poterit non consequi ab alto,
Cùm plebs non cessat sancta rogare Deum?
Si plenus fidei montes vir transtulit olim,
Sicut discipulis voverat ipse Deus,
¿Assequi in hoc nostro quidnam non tempore possit
Fundens cum lacrimis fida caterva preces?
At regnet Christus, regnetque Vicarius ejus,
Amboque in æternum sceptr a superna ferant.
Si Petro licuit romanam condere Sedem,
¿Quomodò non Sedes Roma Leonis erit?
At Jesus regnat, soliumque per æva tenebit;
¿Quomodo eum poterit trudere Sede Nero?
Si jam per sæclum diri periere tyranni,
Si jamjam periit turgidus ipse Nero,
¿Crude subalpine, heu! ¿cur filius impius audes
In vinclis tanto tempore habere Petrum?
¿Quomodò non sentis durâ in cervice cadentem
Ensem justitiæ? ¿Cæce monarcha, tremel!
Angelus, aut homines, perfusi luce supernâ,
Vincula pol solvent... Papaque liber erit.

Te licet invito, aut potiùs te non renuente,
Mox erit Urbs Domino jure subacta suo.
Protinùs e Roma radentur scandala prava,
Et Sol justitiæ luce replebit eam.
Reddita erunt italis iterum laudesque decusque,
Et veri ac æqui prodiet imperium.
Hæc est ampla fides, quam pectora tota reponunt;
Hæc promissa manent edita ab ore Dei.
Cœli et terra ruent; at Divi verba vigeant;
Et Deus est verax, justitiamque facit.
Jubila quapropter capias, Sanctissime Papa,
Qui Petri sequeris, perpete laude, vias.
Nunc cadet e sacris manibus confracta catena,
Ut sospes fias Urbis et orbis Herus.
Aurea nunc ætas mundo renovata redibit,
Cunctaque erunt mundo conciliata bona.
Golgothæ opus pergens, cænon Thaboris habebis,
Lumen, ut ante tuos clarus adesse queas?
Nonnè tuas poterit pœnas lenire parumper
Tanto in supplicio cernere tanta bona?
Talia jam sperant Clerus, populusque fidelis;
Talia ab Æterno servulus oro Tuus.

Oratio S. Leandri

IN TERTIO CONCILIO TOLETANO.

Illustres Patres, venerabilis, inclyte Cœtus,
Gloria Christiadum, pulchra corona, jubar;
Nobilis imprimis Gothorum natio clara,
Exemplum Regis, consiliumque sequens,
Ad nostra advenit festinans castra sacrata,
Dogmaque jam Christi jurat habere piè.
Oh benedicta dies, nobis quæ júbila tanta,
Tantum solamen, lætitiâque parit!
Hoc festum superat perquàm solemnâ magna,
Quæ fidus populus concelebrare solet.
In festis aliis colimus mysteria sancta,
Sivè recordamur dona superna Dei:
Gaudia nunc autem nobis spectabile festum
Maxima producit; corda beatque pia.
Inclyta Gothorum gens, illustrissima valdè,
Errans usque hodie in tramite nequitiae,
Principis hortatu, et cœli inspiramine jutâ,
Dulce Redemptoris denuò ovile petit.
Hæresis infandos errores læta relinquit,
Et Christum noscens, cernua adorat Eum.
Æternas Domino grates reverenter agamus,
Qui hispano populo tot benefacta tulit!

Immensas etiam præclaro Principi (1) agamus,
Qui sancto exemplo, et voce potente simul
Fecit eam gentem doctrinas linquere pravas,
Luceque Evangelii nempè nitente frui.
Rex noster gentem Gothorum reddidit amplam,
Ejusdem nomen sidera ad alta levans.
Gens tota ingreditur Christi in delubra sacrata:
¡Oh felix popule, et natio clara nimis!
Si res terrenæ, cùm perquam prosperè habentur,
Amentes homines reddere sæpè solent,
¿Quis mentes hominum feriet jucundior actus?
¿Quisnam lætitiæ ponet ubique modum?
¿Jubila quis minuet, quæ nostro in corde redundant?
Gothica cùm Christum Natio tota colit,
Et Regis jussu ad cœlestia regna vocatur,
¿Quid valet humanos lætificare magis?
Fratres ¡heu! nostri in tenebris hucusque jacebant...!
Nullaque spes equidem certa salutis erat.
At Deus Omnipotens miserans prospexit eosdem,
Et cunctis etiam dona superna dedit.
¿Martyris an fieret sterilis cruor Hermenegildi?
Annè piæ lacrimæ, vota que vana forent?
Sol hodiè solito fulgentior emicat amplè;
Natura omnino ridet, et est hilarans.
Congaudet cœlum, vacuis quia Sedibus altis,
Præclaras animas præparat ipse Deus;
Et quia tot cives, qui flebant mortis in umbrâ,
Jam nunc heredes Cœlitis esse queunt.
Congaudet tellus, duris quia consita spinis,
Frondebis et nitidis floribus ipsa viret.
Floribus ex istis, Patres, jam texite sarta,
Et pulchræ cingant tempora vestra rosæ.
Spargere si licuit lacrimas hucusque profusas,
Lilia jam legite, et mitia poma nimis.

(1) Recaredo.

Jam rubras segetes metere, et servare potestis,
 Omnibus in Domino gaudia habere licet.
 At non lætitia hispanis includitur oris,
 Sed mundum totum júbila tanta replent.
 Immensos orbis fines Ecclesia claudit,
 Frigentes zonas, igniferasque plagas.
 Attamen hæc dives Provincia munere cœli,
 Nobilis et locuplex, extat in orbe cluens.
 Exemplum teneant gentes, quæ cœlica quærunt,
 Atque Dei jussis, consiliisque favent.
 Nemo negare potest Divi promissa colenda,
 Quique suo in tenero nos cupit esse sinu.
Una fides, unus Deus, et baptisma sit unum,
Nam Pater est unus, unaquæ origo fuit.
 Ex nunc conjungant eadem nos vincula amoris,
 Ac unum nobis pectus habere juvet.
 Infremat invidiâ Satanas, rabieque dehiscat,
 Qui ærumnis nostris antè gavisus erat.
 Si ex nunc pax fiet, quoque et unio gentis iberæ,
 Infremat et doleat perfidus ille draco,
 Qui mala tot nobis discordibus ipse paravit.
 Gens nostra immensum munus adepta fuit!
 Cantemus Domino, qui Martyris Hermenegildi
 Sanguine commotus, pro pietate sua,
 Pacis magnificum donum concessit iberis;
 Pangite cum sanctis angelicisque choris:
 «Gloria in excelsis Divo, et pax candida fiat
 In terra humanis, qui benè recta volunt.»
 Terraque quandoquidem cum cœlo fœdera fecit,
 Suppetat et nobis perpetue pace frui.
 Ac simul interea dum dona superna petamus,
 Pro nostro placeat fundere Rege preces.
 Pro nostro oremus magno et prudente Monarchâ,
 Qui hoc sanctum gestum contulit ipse piè.
 Divus eum servet magnum, faciatque beatum,
 Ac ejus regnum fulgida ad astra levet.

¡Longævus vivat Recaredus, regnet et amplus!
¡Posteri eum memores cuncta per æva colant!
—Et Patres omnes respondent dulciter unâ:
¡Vivat in hispanis unio, et alma fides!
¡Vivat Rex noster Recaredus magnus et amplus!
¡Ejus laudetur nomen in æva cluens!

AD CLARUM
CATHOLICUM REGNI PROCURATOREM

CARMEN.

Congressûs claror, columen, Comitîque corona,
Catholicæ celeber custos, cultorque catervæ;
Conspicuum clypeum, conservatorque clientum,
Crimina contundens, concussoresque coërcens;
Commendatorum certatim commoda curans,
Cunctis christicolis certè cleroque colende;
Consilii compos, curator callide, comis,
Consultorque cluens, civis clarissime, CLARE,
Cujus conspectu Cœtus caligo coorta
Cessat: conflatos cohibens certamine crudo,
Continuò certans constringis consceleratos.
Calcatos canones, contempto Cæsare, cernens,
Conclamas, carpis, confundis, cunctaque cogis.
Compressam Christi contemplans cardine causam,
Comploras, clamas, constanter cœlica captans;
Conspiratorum cautim conamina callens,
Colluviem cynicam compescis compede cinctam.
Carcere conspiciens clausos culpâque carentes,
Concurris clemens, crudas cædendo catenas.
—Carminè cùm crebro caream, cantuque canoro,

Cordeque cūm CLARUM castè celebrare cupiscam,
ꝫuinam concredam clarè cauteque canendum?
Concine, cara Clio; celeres cantate Camœnæ;
Currite, Castalides, Curatoremque canatis.
Cordato CLARI capiti contextite centum
Cursim compositas casiâ, conferte coronas.
Christiades coëant complentes compita, calles:
CLARUM concelebrent coopertum chlamyde cœli.

PERILLUSTRI P. PETRO PAYO,

Præclaro prudentissimoque Prædicatori,
Philippinarum Provinciæ præstantissimo
Prælato.

PARVUM POËMA

Prædulcis Præsul, patriæ præstabile pignus,
Pluraque præmonstrans populis præconia pacis;
Perdignæ plebis pariter Pastorque Paterque,
Perspice per pagos plaudentem, perque plateas
Perlætam pubem; populorum perspice plausum.
Postquam Papa PIUS PAJUM, pietate potentem,
Præfecit, placidè populi plerùmque profantur:
«Perbenè provenias, permitis, provide Pastor,
Perfacunde Pater, patriæ princepsque palæstræ (1).
Postmodò promeriti prudentes præmia prendent,
Perfida propediem pravi pugnacula perdent.
Plurima Plenipotens Petro portenta parabit;
Prospera procedent perfecto pleraque Patri.
Pneumate protectus, pulsabis, Petre, procaces.
Plutonis pelles, profligabisque phalangas; (2)
Pallade (3) præmonitus, plebi pinguedine plena

(1) *Palæstra* significa «la elocuencia.»

(2) *Phalangæ Plutonis*, se entiende «huestes de Satanás.»

(3) *Pallas* es nombre de Minerva, es decir, la sabiduría.

Pabula præbebis: perfringes *pseudoprophetas*;
 Postea *pseudenedros* (1) pervictos pulvere pinses,
 Pseudoque philosophos perrumpes perpete pugnâ.
 Protere peccatum, peccantes pectore parcens.
 Pauperiem peramans, prosterne palatia Pluti (2);
 Peccati pereat præstò persæva potestas.
 Perge, probis, Pastor, Paradisi pandito portas»
 —Percipe pertenuem, prorsùs parvamque poësim,
 Prælustis Præsul, patriæque peroptime Præstes;
 Pauca perexiguus pollet proferre poëta....
 Poplite procumbens, pietatem postulo pronus;
 Pangite, Pierides, potiori pectine PAJUM (3).
 Psallere præpropera placido, Parnasia, plectro.
 Præclari Patris præstantem Pontificatum
 Plaudere perpetuo pergat pernobile prælum (4).
 Psalmos pange pios, Patriarchæ perbona proles: (5)
 Protege, Phæbe, Petrum; ponti propelle procellas;
 Perpaca pelagum; prævelox pelle pericla:
 Planitiem puram, perquàm placidamque parato.
 Prudenti præeat Prælato plurima pompa;
 Perspicuique poli pateat plaga præstita prorsùs.
 Porrò, perillustis, Paracletò præside, Pastor,
 Perveterem Priamum præcellens præpete plausu,
 Pace Philippinos permulta pascere possis.

-
- (1) *Pseudenedri*, sectarios secretos, v. gr. masones.
 (2) *Palatia Pluti*, el fausto y las riquezas mundanales.
 (3) *Pecten*, la lira.
 (4) *Prælum*, la noble prensa.
 (5) La venerable Orden de Predicadores, hijos del ínclito Patriarca Santo Domingo de Guzmán.

VATI VATICANI. ⁽¹⁾

Virgo, virago (2), veni, vanæque vocabula vocis,
Verba vigorosâ vesti virtute virili.

Veloces volucres, vento vehemente volate,
Votaque vivifico Vati, versusque vehatis
Voce volatificâ versum variare volebam,
Vateque vix viso, verecundor versificare.

Viripotens Vir, vivax Verbigenæque Vicari,
Virtutis virgam vibras, victorque vocaris:
Vivida vel Via, vel Verum, vel Vita videris;
Verum vaticinans, veneraris vivificator.

Vitis vera, vehis victum viresque vacivis,
Virtutum vindex, vecordia vitia vellis.

Vittatus violis, vivescis vertice vallis;

Virga velut viridis, vigilans versare vireto.

Vi vacuos vegetas, vitæque vocamina veras: (3)

Vipereum verris virus, vitasque venenos;

Vallatus, vinctus, validissima vincula vectas;

Vesanos vincis, vagulos vertigine vitæ,

(1) Un amigo, mediante una apuesta, me dió la letra *V* como inicial forzada para todas las palabras de una composición dedicada á Nuestro Santísimo Padre León XIII. La composición no salió tan brillante como sería de desear; pero la apuesta, la gané en ménos de tres horas.—N. del A.

(2) *Virgen Santa, Heroína de los cielos!*

(3) Esta palabra *veras* es verbo.

Ventosos vellis, vitiosis verbera vertis.
Vitæ Vexillo vadis, venerande Viator;
Vexas ventricolas, Venerem, vinumque verentes,
Vigue viros vallas virtute, vigore viantes.
Vægrandesque viras, viduos velamine velas.
Vates veriloquax, Vaticanique Vitumne,
Vortice Vulcani vitiatos vellere velles;
Visque, valesque viros vacuare voragine vadi.
Vilia vitari volvis, venialia vertis;
Vinea Verbigenæ Vos Viticolam veneratur.
Vates, valdè vige; versus vigilato venustos.
Vivida vena vomat versus ventura videndo;
Vestraque vox veniat velox, venerande Vicari;
Vestram vermiculus veniam vocitans veterascet.

VALDESIUS.

AD TIRONES.

LUDUS VERBORUM. ⁽¹⁾

Omne *malum* nobis morale est rejiciendum;
Sæpè *malum* physicum desinit esse *malum*.
Omne *malum*, si animo forsam tolerabitur æquo,
Multa bona humanis conciliare valet.
Porro prius *malum mala* nobis protulit atra;
Postera *mala* tamen non *mala* ducit homo.
Malum præcipuè placidum si exhalat odorem,
Pulchrumque est oculis, omnibus, herclè placet.
Aurea *mala* ferè hispanus manducat egenus;
Punica *mala* tamen rariùs esse valet. (2)
Citrea *mala* mihi, decocta in saccharo aquoso,
In parvis cœnis terque quaterque placent.
Cunctis præcocia arrident pulcherrima *mala*;
At cunctis minime medica *mala* juvant.
Cocta nimisque placent mihi *mala* cotonea pulchra,
Cruda tamen pauci *mala* modi hujus edunt.
Non ego duracina assuesco nunc *mala* comesse;
Sed *mala* ingenuè punica *malo* mihi.
Aurea non poma interdum sunt aurea *mala*,
Sed *malum* pomi nomine sæpè sonat.

(1) Conociendo la estructura métrica de estos dísticos, y fijándose uno en la cantidad de la primera sílaba de la palabra tantas veces repetida, no se puede errar en la significación de ella.

(2) Este infinitivo «esse» es una forma equivalente de «edere».

Malum dissidii dictum, res pesima habetur,

Namque probo est homini res *mala* dissidium.

Omnia *mala suo* si mitia tempore carpas,

Sunt bona si utaris non *malè* semper eis.

Cùm *mala malus* eget *malis* et fronde decora,

Tunc agriculator eam vellere sæpè solet.

Nauta manu *malum* quandoqueprehendere tentat,

Si sibi fortè *malum* conspicit esse minax.

Ex multis *mallis* texuntur palia magna,

Etsi ideo ad *Mallum* texere nullus eat.

Non tibi *malleolos*, vel Mallos, tiro, recordor,

Nam doleo *malas* ipse rubere tuas.

EPIGRAMMA

POENA PECCATI.

Non pascit pulices reverà Vallisoletum;
Sed parvos culices pascit, et herclè foveat.
Porrò non culices alit urbs mea dulcis Ovetum;
Sed nigros pulices prodiga semper alit.
¿Utrius fagies insecti ignobile punctum,
Dùm saltet pulex, et volet ipse culex?
Si est morsus pulicum, culicumque ab origine poena,
Te, Tite, pol morsus sponte subire decet.

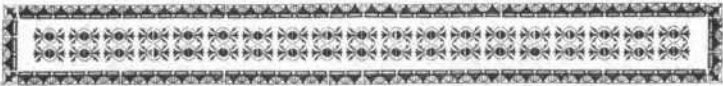
AD PRÆSTANTISSIMUM VATEM
AUCTOREM DRAMATIS NOVI ⁽¹⁾

ACROSTICHIS.

Excellens vates, pretiosi dramatis auctor,
Magni thesauri, quo ditas grammata ibera;
Miro qui ingenio heroas superare videris:
Argumenta mei respectûs sume, et amoris.
Nemo tibi æqualis merito et virtutibus extat.
Unus enim fulges dives sermone soluto,
Et vates omnes selecto carmine vincis.
Luminis ut rutilans Academia te colit astrum.
Tergere verba sapis, pariterque nitore replere,
Ac etiam proprium vocum discernere sensum.
Marmore drama tuum sculptum remanebit et auro,
Ac pia posteritas te commemorabit in ævum.
Ipse nec æqualem poteris nec habere secundum,
Omnia quandoquidem quæ dramata in orbe leguntur,
Et quæ custodes abscondunt bibliothecæ,
Totaque, quæ pariant hilares ubicumque camœnæ,
Bruchus ea abrodet, vel erunt in pulvere jacta.
Ante «novum Drama» obstupuerunt sæpè poëtæ.
Unicus altisono celebraberis ipse cothurno;
Solutus in Hesperia *nova dramata* scribere polles.

(1) Exemo, Sr. D. Manuel Tamayo y Baus.

Ad Antonium Balbuena.

AGROSTIGRIS.

Antoni, versus si forsam legeris istos,
Ne tentes, quæso, rodere dente malo.
Tu bene dignoscis quot curas, quotque labores
Offert scriptori nobile quodquod opus.
Numine non careo, neque fervens deficit æstrus,
In cujus nutu carmina ferre queam.
Unicè ad usque apicem conscendere fortè nequibo,
Sed semper vates ipse latinus ero.
Barba meo incepit vixdùm nigrescere in ore,
Ardua cùm pueris scripta latina dabam.
Lucida non equidem mea carmina semper habebis;
Barbitos alma tamen pangere plura solet.
Ultima sunt minimè tibi quæ, si vivo, dicabo,
Etsi non faveas versibus hisce meis;
Nam prout innumera ac adamussim RUDERA cogas,
Amodò sic recinet grata Camcena mea.

EMINENTISSIMO DOMINO
S. R. ECCLESIAE CARDINALI,
ARCHIEPISCOPO TOLETANO
OBSEQUENTISSIMUS SERVUS,
R. DEL B.

Super tumulum perillustri Doctoris Gabrielis García
Moreno, in Æquatoris republica præstantissimi Consulis,
iniqua nece prærepti, perpetuus planger.

ELEGIA.

- ¿Quid Notus, insolitis mæstisque susurribus eflans,
Ejulat, atque loci tristis ubique sonat?
¿India quid clamans, nimio lacerata dolore,
Ingentes gemitus, pressa tremore, jacit?
¿Cur vetus Europe, tetro velamine nupta,
Nunc quasi terribili fulgure tacta, gemit?
¿Cur ita chiristicolæ lugentes pectora tundunt?
¿Quod crudum facinus terret in orbe viros?
¿Quæ nova catholicos, tantis incursibus actos,
Per totum mundum tristia fata premunt?
¿Anne Ducem sapidum, Æquatoris fræna regentem,
Sectæ implacatæ stravit iniqua manus?
¿Anne virum sanctum, patriæ qui tanta pararat
Dona, dolo petiit pugio carnificis?
¿Nonne magistratum, populi columenque jubarque,
Infensis telis obruit impietas?
¿Talia fama gemens ad tristes pertulit aures!
Talia christiadum corda dolore replent!

¡Præclarus Gabriel, patriæ ductorque paterque,
 Qui in ditione sua constituisset Edem;
Unicus, imperium qui in Christi pace gerebat;
 Quique Dei leges civibus ipse tulit,
Integer et purus... ferro plumboque feroci
 Confossus periit! Terra, tremore fremet!
Angelus Americæ, cœlo demissus ab alto,
 Justitiæ insignis qui fecialis erat;
Qui juxta Divi placitum documenta ferebat;
 Qui ex æquo cunctis jura sacrata dabat;
Furibus invisus, patriæ perfundit in aris
 Innocuam vitam ¡Lumina cæca manent!
Qui exemplo et monitis plantarat semina vitæ,
 Victima sectarum, pallidus aret humi!
Proh dolor! en madidus sacro labente cruore,
 Vulnere confectus, mobilitate caret!
Exiit obscuro juratus tortor ab antro,
 In mediaque die candida lux patriæ
Stinguitur! Oh tristis sicarie, contreme saltem,
 Si tanti patris terga ferire velis;
Consulis illustris, si possis inspicere frontem,
 Quæ fulget meritis, ac bonitate micat.
Verbera vel mortem sanctus non horret obire!..
 Nex terret sotes, innocuisque libet.
Pessima duntaxat pravorum mors reputatur;
 Mors vero est sanctis pulchra corona nimis.
Tu in patriæ pectus jecisti perfidus ictum!
 Gens ¡heu! Americæ defleat orba patrem!
Publica res oculis non siccis ploret in ævum,
 Maxima nam patriæ gloria adempta fuit!
Lugeat extinctum cœli sapientia solem,
 Si doctor Gabriel luce per æva caret!
Sideris occasum comploret triste tribunal,
 Si justi custos flebilis ipse jacet!
Dulce decus raptum doleat sine fine Senatus,
 Brachia nam cœtus perdidit atque caput!

Tu, quoque Comitium, plangas, si Præstite dempto,
Alma corona tua ¡heu! pulvere fracta jacet!
Utilis ars omnis deploret mæsta magistrum,
Si occissus cecidit fervidus artis amans!
Ne parcas lacrimis pro dira sorte, lyceum,
Quod tanti auctoris nomine dives eras;
Præsides prærepto, non ultra laude frueris!
Patre tuo extincto, littera muta manet!
Crimine terrifico stupefactum forte silebis,
Ni Divo placeat ferre potenter opem.
Amplius, oh Cleri semper venerabilis ordo,
Dicere quid potero, portio sancta Dei:
Dilectum patrem, vestra in regione potentem,
Abstulit e vivis impia secta ferox!
Funere præ tetro cor vestrum credo refringi!...
Hoc fatum poterit vix tolerare dolor!
Ipse erat Ecclesiæ scutum fortisque columna,
Ipse decus vestrum, præsidiumque bonum:
Ipse manu firma Christi vexilla tenebat;
Ipse Dei imperium juraque fassus erat.
Vir prout e cælo missus.... Non denique miror,
Si ex vestris oculis proflua gutta cadat.
Sicut in arenti deserto splendet Oasis,
Fructibus et pomis florequæ onusta simul,
Sic mundo in pravo, miris virtutibus aucta,
Tam parva ut felix, natio vestra viget.
¿Invida quid faceret Satanæ persæva potestas?
¿Quidve moliturus teter avernus erat?
¿Quid non intendit turbatrix Hydra quietis,
Cum Christus mundi fræna suprema tenet?
Quid non hæreticum machinatur pestile monstrum,
Cum verum radians omnia lustrat ovans?
At vos, qui, in terris Divi monumenta sequentes,
Supplice pro pravis funditis ore preces,
Sic etiam Satanæ conatus solvitis atros,
Ac sectæ infamis panditis insidias.

Magna pericla quidem mundum clamore monetis;
Vos nusquam *muti* suescitis esse *canes*.
[Væ quibus in populos concessa est summa potestas,
Si sectæ obscuræ terribilique favent!
[Regibus hei surdis, faciles qui semper in illam,
Se præbent, ejus consiliisque juvant!
[Regibus hei cæcis, qui sanctis Cœtibus obstant,
Ac sectis audent nomina sæpe dare!
Discite nunc populi rectores, discite demum
Quam summas vitas devoret Hydra minax!
Papa Pius pridem fixit super aspide calcem;
At vobis SANCTUM deseruisse placet!
Væ nobis miseris, cum MAGNI ANTISTITIS orbis
Orando fessi, brachia deficient!
Interea, oh Gabriel, nitidis tu tempora sertis
Cingeris æternis sedibus ipse fruens.
Sospes ut in terra Christi servare catervam
Exequerere, tibi sollicitudo fuit.
Lumine nunc polles: cernens Rectoris Olympi
Fulgentem faciem, cœlica dona capis.
Inclyta spes, Gabriel, populo succurre gementi;
Numine nos miseros protege, sancte, tuo.

PLANGOR

SUPER TUMULUM

Emmi. Ac Rmi. D. D. D. Joannis Ignatii

S. R. E. CARDINALIS MORENO,

ARCHIEPISCOPI TOLETANI.

ELEGIA.

¡Magna, velut mare, christiades ærumna refringit!..
¡Heu! ingens homines mæror in orbe premit!
¿Quid nimis infaustum mentes vexare virorum,
Ac fortes animos frangere triste potest?
¿Quisve viros mergit dolor in singultibus atris,
Cunctaque crudeli pectora sente ferit?
¿Cur tantæ ex oculis lacrimæ labuntur acerbæ?
¿Cur plebs lamentis ejulat, et queritur?
¡Livida parca truci Primatem falce peremit!..
¡Prælatum rapuit, qui ordine summus erat!
Magnus Castellæ geminæ, Asturiæque Patronus,
Qui cunctæ Hesperiae dona superna dedit,
Ultima per tacitam jecit suspiria noctem!
¡Oh nos infelix, et memoranda nimis!
¡Jure polus tristem planctum perfundit uterque,
Namque alius casus durior esse nequit!
Icta dolore, Patrem deploret iberica tellus;
Orphana plebs Christi, fulgure tacta, gemat,

Contremat ablato Solium firmamine summo;
 Et sancti altaris funditus ara labet!
 Qui, ut firmum columnen, Primas aramque, thronumque
 Auxerat, in tumulto, flebilis umbra, jacet!
 Disciplinarum, periit moderator et auctor;
 Et spoliata manet sacra nitore toga.
 Jam sol Hesperiae nebula coopertus hebescit;
 Jam male nos tenebras spargit ubique nigras.
 Qui Pacis titulo Praesul fulgebat in Urbe,
 Et regni hispani Pacifer ipse fuit,
 In tetrum, subita praeceptus morte, sepulchrum
 Concidit!.... ¡Oh atropos, quanta tropaea tenes!
 Qui legum custos, virgam fecialis habebat,
 Propugnans zelo jura sacrata Dei;
 Qui semper large solatia praestitit aëgris;
 In quo tum reperit dulce juvamen inops,
 Ejus membra cavo permixta in marmore tabent!...
 ¡Oh quantam gazam concava petra tegit!
 Pastorum speculum, mira dulcedine pollens,
 Discordes animos uniter esse volens;
 Quem vere afflabat semper sapientia Summa;
 Cui bene res licuit solvere difficiles;
 Gloria Magnatum, plebis solator et altor,
 Vermibus ¡heu! fœdis pallida membra dedit!
 ¿Quis modus est lacrimis tanto pro funere fuis?
 ¿Quis siccis oculis horrida fata videt?
 ¡Filia, plange, Sion, nullo solamine fota,
 Nam tibi tutamen, delictumque deest!
 Edere neve sinas lamenta, Ecclesia sancta,
 Si luctum planctu mitigare velis.
 Attamen ¡oh! lacrimis tantis fas parcere tandem;
 Namque modum poni commonet ipsa fides.
 Augustus Pater, Archiepiscopus inclytus, almus
 Vir, Divi servus, coelestis, amplius homo,
 E vivis cessit liber, sine mortis agone,
 Angelicisque choris spiritus ejus inest.

Angelus Hesperiae in cœlis fulgebit, ut astrum,
Qui tristem patriam luce replere queat.
Angelus in nostro fuerat quandoque planeta;
Nunc partes Seraphim nempè beatus aget.
Vivere concordēs homines persæpe monebat;
Pro cunctis hodie postulat ante Deum.
Virginis excelsæ tutamen sospes habebat;
Pro nobis hodie flagitat ore pio.
Jugiter in vivis Alphonsos, Eugeniosque sequutus;
Consociatus eis nunc super astra sedet.
Ipse voluntates unire ardenter avebat;
Nunc licet in cœlo perpetue pace frui.
Tunc ipsum populus Patrem pietate vocabat;
Nunc vere Sanctum nominat atque colit.
Tunc degens, sacrum virtutibus auxerat Ostrum;
Nunc inmortalem vestiit ipse stolam.
Hæresis infandæ, vivens, rejecerat ictus;
Nunc inter sanctos præmia victor habet.
Tunc sacram Mitram nimio splendore replevit;
Nunc cingit rutilum pulchra corona caput.
Tunc puram vitam duxit virtutis amore;
Nunc placidè in Divi dormit amante sinu.
Damna si ei inflixit minitans Revolutio dira;
Nunc palmam nitidam, vel diadema capit.
Si dedit æternæ nobis documenta salutis,
Jam nunc perpetuæ munera lucis habet.
Sanctus erat vivens, animarum sanctificator;
Incola nunc cœli sanctior ipse manet.
Postera nempe ejus cineres venerabitur ætas,
Ast ego, dum liceat, nomen et ossa colam.
Interea, innocui Prælati spiritus alme,
Qui dives meritis sidera ad alta volas;
Spiritus immunis, qui in celso vivis Olympo,
Omnibus a noxis tutus in Arce Dei,
Respice jam populum, quem miti in corde ferebas,
Et nostras Domino profer abunde preces.

Exora, ut crebris Ecclesia honoribus aucta,
Splendida per mundum stemmata pace ferat.
Postula ut Omnipotens plebem conservet iberam,
Et longe a nobis arceat ipse luem.
Impetra ut hispani concordēs pace fruantur,
Et crescat multis Unio sancta bonis.
Denique dumtaxat donum mihi præstolor unum:
Fac, pius ut parcat Divus abunde mihi.

EPITAPHIA

I.

Cum puer aut puber teneris versabar in annis,
Jam tunc in primis pacis amicus eram.
Mox adolescenti, placidè cum plurima ferret
Fortuna arridens, dona caduca mihi,
Pacis amore statum Cleri amplexatus inivi:
Ut salvus fierem, munia pacis agens.
Sedibus in variis augustum Pontificatum
Gessi, semper oves pacificando meas.
Præsulis explevi partes Pacisque Ministri.
Non mihi sub cœlo gens inimica fuit;
Fœdera at infensis nunquam cum erroribus ici.
Papa ideo magnus pacis in orbe sator,
Me Pacis dulci titulo exaltavit ad Ostrum.
Tunc pacem docui terque quaterque viros.
Denique per somnum te liqui in pace viator:
Pace precare Deum, ut perpete pace fruar.

II.

Marmor hoc excelsi Toleti Antistitis arctas
Occulit exuvias. Ornatus Murice sacro,
Regibus et populis semper columenque, jubarque,
REN terrâ fugit, vitæ documenta relinquens.
NE avertas oculos quin mente vel ore, viator,
Oratum facias. Pietas sic præcipit æqua.

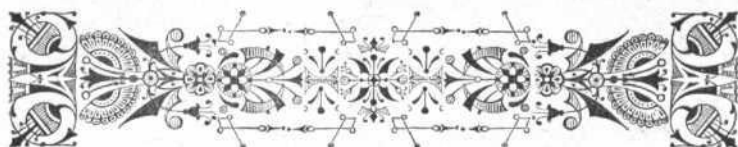
III.

Hic lapis exsanguis Primatis contegit artus,
Qui ternas nimio rexit honore Sedes.
Vir pius ac humilis fuit in fulgoribus Ostri....
Commenda Domino, grate viator, eum.

IV.

Hic jacet exanimum Primatis corpus iberi!....
Postera gens, tanti Præsulis esto memor.

V. EPISCOPUS BARCINONENSIS

IN SANCTÆ MORTIS AGONE.

EPISTOLA ELEGIACA.

«**D**ebilis, et fessus, sævoque dolore laborans;
Lectulo in hoc humili, mortis agone, jacens;
Attamen omnino rationis compos, in Unum
Ac Trinum credens, vivificumque Deum,
In cujus spero fretus bonitate supremâ;
Quem deamo, at animæ viribus ipse colo:
Labe vel invidia purum cor mite reservo;
Erroris tenebris mens meâ nuda manet.
Terrea despicio, tantum meditansque superna,
Lumina fixa mihi sursus habere licet.
Munia Pastoris, sospes, molimine gessi;
Dulcia nunc, moriens, munera Patris agam.
Prorsus oves tenero dilexi semper amore....
Postuma percipite jheu! verba libenter, oves.
Spiritus angelico revirescit Pane refectus;
In nostro residet pectore Pulcher Amor.
Terrea affectus expers mens advolat altè,
Celsaque contemplans, respuit ima nimis.
Vos semper verum docui, semperque per arctas
Virtutum duxi, Cœlite dante, vias.
Filius atque tenax veri, mendacia nunquam
Perpetro, sed veri nuntius esse volo.

Nempè salutare agnis porreximus escas;
Pabula sana tibi, Barcino cara, dedi.
Sæpe nociva tuo prudentiùs abstuli ab ore,
Sed bona largitus pascua semper eram.
Commoda, divitias repuli a me tempore in omni;
Pastoris baculum est unica gaza mea.
Me juvat in primis paupertas; attamen altæ
Nempe dedi vobis utilitatis opes.
Non Sæcli inconstans ac labile prædico regnum;
Imperium laudo, quod sine fine viget.
Regna super terram Christi stabilita per ævum,
Scilicet hæc vivens, hæc moriensque peto.
Lumen Evangelii quaerens extendere in orbe,
Ipsa Dei cecini verba sonante tuba;
Nunc ego, cessurus cupio monimenta salutis
Reddere, quæ vobis pignora pacis erunt.
Invicem amaminor; alterius peccamina parcat
Alter, ut et nugas fratris amore ferat.
Exemplum vobis, sanctumque charisma relinquo:
Vestris sint animis pax et amanda quies.
Vos meus extremo benedicet spiritus insons;
Vos benedico, mei portio cordis, oves.
In vos descendat summi benedictio Regis,
In pratis veluti pluvia amœna cadit.
In vos descendat Triadis benedictio Sanctæ,
Rorifer ut nitiâis floribus humor inest.
In vos descendat benedictio Virginis almæ,
Jucunda et suavis, sicut aroma rosæ.
Sic sanctis votis, jugibusque precatibus altum
Pro vobis numen corde reposco pio.
Jam prope spes superest æternam vivere vitam,
Exutus postquam cortice carnis ero.
Si forte invitè fuerim quandoque molestus,
Parcite, prorsus, oves; parcite, quæso, mihi.
Si vero innocui partes Antistitis egi,
Vosque meis monitis non obedisse satis

Creditis, jheu! vere cunctis indulgeo, fili,
 Nam bene vos meritos diligo amore pari.
 Vobis ignosco; rixas condono procaces,
 Quæ tamquam spinæ cor pupugere meum.
 Derisus taceo, præliques remitto protervi
 Tela, quibus figit pectora nostra jocans.
 Sermonem pariter præli deploro severum,
 Quo nimis injustè judicor atque notor.
 Non inimicitias in nostro corde recondam:
 Hostia pro cunctis offerar ipse piè.
 Sontibus et tepidis veniam sine limite dono:
 Talia sunt cordis vota suprema mei.
 Protinùs hanc animam prece commendabitis alta;
 Exorate, rogo, ut perpete luce fruam.
 Unum dumtaxat peto: corde tenete perennè,
 Et servate fidem; vivite pace bonâ:
 Divinam legem recolentes, degite vitam
 Innocuam, puram sordibus atque dolo.
 Omnibus in fidei cœptis coeatis in unum,
 Nam junctis populus viribus omne potest.
 Sic ideo æquantes atavorum gesta diesque,
 Plebs eritis felix atque beata nimis.
 Cùmque ferox demum dissolvat agonia membra,
 Ac sensus acuat punctibus ipse dolor,
 Tunc Divi auxilium casu experiemini in atro,
 Et vos cœlestis chlamyde Virgo teget.
 Non secus in tristi exuperior solamina morte;
 Non secus ipsa mihi cœlica Diva favet.
 Non minus ex alto solatia sancta reporto,
 Cum siccat lacrimas Mater amanda meas.
 Vos ita navantes actus virtutis honestos,
 Grex eritis lectus, pulchra corona mea.
 Nunc mihi post longum cursum sine fraude peractum,
 Postquam confeci prælia sancta benè;
 Postquam jam calicem exhausti patienter amarum,
 Golgothæ opus pergens, dives amore Dei;

Postquamque optatum licuit tetigisse bravium,
 ꝫQuid melius superest quam diadema nitens?
Æternam petimus sedem jam jamque paratam...
 Ibimus in Domini regna volente Deo.
Divinas laudes pangemus cuncta per æva,
 Dulciter angelico concomitante choro.»
Sic ovibus, pacis vir dixit, Episcopus insons;
 Sic ovibus, pacis victima, scripsit amans.
Spiritus extemplò rapide super astra volavit,
 Nos ubi commendat Cœlitis ante thronum.

SUPER TUMULUM
EJUSDEM RVMI. EPISCOPI,

EPITAPHIUM.

URbs generosa nimis, prælustris Barcino magna,
URgia quæ quondam tuleras vexilla per orbem,
Quæque sinu heroas semper, sanctosque aluisti;
URbs pia, quæ cineres veneraris ubique tuorum,
In primisque tuos memoras Patresque Ducesque;
Ne cesses posthâc Divum pro Patre rogare,
Atque tuis lacrimis monumentum sæpè rigare.
Omnibus omne fuit, cùm sospes Episcopus esset;
Nunc petit oratum vel vota, precesque suorum...
Ante hunc consistens tumulum, gens nobilis, ora.

AD DECESSUM REGINÆ MERCEDIS.

La triste nueva de su fin recibo.
Era flor de virtud, joven y bella.
Yo viejo inútil vivo ..
¿Quién fuera digno de morir por ella?
HARTZMBEUSCH.

Parca ferox pulchram Reginam falce cecidit!
Nuncius infaustus nobis sic asserit ater!
Flos virtutis erat, juvenisque, nimisque venusta,
Sospes ego interea vetulus, vel inutilis exto...
¿Quis foret ¡heu! speciê pro tantâ dignus obire?

ELEGIA.

MORTUA MERCEDE, MUNDUS MÆRET.

Mœonidum melos.

¿Morsne malo morsu, malesana, minare Marian?
¿Mirane, malleolo, Merces, mactabere mortis?
¿Mystica, multipotens, mellita marita macesces?
¿Mortales mergat mæroris maxima moles!
¿Mortua magnanimi mulier memoranda Monarchæ!
¿Matritum moritur; moritur meritissima Merces!
Murmura, multisonum mare, mugitumque moveto;
Mæstitiam magnam manifestet machina mundi!

Maxima majestas monumento muta moratur,
 Munificæque manus, morbo mutilante macrescunt!
 Magnatum mater mendicorumque ministra,
 Mira mansuetudine muneribusque micabat...!
 Marcida mæstifico monumento membra manebunt!
 Mox mausoleo Mellillam (1), Mantua (2) mitte,
 Moleque magnificâ memora momenta Magistræ (3),
 Musa, melancholicæ meditans molimina mentis,
 Multaque mellifluo modulans magnalia metro,
 Munia mendasæ mortis maledicere mavis;
 Munera Mnemosynæ miserans mandare memento.
 Mites matronæ, mutato murice magno,
 Maxillis macie madidis, mutata monile:
 Maxima mæroris mundum monimenta monete;
 Metite manipulos myrti, mandate Mariæ.
 Manes migrarunt, macerataque mollia membra
 Marmore miscentur! Memores mox mittite myrrham.
 Mœnia Metropolis, mærore macescite multo.
 Mensuram meriti Mercedis magnificate;
 Mundaque memoriam Mellillæ marmora monstrent.
 Molis maximitas minuât miracula Memphis;
 Majorem minimè miretur marmore mundus.

(1) Mellilla es término de cariño que los latinos daban á las niñas dulces y amables.

(2) Se entiende Mantua Carpetanorum, que significa «Madrid.»

(3) Magistræ en una de sus acepciones significa «Soberana.»

Ad decessum regis.

ELEGIA.

¿Quis subitò cives vi fulminis occupat angor?
¿Quis pavor horribilis vexat in urbe viros?
¿Quisve malus mæsta resonat repetitus ab Echo
Nuntius in totis collibus atque jugis?
¿Cur montes hiscunt ululantes ore profundo?
Cur auster querulus perstrept atque gemit...?
¡Ergo conspicuus Juvenis, qui gentis iberæ
Rex erat et lumen, languidus occubuit...!
¡Ergo Vir, sceptrum summâ qui laude ferebat,
Marmore sub tristi membra subacta tenet...!
¡Proh dolor! Hesperiae nitidum floremque, decusque,
Infensus boreas funditùs abripuit!
Hispani cœli Sidus, quod lumine dives
Fulxerat hucusque, ¡heu! tristè nigrescit humil
¡Perpetuo urgetur, premiturque sopore Monarcha,
Qui tot pro populis invigilabat avens.
Regibus ipse piis centenis editus, altum
Exæquans animi nobilitate genus,
Exiit e vivis...! ¡Caret et solamine terra...!
Heu! nostra in primis orphana tristè fremat!
Qui e bello rediens, redimitus tempora lauro,
Lætè et ubique fuit concelebratus ovans,

Nunc jacet exanimis, strictusque ligamine mortis...!

¡Funere pro tanto pontus et æthra flegant!

Qui vitam miseris summâ pietate pepercit,

Totque reis rupit vincula dura nimis;

Qui tristes lacrimas exsicans sospes abundè,

Omnibus huc illuc omnia factus erat,

Marmore sub gelido cecidit cum robore vitæ!

¡Ex cunctis oculis proflua gutta cadat!

Frons speciosa nimis, perquam vultusque serenus,

Qui alliciens homines dulcè trahebat eos,

In tetro tumulto pressus squalore putrescet,

Fine dùm advento, clangat in orbe tuba!

¡Gemma coronarum præfulgentissima mundi,

Fulgure deposito, jam sine luce manet.

Munere qui tanquam linguarum cœlitus auctus,

Europæ est solitus Regibus alta loqui;

Ipse vir eximius virtute et robore pollens,

Qui in mediis turbis ora corusca levans,

Fortiter ipse minas temsit, nugasque procaces;

Extera quem tellus amplificare solet;

Qui cum Principibus, terramque regentibus orbem,

Ob patriæ augmentum fœdera pepigerat,

E solio cecidit populi in singultibus imis...!

¡Pro planctu et lacrimis effluat unda maris!

Qui terrâ horrendè jactatâ motibus atris,

Discrimen temnens, oppida fracta petit;

Qui pro pestiferis, cupiensque pericla subire,

Dulce levamen eis, atque medela fuit,

Pulvis iners jacet, et muto sub marmore marcet!

¡Fletibus ¡hen! desit terminus atque modus!

Qui vero Ecclesiam donis ditaverat amplis,

Ac ejus dormit in refovente sinu,

Ritè piare potest lacrimis peccamina sanctis,

Quæ ad celsum subeunt Cœlitis usque thronum.

Plangere ne cesses decessum Regis amandi;

Gens hispana, tuum plangere perge Patrem!

Dùm sospes fuerat, te fecerat esse beatam;
Pendere nunc libeat tanta recepta bona.
Effusas lacrimas conjunge precatibus almis;
Plorare oportet, corde rogando simul.
Oh! Regem Regum, solium super astra tenentem,
Pro magno Alphonso voce precare piâ.
Poscito ut ad celsum felix gradiatur Olympum,
Ut sanctos Atavos cernere possit ibi.
Ut cum mirifico possit regnare Patrino,
Cujus in auspiciis chrismate lotus erat.
Exora, ut lacrimas, quæ nunc funduntur amarè,
Mox in lætitiâ vertat et ipse Deus.
Exora, ut Viduam populi jam fræna regentem,
Lumine cœlesti repleat, atque beet.
Exora ut Soboles jam, lege favente, refulgens,
Accrescat meritis, atque timore Dei.
Natio non aliter nanciscitur esse beata...
Fervida sic ideò vota iterare juvet.

EPITAPHIA

I

Hunc licèt in tumulum cecidi in fervore juventæ,
Non vacuas operum fas habuisse manus.
Dùm puer exul eram, nil jam pueriliter egi;
Rebus in adversis esse vir edidici.
Ad patriam rediens, mox restaurator iberi
Nominis et decoris, perpete laude, fui.
Pacem concupiens, confeci civica bella;
Et pacem reperi plausibus innumeris.
Hostes devincens, tunc corde peperci inimicos;
Omnes, ut fili, pignora cordis erant.
Semper ab invidiâ liber, formidinis expers,
Demissa abjeci, magna patrare volens.
Artibus ipse vacans, studiosus cultor earum,
Præmia sæpè dedi regia dona sophis.
Cognomen Proavûm servavi, sospes, honore;
Sanctiûs at licuit diro in agone mori.
Te cunctis animæ deamavi viribus, ampla
Patria...! linquo tibi pignora lecta nimis;
En tibi Filiolas, Viduam, mœstosques parentes,
Dilectas animas, delictumque meum.
Ecce tibi parili commendo ardore sorores,
Gaudia quæ in terris tanta dedere mihi.

II

Nempè quater vixi septenos flebilis annos,
Per quorum denos fulgida sceptrâ tuli.

Fortunâ ancipiti vitam sine fraudibus egi;
 Pacifer, aut victor dictus in orbe fui.
 Cumque bonis crebris patriam feliciter auxi,
 Tunc et ovans imâ de regione abii.
 Prorsûs avara brevem vitam mihi fata dederunt...
 Porrò satis vixi, si modò vivo Deo.

III

Hoc mausoleum, Memphis miracula vincens,
 Alphonsi Regis continet ossa macra.
 Ipse brevem vitam, regalibus actibus aretam,
 Pro sancto patriæ fudit amore suæ.
 Cùm nimis Hesperiam fortè exaltarat, obivit!
 Pro Rege exora, fortis ibere, tuo.

IV

Hic lapis Alphonsi pretiosos contegit artus:
 Discite dùm liceat, lapidemque accedite ad istum.
 Rex, pater, et sponsus, frater, vel filius almus,
 Miles, et imperii moderator providus, atque
 Vir pius, et solers, fortis prudensque, sagaxque,
 Cernere perfectum poterunt exemplar in ipso.
 Pro Rege oretis; pietas sic præcipit æqua.

V

Ad tristem tumulum veni in juvenilibus annis;
 Limpida at explevi gestorum exempla bonorum.
 Pacis in orbe ratæ benefacta utroque reliqui.
 Hostibus expulsis, docui deamare inimicos.
 Omnibus omne fui; dites, inopesque recepi.
 Nactus in Imperiis, laudari nomen iberum,
 Semper ab insidiis fœdis immunis abivi:
 Ultimò in horribili Germanâ lite subortâ
 Supremam tetigi laurum. ¶ Nunc posco juvamen!

VI

Marmor hoc exuvias Regis conservat iberi.
Infaustè e vivis juvenis decessit; at ejus
Gestorum summa in patriis annalibus extat,
Historiamque potest æternâ laude replere.

ORATIO FIAT

PRO REGE ALPHONSO XII.

V noxæ laqueis si obiti ut solvantur in ævum,
Tugere oportet, cunctisque precatibus uti,
Præcipit et pietas Divum pro Rege precari,
Hortaturque fides precibus memorare Monarcham.
Omnibus affulxit sospes virtutibus almis;
Nîl unquam temerans adversûs Dogma patravit;
Semper jura Dei firmè protexit, et auxit.
Ut Rex in cœlo tandèm requiescat Olympo,
Supplicè voce Deum, totoque ex corde rogemus.

Plangor et Bamenta

In perhorrida Matritensis-Complutensis
Episcopi Interfectione,

PER INFANDUM PARRICIDAM PERACTA.

¿Quodnam flagitium sacrum, facinusve nefandum,
Compita, perque vias, aures formidine terrens,
In mentes hominum tulit horrida, et extera sensa?
¿Pectora quis sceleris rumor ferit alta virorum,
Ac reddit cunctos animos angore recussos?
Dicite, christiades ¿quænam mala scandala fletis,
Non priùs audita hispanis in civibus unquam?
¿An trux occisor, plumbum qui immitè, cruentum,
Ipse manu dirâ jaculatus Episcopo amanti,
Clericus est? Satanus nùm servum rursùs adegit,
Ut sanctum tradat, crucietque furore Magistrum?
¡Casum ploremus lacrymarum flumine acerbo!
¡Pectora jam cives scindant lacerata dolore!
¡Væ tibi, crudelis, teter sicarie, nequam!
¡Væ tibi, qui infamis deicidæ nomen adeptus,
Orbam Metropolim patre, et pastore relinquis!
¡Væ tibi qui rabie spirans, vel dæmonis irâ,
Præsulis innocuum fundis feritate cruorem!
¡Horrendo opprobrio cooperta hispanica tellus

Per te in perpetuum remanebit, prave sacerdos!
 ¡Multâ ignominia erasum, vel dedecoratum,
 Nomen in orbe tuum valdè execrabile fiet!
 At Christi Sponsa ninimè maculabis in ævum,
 Mæsta erit et tristis, lacrymosa Ecclesia sancta;
 Christiadum tamen, immensum celebrata per orbem,
 Laudibus innumeris recoletur turba fidelis.
 Scandala debilibus, non autem fortibus obsunt;
 Scandala sunt verè a populis arcenda pericla;
 At nullum damnum Divum deamantibus addunt.
 Vertice nam montis si e sancto aut culmine laudis;
 Incidat opprobrii in foveam quamdoque viator;
 Et quamvis ululet mundus solaminis expers,
 Ob magnum crimen, quod quisquam perpetret audax,
 Integra, et immunis sinè rugâ Ecclesia floret,
 Et tanquam speculum nitet, et sine labibus ullis.
 Prætereà refovent homines ratioque, fidesque,
 Utraque lumen eis, ac inspiramina præstans.
 ¿Sanctior ecquis enim, Christo quàm Coetus ab ipso
 Fundatus, poterit verè et reverentior esse?
 ¡Proditor at Christi e lectis fuit impius unus!
 ¿Quis venerabilior paradisi plasmate primo,
 Quod manus omnipotens Divi miro ordine finxit?
 ¡At mundum tetrìs lachrimis implevit Adamus!
 ¿Num ternos nates habuit Patriarcha Noemus,
 E quibus exivit saltem reprobabilis unus?
 ¿Nonnè duos Isaac, quorum reprobabilis alter?
 ¿Nonnè Pater genuit duodenos sanctus Iacob,
 In quibus unus erat dignus dumtaxat habendus?
 ¿Vincere quis tentet David pietate supernâ?
 ¡Turpia at ipse pius fecit nonnulla Monarcha!
 ¿Divino zelo Salomonem quis superavit?
 Attamen et Salomon ¡quot facta inhonesta patravit!
 Si in septem primis altaris nempè ministris
 Perfidus hæreticus Nicolaus substitit olim;
 Si cum Lucifero ceciderunt angeli ab alto,

Quis benè præsudet reputari a crimine tutus?
 Pectora cùm sotes reserant utcumque dolori,
 Quot bona pro lacrimis populi solatia captant!
 Et quamvis teneant peccantes viscera ferri;
 Ac ideò infaustè durum labantur in orcum,
 Immensum poterit plorare caterva fidelis,
 Filia at alma Sion nusquam temerata manebit.
 Fornax vasa probat figuli, infortunia justos.
 Quis malè de Israel custodibus atque magistris
 Consensurus erit, quamvis prævaret ullus?
 Numquid conciderant plures, quos corde profundo,
 Postea pœnituit; proprio qui sanguine fœdas
 Laverunt noxas, palmasque in fine tulerunt?
 Sancta arcana Dei populus, spe dives, adoret!
 Si stella eclipsim patitur, paulo antè corusca,
 Aufugiant tenebræ nostris oratibus actis.
 Ne cesset plangor, Satanas si tristè subegit
 Infaustum famulum, Christi de ingente cohorte
 Peccato abreptum, ipsiusque ligamine strictum,
 Qui magno scelere hispanas perterruit urbes,
 Pagos, et vicos parili terrore premeudo.
 Flectamus genua, et nostras ut præcipit Esdras,
 Fundamus lacrymas tantis pro casibus atras:
 Sic ignominiam Sponsæ delebimus Agni,
 Atque fide in sanctâ fortes perstabimus omnes.
 Interea, oh Præsul, venerabilis, inclyte Martyr,
 Victima apostolici zeli, qui fervido amore
 Divino accensus, generoso sanguine fuso,
 Rupe super solidâ fundasti denique Sedem;
 Qui tibi commissis ovibus monimenta salutis
 Sospes, et exspirans dederas, et pabula vitæ;
 Nunc autem felix, mortali cortice pulso,
 Præmia virtutum capturus, ad astra vocatus,
 Lumine fulgenti locuplex, super æthera vivis,
 Cum sanctisque choris Domini magnalia cantas;
 Respice in hanc patriam lacrymarum gurgite mersam;

Ipse pios oculos ad fidam verte catervam,
Atque precare Deum, ut devotio crescat et ardor.
Robora debilibus præsta; succurre cadenti,
Ac pro carnifice, ante thronum jam Coelitis ora,
Ut non dispereat, perfusus in arbore sanctâ,
Ipse Cruor Christi, salvandis omnibus aptus.

PLANGOR

SUPER TUMULUM

R. PATRIS FR. JOSEPH DE BARINAGA, O. P.

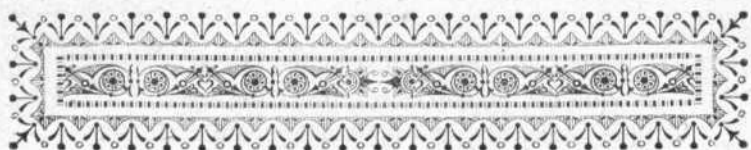
ELEGIA

¿Cur fletûs mare per facies prolabitur omnes?
¿Quæ nova mortales tristia fata premunt?
¿Annè Patrem Joseph, præreptum falce sinistra,
Sustulit e claustris invida parca malè?
¿Nùm sanctus juvenis, quintum cùm vix ferè lustrum
Expleret, periit...! ¡Plange, viator homo!
¡Optimus heu! frater, lenis, dulcisque Sacerdos,
Dùm claustra innocuo tangeret ipse pede,
Tempora dimidians orando, simulque studendo,
Exiit e terra...! ¡Terra dolore fremit!
Ordinis illustris, qui verum prædicat orbi,
Inclyta spes obiit...! ¡Lugeat Ordo sacer!
Qui foret insignis Coetûs columenque decusque
In tristi tumulto flebilis ecce jacet!!
Hic jacet exanimis, revera pulvis et umbra,
Cui natura priùs plurima dona dedit!
Candidus ¡heu! juvenis, qui sena volumina acutè
Scripserat, hic rigidus mobilitate caret!
Defleat extinctum sacrata scientia solem!
Utilis ars tantum defleat orba Patrem!

Rore pluat tetro Parnassi in vertice sacro,
 Maxima nam vatum gloria adempta fuit!
 Sideris occasum deploret nobile prælum,
 Nam raptò Joseph, grammata muta manent,
 Vos etiam, pueri reverendum flete Magistrum,
 Qui et sanctis monitis, et pietate potens,
 Ad verum vestros animos flectebat amanter,
 Roreque cœlesti nempè rigabat eos.
 Pulpita dulce suum jubar, atro funere demptum
 Tristia commemorent ac viduata gemant!
 Et clarus populus, modulos qui primus ab ejus
 Excepit labris, lugeat absque modo!
 Cunctus eum planctu mundus perfundat acerbo!
 Omnibus ex oculis lacrimæ abundè fluant.
 Attamen haud liceat vobis ululare, parentes,
 Si natus cœlum cuncta per æva tenet.
 Vos etiam lacrimis, felices, parcite, fratres,
 Si vester Joseph æthera scandit ovans.
 Tu quoque solamen, mediis in fletibus, amplum,
 Percipe, splendescens, Dominicana Cohors.
 Fulgidus in Christi plantatus flosculus horto,
 Quem vi doctrinæ crescere, et arte bonâ
 Fecisti, cœlum translatus nuper ad altum,
 Lucet, et angelicos occupat ipse choros.
 Tu quoque solamen capias, electa caterva,
 Quæ Christi sequeris, non maculata, vias.
 Tu mentis si oculos reverenter tollis in altum,
 Cernis ibi Joseph luce micante frui.
 Lætare et gaude, dùm gaudens frater amandus
 Vivat in excelsis laudificando Deum.
 Tuque, bone oh Joseph, nitidis qui tempora sertis
 Cinctus, in æthereis sedibus ipse micas,
 Frater amande nimis, fratres qui dulcè colebas,
 Ac hodiè angelicis jungere spiritibus:
 Cœlitùs, oh juvenis, data cui fuit alta potestas
 Guzmani faciem cernere lætificam,

Pro nobis ora, tanto in discrimine jactis,
Proque Dei populo, corde precante, roga.
Totque malis, ora, ut relevata Hispania, victrix
Exeat extemplo, munera pacis habens.
Meque tibi adjunctum sacratis nexibus altis,
Cantica fac laudis dicere posse Deo.

SUPER TUMULUM

Revd. P. Fr. Joachim Alonso Florez O. P.

SUBITO DECESSI IN COVADONGA. (1879.)

†

INSCRIPTIO.

Petreus hic tumulus, sacratus Rupe sub almâ,
Sancta Sacerdotis peregrini continet ossa.
Signifer ipse fuit Guzman, et nobilis astur,
Cauria (1) quem sophiæ documentis reddidit amplum,
Hic lecto ex placido, noctu, sinè mortis agone
Ad cœlum fugit, Divæ succensus amore.

(1) El P. Joaquín pertenecía á la honorable comunidad de Padres Dominicos del Colegio de San Juan de Corias en la provincia de Oviedo, y era natural del concejo de Somiedo.

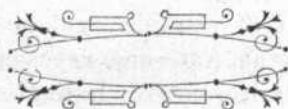
SCRIPTIO IN ANNALIBUS
S. E. Collegialis de Covadonga de
R. PATRIS JOACHIMI
clarâ vitâ, et pretiosâ, licet subitaneâ et
improvisâ, morte.

AD PEREGRINOS.

Si innocuam sobolis Guzmani noscere vitam
Quæritis, ac obitûs pretiosi scire tenorem,
Audite insolitæ, peregrini, oracula vocis.
Ordinis ipse fuit, qui verum prædicat orbi,
Eximius frater; sapiens fuit ipse Sacerdos.
Nobilis astur erat, claro de sanguine natus,
Atque Sacerdotum fraterque, neposque piorum.
Cauria in Asturiâ generosæ lacte Minervæ
Largè pavit eum. Sophia et virtutibus amplum
Reddidit ipsa Domus. Guzmani veste receptâ,
Protinûs in sociis, sol sicut in æthere, fulxit.
Tempora dimidians, studio precibusque vacabat;
Artes excoluit, doctoris adeptus honores.
Abdita naturæ rerum reserabat acutè,
Linguarumque sciùs dicebat et ipse disertè.
Munus apostolicum, disciplinamque gerebat,
Pluraque, dùm vixit, benè concinnavit et auxit.
Sic ferè septenis lustris pietate peractis,
Hanc Divæ ad Rupem peregrinus adire resolvit.

Splendida Guzmani vexilla ad Virginis aras
 Voverat ex animo, multoque ardore locare.
 Ipse manu firmâ signum spectabile portans,
 Multaque cûm lætis peregrinis cantica pangens,
 Indutus nitidâ Patriarchæ veste sacratâ,
 Virginis hûc sospes cecinit laudesque, decusque.
 Denique luciferi nondum splendore suborto,
 Idibus Augusti, Divæ festoque dicato,
 Ex lecto placido, nullo luctamine mortis,
 Ustus amore Dei, discessit lætus ad astra.
 Attamen exuviæ, signumque in Rupe manebunt.
 Visere cûm venias, peregrine, has Virginis aras,
 Mater ubi Excelsi miracula navat amanter,
 Guzmani Sobolis nomen memorare libentèr.

PLANGOR ET LAMENTA
fusa super sepulchrum Præstantissimi ac
ILLMI. DRIS. D. BENEDICTI FORCELLEDO,
EPISCOPI ASTURICENSIS,
pariterque
CUMULATUM SOLATIUM
PROPTER FAUSTAM ELECTIONEM
DRIS. D. D. FERDINANDI ARGÜELLES MIRANDA
AD ILLAM SEDEM OCCUPANDAM.

Si fletûs mare per facies dilabitur ingens,
Quotque anni venient mortales flumine largo,
Nocte dieque genas mæsti vultusque rigarint,
Non unquam satis effletur mors Præsulis æqui.
Revera, asturici, non vos sinè pondere causæ
Fletis, et ad cœlum questus perfertis amaros.
Si omnes jheu! lacrimas, pueri, javenesque, senesque
Funditis, hand mirum; vehemens est causa gemendi.
Invida parca ferox rapuit temerante securi
Prælatum sanctum! Simul abstulit impia vestram
Puram lætitiâ, fateor vestramque salutem.
Eximius vester periit Pastorque, Paterque!
¡Pro dolor! in lacrimas vertantur lumina vestral
Nos etiam tristes ipsum lugemus amarè;
Nam Benedictus erat dulcis, bonus astur, amicus
Eximius, clarus concivis, gnarus et amplus.

¿Natus in Asturiâ, proterit non vellere acerbas
 Continuò lacrimas oculis ex omnibus? ¿Equis
 Ex nobis, inquam, valeat non flere perennè
 Jacturam floris, qui nostris ortus in agris,
 Fragranti populum nostrum recreabat odore?
 ¿Nullus in orbe dolor mortales tantus adegit,
 Nec tantas oculi lacrimas diffundere motu
 Unquam majori poterunt...!! Est attamen altum
 Lucratum cœlum quod terra amisit amara.
 Vos illi in terris summum tribuistis amorem;
 Nunc Deus omnipotens ipsum super astra locavit.
 Fiat in æternum Superi divinâ voluntas!
 Parcite vos lacrimis; mœrorem solvite demùm,
 Nam dictis querulis Sanctosque Deumque vocantes,
 Plebjs in auxilium non frustrâ tanta rogastis.
 Nempè fuere preces auditæ: jamquè misertus
 Vestri non orbos patitur Deus esse benigno
 Pastore. ¿Oh sapiens cunctum qui dirigit orbem!
 Ipse Dêi digitus jam designavit amandum
 Qui duplex patris officium simul atque magistri
 Expleat. Ah! Prudens, virtutibus omnibus altis
 Præditus, asturici, vobis est Præsul adeptus;
 Jucundus, dulcis, divinitus ore disertus,
 Providus, atque, pius, sapiensque, nimisque modestus.
 Miranda est virtus, quæ semper fulget in ipso;
 Miranda est ejus facundia. ¿Quid loquor autem?
 Stemmata verè ejus miranda tulere priores;
 Nobile cognomen *Miranda* illustrat, et auget
 Heroëm tantum. *Miranda* est ejus honestas,
 Omneque mirandum, quod possidet intus et extra.
 Este, precor, læti; asturici, jam cernite Patrem.
 Leniter ire truces vestros relevare dolores,
 Atque manu tenerâ vestros benedicere natos.
 Exsultate igitur: tanto vos esse favori
 Debetis grati; summissaque corda parate.
 Protinus in sacris dicentem pulpito et, æde,

Voceque persimili, possum si dicere, Divi,
 Æthere cū tonat; orantemque videbitis ipsum,
 Hæresis infandos errores vincere fortem,
 Ægrotasque animas medicari naviter omnes:
 Mentibus in vestris spargentem semina vitæ.
 Denique jam populo impleto dulcedine tantâ,
 Quid superest? Divum tanto pro Patre precemur.
 Longa rogate Deum, vivat felicia lustra
 Ad cunctæ plebis bona perpetua! Vivat!
 Vivat, et interea volitans pennata per orbem
 Fama ejus totas virtutes propalet altas.
 Sintque Deo sancto in cœlo exaudita benignè
 Vota, precesque meæ. Salve, dignissime Præsul.

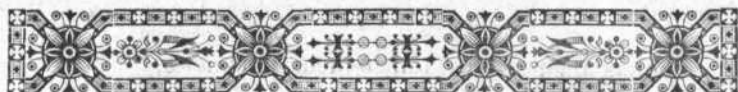
SUPER TUMULUM
PRÆSTANTIS JUVENIS
JULII GOMEZ ESTRADA.

EPITAPHIUM.

Bis denos sum annos lacrimosâ in valle moratus;
Bis bacchar cinxit fronte Minerva meâ.
Vitia deterrens, virtutis cultor abivi...!
Non paulùm vixi si modò vivo Deo.

Ad Posteritatem et patriam,

G. CASTAÑON

in mortis agone.

ELEGIA.

Natus in Asturiâ, præclara stirpe profectus,
Accepi ex atavis nominis acta mei.
Jam puer in ludo multis recreabar amicis,
Quos in Gymnasio purus adauxit amor.
Bacchare præcinctum me excepit in æde Minerva,
Temporibusque meis laurea sarta dedit.
Jam vir ad eloquium, causas studiosus agendi,
Accessi, exercens munera grata fori.
Pectore tunc sanctus patriæ succenditur ignis,
Vulneraque Hesperiae vulnera duco mea.
Quorundam nuper spuriorum perfida turma
Prædulcem patriam scindere quærit hebes!
Indica nunc regio, sceptrum quæ illustrat iberum,
Hispani populi bella corona nimis;
Insula, quam reperit sapiens, magnusque Colombus,
Sufferet infandum! perdere Metropolim?
Ecce ego multimodis calcata hispanica jura
Viribus ipse meis salvificare volo!
Ecce ego, qui in tetrum surgens occurro inimicum,
Si fortè ignavus despicit arma togæ.

Dulcis amor patriæ, tantis incursibus actæ,
Vindictæ me avidum longiùs ire movet.
Non longos annos cupio, non Nestoris ævum,
Si patriæ labes ipse cruore lavem.
Extera jam tellus, nostrumque perosa decorem,
Me tenet! at diras undique cerno feras.
;Hei mihi! dùm cultos cives reperire putabam,
Agmina dumtaxat sentio carnificum.
Nulla mihi leges servandì oblata facultas;
Infensis telis obrutus intereo!
Non tibi, quas celeberrime peperit CORTESIUS olim,
Non tibi lucrabor quas *Genuensis* opes;
Non quas heroës soliti conquirere laudes,
Has tibi persolvo, patria amanda mea;
Attamen hanc miseram, potui quam degere, vitam
Aris suppositis denique fundo tuis.

+

Ad decessum gloriosum

DOM. BOSCI.

ELEGIA.

Quid tristis querulis ululatibus ejulat Auster,
Qui nimis insolitis, mæstisque susurribus instat?
Cur vetus Europe clamores edit amaros?
India cur gemitus jacet, et gemebunda agitur?
Quomodò quas reperit regiones ipse Colombus
Multiplicesque plagas ingentes occupat angor?
Ergo percelebrem, claro cognomine BOSCU,
Atque Virum sanctum, summa pietate nitentem,
Invida parca malè exceptit falce sinistra...!
Ergo, qui heroum speculum fulgebat in orbe,
Vir simplex, humilis, divini Cordis imago,
Qui tantas sospes lacrimas siccaverat atras,
Obrutus occubuit lacrimis fletuque suorum....!
Ergo quem Patrem tristis pupillus habebat,
Quem vocitabat inops, quem pauper et orphamus unà
Clamabant Patrem, rigido sub marmore marcet!!
Qui nuper mundum recreans virtutis odore,
Ipse bonâ famâ, et gestis impleverat orbem,

Exiit e vivis, pietatis Apostolus almus!!
 Heu! Domnus Boscus pia lumina clausit in ævum!
 Clara urbs, Taurinum, quæ tot miracula vitæ,
 Et sanctæ mortis Bosci tot signa notasti;
 Mensuram cumula lacrimarum: pande dolorem,
 Pectora qui laceret nimium, robusta virorum!
 ¡Pro dolor! Exstinctum Patrem Salesius Ordo
 Defleat! Heu! Patrem deplorent patre carentes!
 Si e terrâ erectus, Boscus super astra volavit,
 Orba juvena, gemel! ¡Oh! ¿quænam nunc auris amica
 Prompta tuos poterit questus audire libenter?
 Si jam qui pueros nanciscens esse beatos,
 Quique viros aptos patriæ reddebat amanter,
 E mundo aufugit, ne cesses flere, juvena!
 ¿Quem nunc altorem vocitabis? ¿quemve magistrum?
 ¿Quis te de noxis arcebit, candida pubes?
 ¿Quem tibi in auxilium appellabis rebus in arctis?
 ¿Quis mentes teneras saturabit lacte Minervæ?
 ¿Quis vos in mundo vitare pericla docebit?
 ¡Heu! facies hominum tenuentur sente doloris!
 ¡Ora virum largus lacrimarum proluat imber!
 Si Thaumaturgus, qui in toto cognitus orbe
 Unicus extiterat, dives super æthera scandit,
 ¿Quis navare dehinc poterit tot signa stupenda
 Pro tantis pueris cœlesti pane cibandis?
 ¡Optime Bosce Pater, ¿cur parvos deseris orbos?
 ¿Cur tantos linquis juvenes in gurgite mundi?
 Ne, Pater, abducas peramantia lumina ab ipsis;
 Nevè tuo influxu vel viribus agmina prives,
 Quæ tu magnoperè et tanto sudore creasti.
 Non a gymnasiis oculos avertere tentes:
 Spiritus ipse tuus sancta inspiramina conflet;
 Et quas infusis refovebas artibus olim,
 Ipse scholas hodiè cœlesti dirige amore.
 Tu verò haudquaquam morieris, Bosce benigne...
 ¿Quomodò jam posset divinus Boscus obire?

¿Ausum quis faceret miracula plura patrandi
Pro tantis Domibus sanctâ pietate regendis?
Si magnis gestis, virtutibus insimul amplis,
Ac ejus famæ mundus completur odore,
¿Quomodò vel nomen, vel numen Bosci abolendum?
Donec erunt tristes pueri sine patre dolentes,
Spiritus innocuus Bosci volitabit in auras
Vocibus attendens puerorum pane carentûm.
Sedibus e celsis, ubi perpete pace fruaris,
Bosce, faveto tuis admiratoribus istis.
Protege tûm pueros, orbam tûm protege pubem.
Et quos pauperies horrenda subegerit atrox,
Ægide, Bosce, tuâ fulgenti contege semper.
Conserva has operas, quas hîc tuâ dextera fecit,
Et successorum benedic cum laude laborem.
Denique, Bosce, tuum præsta mihi dulce juvamen,
Quando tuum memorans nomen, fervore vocabo.

AD GLORIOSISSIMAM MORTEM
SSmi. P. Nostri Pii Papæ IX

FELIC. ET SANCT. RECORDATIONIS.

ELEGIA.

¡Sidera, terra, mare elementaque cuncta gemiscunt!
¡In sacrâ aulæum scinditur Æde nitens!
¿Quid nimis infelix in partibus accidit orbis,
Quod tantum luctum, mœstitiamque parit?
¡Heu! Prus excelsus, mundi columenque, Paterque,
E vitâ cedens, raptus ad astra fuit!
Munera qui lustris septenis sancta peregit,
Atque Dei gessit perbenè in orbe vices;
Qui verus fuerat generis protector Adami,
Dormiit in Domino! ¿Mortuus annè fuit?
Mortuus est... minimè; nam Papa per omnia vivit
Sæcula; at e terris astra petivit ovans!
Perdidit ¡heu! valdè Tutorem terra potentem;
Ipse tamen scandit Cœlitis usque thronum.
Majorem Patrem quàm sæcula cuncta habuerunt,
Perdidit humanum ¡proh dolor! omne genus!
Debilis, ægrotans in cuncto tramite vitæ;
Fortis at et validus debilitate sua;
Ipse qui et infensos conatus sustulit Hydræ,
Sæpèque eam vicit voce potente sua;

Qui verbis illis «*Non possumus*» extitit altus,
Queis, prout immensis viribus, usus erat;
Heros sæclorum, signatus nomine MAGNI,
Transiit ad vitam mortis agone levi!
Qui Servus fuerat servorum, Rexque potentum,
Qui albos et nigros duxit amore pari;
Qui totum mundum magna pietate fovebat,
Mundum deseruit....! cœlica regna petens.
Jubila cœlicolæ manifestant maxima valdè,
Qui Magno Papæ jam diadema sacrant.
Tum quoque Pontificum lætatur candida turma,
Namque suum Fratrem cernit in Arce Dei:
Et quia securum telis, armisque inimicis,
Fulgentem secum, cuncta per æva tenet.
Oh terra infelix! Quisnam te lumine ditet,
Si jubar eclipsis nupsit in æva tuum...!
Sanè lætentur cœli; sed terra gemiscet,
Dum natura suum jus perhibere velit.
Gaudeat in cœlis Sanctorum exercitus amplus;
Gaudeat in primis sancta Dei Genitrix,
Cujus in hoc mundo Pius amplificavit honores....
Exultet nimium cœlica cuncta cohors.
Attamen equisnam poterit non plangere acerbè,
Pro tam dilecto Patre, et amante simul?
Terrenis lacrimis miscentur jubila cœli,
Donec lamentis parcere quisque queat.
Quis modus est lacrimis ex imo pectore fluxis?
Quis, si animi est fletus, siccat, et arcet eum?
Terra, tuum planctum ne tardes edere longum,
Te licet in lacrimis obruat unda maris!
Si tua te obscurum liquit jam Stella polaris,
Atque tuos oculos nubila nigra premunt,
Plangere ne cesses, quamvis in fluctibus atris
Immersa heu! pereas! Magnus uterque dolor!
Complorent saltem quiqui cognomine PATRIS
In toto mundo nunc venerantur EUM!

Complorent certè quiqui benefacta ab EODEM
Sospite sunt nacti, donec in orbe fuit!
Complorent miseri, quibus Ipse juvenime favit;
Et siccis oculis non erit ullus homol
Divinus Pastor, degens in vertice montis,
Sedulus IPSE omnes conspiciebat oves.
Dulciter alliciens homines, augebat ovile,
Golgothæ opus peragens laude et honore Dei.
IPSE vices Christi magno fervore gerebat,
Curans idcirco ut nulla periret ovis.
Et si omnes aliàs rectè servare nequibat,
Divum pro miseris IPSE rogabat adhuc.
Indè venit mundo in Papam veneratio summa;
Indè Patrem Papam quisque vocare potest.
Si tùm Pontifices vicit PIUS Optimus omnes,
Ut totus mundus conscius esse valet;
Cœlica si Petri superavit gesta, diesque,
Et prior idcirco Sanctus in orbe cluet;
Quid facient homines nisi plangere nocte dieque?
Quid nisi cum lacrimis jungere ritè preces?
Si non jam nostris oratibus indiget IPSE,
Nunc quia jam tetigit dona parata sibi,
Prosint cum precibus lacrimæ suffragia nobis;
Plangere pro nobis atque rogare juvet.
Sic mediator erit pro cunctis Papa beatus,
Quem parca a nobis prorsus avara tulit.
Nobile præsidium, nuper, lumenque, decusque
In terris nobis, duxque perennis erat;
Nunc autem nobis oculos extollere in altum,
Expedit, ut lumen cernere quisque queat.
Nonnè isto in casu nobis est penè necesse
Sperare auxilium desuper, aut ab Eo?
Oh PIË præcellens, mundi servator amice!
Nos servare vales solus ab hisce malis.
Porrò tuam mortem nobis traxisse ruinam
Asserit inclemens, impius hostis hians.

Cuncti se jurant nacturos esse triumphum,
Et Divi populum jam sine Patre mori.
Ne nos, oh Pastor, diro in certamine linguas
Orbos; neve greges damna subire sinas.
Nevè novas capiat Revolutio pesima vires,
Quæ nostras animas sæva vorare cupit.
Fac ut et e cœlo veniat spectabile lumen, (1)
Quod nuncusquè tuis fulxerat auspiciis.
Fac, ut mox Leo descendat de montibus altis,
Ut cunctos hostes devoret ipse tuos.
Procura, ut populus, quem tam dignanter amabas,
Laudet in æternum nomen, opemque tuam.

(1) Ocho días después de escrita esta plegaria, teníamos ya los católicos un León, con el lema «*lumen in cœlo*»; por manera que el autor, sin darse cuenta de lo que escribía, resultó tener espíritu profético.

AD CRISTOPHORUM COLOMBUM

Inclyte Cristophore, insignis, mirabilis heros,
Qui Genuæ natus summo incunabula honore
Replesti, et mundum cumulasti laude perenni;
Qui tamen, ut genius, patriam sinè limite cunctum
Terrarum capiens orbem, splendoribus imples,
Et tamquam Prior extremis celebraris in oris;
Strenue Vir, sapiens Nauta, et celeberrime Ductor,
Qui Divi afflatu, et cœli inspiramine pollens,
Nupti hemisphæri faciem reperire reposcens,
Fraterno antipodes amplexu jungere avebas:
Dux immortalis, fidei qui viribus auctus
Ignota intrepidè Neptuni regna requirens,
Et ponti furias spernens formidinis experts,
Inventum mundum volvebas mente serenâ;
Alta tibi ratio, vel firma scientia junctim
Orbis dimidium dictabant te esse habiturum....
Certius esse tibi sub cœlo quid ferè posset?
Attamen haudquaquam licuit convincere gentes,
Nec mentes hominum, quos tunc florere videbas,
Legibus explicitis logicæ submittere quibas.
Huc illuc errans, lacerato corde dolore,
Ac semper fundens lacrimarum flumen acerbum,
Ferreæ nequicquàm pulsabas limina regum,
Nec surdas aures magnatum fortè ciebas.
Magna prophetando, et rationibus ritè probatis,

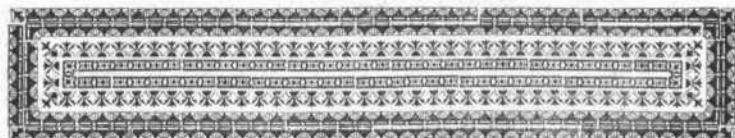
Aëra complebas vacuum clamoribus atris,
 Et frustra imperii, procerumve palatia adibas;
 Nam tua vox, echo tamquam disperdita in auris,
 Vana prout stulti, deliramenta vel ægri,
 Civibus e propriis irrisum traxit amarum.
 Genua te infandum! minimè exaudiverat olim....
 Herculè totus erat mundus tibi patria dandus,
 Namque aliam genius patriam non noscere suescit.
 Quisnam prætereà in proprià tellure propheta
 Maximus esse quirit? Tu certè ad gentis iberæ
 Robur et augmentum destinabaris ab Alto.
 Cœlitus emissus, te adducet nobilitatis
 Angelus ad patriam, collustrans luce supernâ.
 Si Genua, et Veneti, et præcellens Anglia fortè
 Hoc systema tuum figmentum futile habebant;
 Si Lusitanus, postquam te excepit amanter,
 Te prout amentem, hæreticumque reliquit;
 Protinus ad Portum, vulgari nomine Palos,
 Te fortuna trahet clemens, ut provida mater.
 Mox ibi, non longè, hospitium solamine plenum,
 Dulciter invenies, Cherubim pietate paratum.
 Te pius excipiet Custosque, Paterque Joannes,
 Qui quoque Marchenæ implevit cognomine mundum.
 Te, puerumque tuum saturabit pane et amore,
 Atque tuam sophiam purus livore notabit.
 Sacra Domus, voti quæ stricta ligamine fletet,
 In quâ virtutes simul, et sapientia fulgent,
 Ipsa tuo cordi præstabit dulce levamen.
 Macte animo! Amplificum Divus vult nomen iberum,
 Teque, prout superum genium, super astra locabit.
 Hispanus fies, et princeps gentis iberæ,
 Quæ in centum pugnis maurorum signa recussit,
 Atque Dei, et patriæ prostravit fortiter hostes.
 Mox tua progenies hispanum nomen habebit,
 Quod patrii annales ostendent lumine et auro.
 Plurimi in Hesperia sapientes, gloria mundi,

Jam systema tuum cum mentis acumine cernunt,
Atque tui verbi præcones denique fient.
Postmodo qui imperii moderantur fræna peritè,
Pondera perpendent rationum summa tuarum.
Altera Sacra Domus, titulo Mercedis adaucta,
Quam Pater ANTUNEZ mira dulcedine fulcit,
Atque suis muris præfortis Corduba munit,
Plausibus ipsa tuas artes super astra locabit.
Inclyta DOMINICI sapiens, et candida turma,
Quam Sancto in Stephano Salmantica clara recondit,
Et magnus Didacus de Deza, vir reverendus,
Doctrinâ illustrat, toto tibi corde favebit.
Te quoque Toleti, Mendoza, et Præsul, et altor,
Proteget, et pariter cumulabit perpete honore.
Tunc super ignaros adipiscens ipse triumphum,
Errores vinces, quos gens fanatica prendit.
Semper sancta viros Ecclesia protulit amplos,
Qui humano generi laudemque decusque dederunt.
Prætereà hispani semper fulxere monarchæ,
Qui implerunt cunctum doctrinâ et nomine mundum.
¿Quid tibi Catholici possent non reddere Reges,
Dùm tua compleri cuperent tot signa stupenda?
¿Quid tibi Regina abnueret mirabilis, alma,
Si te perspiceret miracula tanta patrantem?
Nobilis Elisabeth, fuerit si fortè necessè,
Ipsa suos vendet torques, nitidosque lapillos,
Regia queis splendet proavûm stellata corona,
Ut pretio ingenti omnimodis, et ubique coacto,
Omnia quæ exoptes, teneas ad gesta paranda.
Fœmina ibera suas fisco conducet inaures,
Si fortè inceptum peragendum suspicit altum.
Infima plebs etiam similis magnatibus extat,
Dummodò de patrio saltèm tractetur honore.
¿Quid tua non poterunt magnalia consequi ab istâ
Gente, quæ ad insolitum gestum fit jugiter apta?
Nil tibi jam deerit, celebrande, et nobilis heros;

Ternis jam modicis transcendes navibus æquor,
 Et benè munitus nautis, et milite forti,
 Rex eris in ponto; et numerabis sidera cœli,
 Nautica si errat acus. Tibi fas erit ire per undas,
 Ac hemisphærî positum, metamque cupitam
 Denique pertinges. Et verè, magne Colombe;
 Ipse tui ingenii super alas, paupere pinu,
 Atque fide fretus, confotus Numine cœli,
 Per cæcas undas Neptuni sceptrâ tulisti,
 Atque novas terras, promissas cœlitûs, amplas,
 Cordis in ærumnis cum delectamine mixtis,
 Denique lætanter tetigisti sospes, ovansque.
 ¡Salve! Jam mundum reperisti, tam deamatum;
 Bisque quater totum feliciter æquor arasti;
 Jam cœlo et terræ spectacula summa dedisti.
 Attamen ut sophiæ, simul et virtutibus altis
 Ipse pari studio, et magnâ pietate vacares,
 Fortè necesse fuit duros te ferre labores,
 Ictus invidiæ, rixas, convicia sæva,
 Et quæcumque monent perversæ dæmonis artes.
 Nempè suam Satanas jacturam suspiciebat;
 Quapropter laqueos, obicesque, dolosaque tela
 Sæpè tuis posuit gestis in tramite vitæ.
 At quamvis homines infidos semper habebas,
 Altos, aut humiles, qui tecum, more luporum,
 In cuncto vitæ discrimine se perhibebant,
 Et tua solverunt malefactis fulgida gesta;
 Te tamen extremò victoria maxima mansit;
 Grataque posteritas veneratur ferrea vincla,
 Quæ tibi crudelis livor fabricaverat atrox.
 Fulget in historiâ virtutum summa tuarum;
 Teque tribus omnes benedicent cuncta per æva.
 Optimus in cuncto fusè celebraberis orbe,
 Dùm tui in historiâ exsecrentur crudi inimici.
 ¿Nomina quis memoret jam Bobadillæ et Ovandi,
 Qui te multimodis quærebant perdere furtim?

¡Divus eis utinàm veniam concesserit amplam...!
Tu tamen invictus, sinè curis, absque dolore,
Sanctus in excelso per sæcula vivis Olympo.
Te pia commemorans, Ecclesia prorsùs honorat,
Atque tibi forsàm thuris præstabit odorem.
¡Oh heros! utinàm sacris venereris in aris,
Cœlica quandoquidem meritò tua gesta vocantur!
Ipse greges Christi numero exaugere volebas,
Milleque christiadum donasti millia Christo.
Sanctus eras vivens; nunc autem porrò beatus.
Dùm tua miremur magnalia, et inclyta facta,
Quæ quondam sospes terrâque, marique patrabas,
Pro patriâ hispanâ ne cesses poscere Divum.

AD PRÆSTANTISSIMUM VIRUM,
CHRISTOPHORUM COLOMBUM,
DUCEM DE VERAGUA.

Inclyte, qui fulges heresque, neposque Colombi;
Cujus cognomen claro cum nomine nectens,
Lux es nobilium, speculum, procerumque corona;
Iste tuus titulus, quem conquisiverat olim
In medio Oceano summis cum plausibus Heros,
Corde tuo in magno virtutum germina ponit.
Dux de VERAGUA, de heroum sanguine es ortus,
Atque tuis meritis splendorem stirpis adauges.
Ille tuus PROAVUS, quem nullus in orbe peræquat,
Castellæ in Capite ¡heu! meritorum dives obivit...!
¿Cur non in fanum convertis, dulcè colendum,
Has ædes humiles, desertas, atque profanas?
¿Quousque boum (1) stabulum gens contemplabitur, ædes,
Quas Heros lacrimis extremis ipse sacrarit?
Si nunc qui Hesperiae inoderantur publica fræna,
Duriter immemores heroem non venerantur,
¿Quomodò, vir, pateris, de ejusdem sanguine nate,
Esse CASAM VACCIS, ubi mortuus extitit ipse?
Esto vir, et loculos aperi generosus et amplus.

(1) La casa donde murió el gran Colón, que debería ser un relicario, es en la actualidad «casa de vacas», así como suena.

Taurorum centum pretium da plusvè minusvè,
Et jam Musæum poteris sic condere dignum,
In cujus centro effigies veneranda Colombi
Fulgeat in mediis aulæis pulchra venustis,
Rebus, et utilibus, quæ vivens, ipse tenebat.
Sic benè de patriâ et de stirpe mereberis amplè,
Atque tuum nomen summum super æthera habebis.
Ejà domum repara, quam mundi maximus Heros
Sacravit lacrimis in tristi mortis agone.
Saltèm munificè monumentum construe magnum,
In cujus facie persculpta in marmore et auro,
Hæc sit apud gentis inscriptio semper aperta:

INSCRIPTIO.

Spiritus Herois, qui orbem magnalibus auxit,
Ædibus ex istis astra petivit ovans.
Vir fuit eximius, sapiens, humilisque, piusque,
Et mundum reperit, perpete laude, novum.
Ipse fide plenus, præsertim rebus in arctis,
Fugit ab insidiis liber et incolumis.
Devictis sævis inimicis ipse pepercit,
Et veniâ facili traxit ovanter eos.
Sustulit immites terrâque marique labores;
Justitiam coluit ductus amore Dei.
Denique divinis munitus dulcibus armis,
Rebus tractatis, compositisque suis,
Fratribus et natis adstantibus, inclytus Heros
Dormiit in Domino, cœlica regna petens.
Discite, mortales, sectari exempla COLOMBI,
Qui quamvis heros, sanctus et ipse fuit.

SUPER TUMULUM
immortalis Christophori Colombi.

TABULA RUPTÆ NAVIS EJUS. (1)

Jam pridem ruptæ sum fracta tabella phaseli,
Quæ imperium quondam breviter super æquora gessi;
Me dirus boreas agitavit, sivè refovit;
Ipsa novum mundum tetigi, fluitando per undas.
Nunc vetus, et vanus truncus, miserabilis exto.
Quondam fagus eram, foliis ornata sonoris,
Cum quorum strepitu Heroem celebrando canebam,
Quem pia per pelagum super alas postea vexi.
Libera nunc tumulum comitor discriminis expers;
Et licèt exuviæ magni sunt ossa COLOMBI,
Ejusdem taceo sanctum, venerabile nomen;
Ne fortè ex duro, pia gens, commota dolore,
Denuò in Oceanum per fluctus nempè tumentes,
Nos trahat invitos, lacrimarum flumine vectos.

(1) Habla la tabla personificada. El pensamiento es del insigne poeta D. Francisco de Quevedo.

AD EMINENTEM PATRITIUM,
CELEBERRIMUM ASTUREM,

COMITIORUM PRÆSIDEM.

ACROSTICHIS.

Aurea Fortunæ si olim delubra patebant,
Victor cùm patriæ celebrandus Duxve, Paterve,
E bello rediens, laurum cum pace ferebat,
Jactante innumerâ turbâ de laude triumphî,
Ob quidnam potuit faustum dea dignius unquam
Se perhibere suis lætanter in ædibus almis?
Euge, perillustis quondâm, nunc roboris experts,
Prostrata Hesperia, immiti lacerata dolore:
Heroum mater, lacrimis fas parcere tandem.
Hesine jam fletum. Salvam jam providus ASTUR
DET magnam faciens, summi te ad culmen honoris
Protinus extollet. Sanctis te Legifer amplus
ORNATAM monitis celeberrimè ad astra levabit.
Sæpiùs ad magnos votis revocatus honores,
ABNUIT imperium Joseph reverenter adire;
DENIQUE jam meritis fulgens, Lare jamque relicto,
AD nostræ patriæ laudem, populique salutem,
HIC Vir conspicuus primatûm cessit ad urbem.
HEN nitet insignes inter doctissimus omnes,
RECTI consilii compos, mirèque disertus,
RELIGIONIS amans, solii, altarisque columna.
ECCE sedet Comiti Præses venerandus et amplus.
RESPICE, prælustris Joseph, nunc vota tuorum,
ATque tuum nomen cunctum celebretur in ævum.

AD ALIUM VIRUM EXIMIUM.

ACROSTICHIS.

Germane insignis, sapiensque, cluensque Patrone,
Anchora justitiæ, gloria, luxque fori,
Magni consilii compos, scitissime rhetor;
Accipe quæ gratè defero vota tibi.
Zelo dùm flagres pro rebus agrestibus isthic,
Omnis iberorum jam tibi plausus erit.

Ad Asturem Patritium;
HONORABLEM SENATUS
PRÆSIDEM.

AGROSTICHS.

A mple Vir, eximium patriæ columeque, jubarque,
V iribus ingenii miris, virtuteque pollens,
E t nostræ Asturiæ multum venerabile pignus:
M archio præsignis, procerum lumenque, decusque,
A c etiam plebis clypeum, et spectabile scutum:
R egis præsidium, Solii reparator iberi,
C ujus in Hesperia Fecialis maximus extas:
H æc hodiè accipias venerantùm vota clientum,
I n te dùm ponant sperantes corda libenter.
O mnibus ornaris meritis in culmine honorum,
D igniùs attingens fastigia summa Senatûs.
E cce tuum plaudunt hilarantes herclè triumphum
B etis, Iberusque, auriferi Naloque, Tagusque.
A nnales patriæ cælatum nomen in auro
R eddere nempè tuum nitentur cuncta per æva,
Z elo dùm parili serves altare, thronumque,
A tque sacrata Dei procures jura foveri.

Ne pax nostrorum turbetur sancta Penatum;
Vlterius Vir, heu! longè delubra averte deorum;
Tuminaque Hesperiae luteis claudantur idolis.
Tecta sit una fides, sanctum baptisma sit unum,
Vt nostro in populo Deus unus ritè colatur.
Ne, Pater, imminui patiaris coelica jura;
Vt ita dulce tuum nomen clarebit in ævum.

IN ORTU FELICISSIMO
ALPHONSI XIII,
HISPANIARUM AC INDIARUM REGIS.

ODE.

Noctis jam tenebras lucifer ejicit;
Cœli jam rutilant splendida lumina,
Atras post nebulas cominùs enitet
 Astrum magnificum spei.
In cunctisque plagis alma serenitas
Magnum fert oculis undique gaudium,
Dùm fulgens radiis, luceque vividâ
 Phœbus nubila dissipat.
Jam transivit hiems horrida frigore,
Deformem similans mortis imaginem,
Lætum ver rediit dives aromatum,
 Cunctos exhilarans viros.
In signum placidum pacis amabilis
Apparet renitens iris in aëre;
Fines temperies ditat ibericos;
 Omnes alma capit quies.
Passim rubra seges, fertilis, aurea,
Quæ campos hilares reddit et accolas,
Fortassis cumplet fusiùs horrea,
 Replens agricolas bonis.

Ornatæque comis, floreque fulgido,
In nostris revirent tractibus arbores,
Plenæ pomiferæ fructibus aureis
Expletum cumulum ferent.
Ultra non strepitus bellicus attonans
In campis resonet fortis Iberiæ;
Nec tristis litui clangor in oppidis
Nostris intonet horridè.
Ætas jam rediens aurea denuò,
Felices iterùm reddet ibericos,
Tamquam cùm nitidum Titan in omnibus
Lumen jecerat angulis.
At, quid nunc solito lætius accidit?
Cur ætas adeò fiet amabilis,
Ut pacis populo pignora præbeat?
Quid felicius evenit?
—Exortus lacrimis, atque doloribus,
Fletûs atque precum filius agnitus,
Tutelæ Hesperiae desuper est datus
Alphonsus Leo cœlicus.
In dextrâ viridem dulcè teneerrimâ
Apportans oleam Rex, puer inclytus,
Ad pacem placidam clamat et advocat
Omnes, pacis ut angelus.
At quamvis oritur parvulus innocens,
Jam cœli auspiciis maximus eminet,
Et sertis nitidis tempora cœlitus
Firmis legibus exhibet.
Non verè Omnipotens absque juvamine
Hispanum solium linquet et orphanum,
Sed custos vigilans ensibus igneis
Ipsum proteget acriter.
Certè nobilitas gentis ibericæ
Regis non patitur, debilis admodùm,
Confringi imperium viribus improbis
Contra jura perennia.

Hispanus subiens dira pericula,
Ac summo pretio sanguinis inclyti,
Infantū Solium sustinet integrum
Semper rebus in arduis.

At verò æthereis sedibus Insidens,
Qui mundi solidè fert moderamina,
Alphonsum tenerum fulciet ampliùs
In discrimine maximo.

Si quandoque premat dura necessitas,
Vel fortè impietas urgeat imminens,
Reverà armigerūm cœlitūs agmina
Emittet Deus optimus.

Ac hostes Pueri denique proterent,
Ipsos vel facient lingere pulverem,
Dùm largè innocuis, atque fidelibus
Divus præmia conferat.

Luctas politices, signa rebellia,
Hispani abjiciant, atque libidines;
Et rixas fugiant, atque licentiam;
Pax jam floreat unicè.

Natali in Pueri Regis Iberiæ
Læti cœlicolæ cantica concinant;
Parcant nunc homines fletibus anxiis,
Ac hymnos recinant novos.

Pangant et citharis plectripotentibus
Ardentes melici, flosque poëseos;
Et musæ celebres Hesperiae canant
Ortum Regis iberici.

In tectis volitent candida serica;
In celsis resonent cimbala turribus;
Pulsentur sanctis organa in omnibus
Templis, atque palatiis.

Magnam nempè diem lumine fulgido
Signatam placidè in Sede Diespitrìs,
Lætanter celebrent pectine Apollinìs
Vates maximi Iberiæ.

Matritum, nitidis dives honoribus,

Exultet nimio pondere gaudii;

Cantemus pariter, sicut et optimi,

Vates parvi et humillimi.

Omnes jam recinant dulcia carmina;

Rhythmi ac harmoniæ cantica cœlica,

Et sacris fidibus voceque supplice

Cantent ista precamina:

«Vivat Terdecimus, Rex venerabilis,

Centenis proavis regibus editus,

ALPHONSUS! Validè Rex puer imperet

In nostris populis ovans.

Et sacræ fidei dogmata protegat;

Et sit militiæ gnarus et impiger,

Prudens et sapiens, providus et pius,

Ut magnus Genitor fuit.

Sit clemens utinam Rex celeberrimus,

Et plenus meritis, dulcis, amabilis,

Annosque exsuperet quos benè vixerat

Argantonius inclytus.

Et sanctæ liceat vivere Fœminæ

Quæ fert Hesperiae sceptrâ nitentia,

Ut Nati valeat cernere sospitem

Illustremque propaginem.

Vivat Terdecimus tùm Leo Pontifex,

Qui excelsum Puerum chrismate cœlico

Ac lymphis voluit tergere et ungere

Ad nostræ patriæ bonum.

AD EPISCOPUM MARTYREM

in primâ ejus mortis anniversariâ die.

HYMNUS.

Alme Matriti Pater, atque custos,
Sancte Compluti Vigil et patrone,
Qui angelos inter renites, corusci
Sideris instar:

Martyr insignis, venerande Præsul,
Luce qui dives placidas Olympi
Occupas sedes sinè fine lætus,
Atque beatus.

Totus effluxit lacrimosus annus,
Carnifex postquam rabie feroci
;Heu! tuum valdè innocuum cruorem
Trux violabit.

Interim sanctum tumulum frequenter
Visitat fervens pia turba, et orat;
Nam tuos credit cineres mereri
Thuris honores.

Plebs fide exardens, lacrimas remittit,
Et nigris nudat lapidem tropæis;
Nam ferè instinctus populi supernum
Te videt esse.

Liliis immò nitidis et albis

Jugiter sternit tumulum sacratum,
Et tuos pronè veneratur artus,

Utpote sanctos.

Omnis ad nostrum veniens viator
Oppidum, sanctum petit et sepulchrum,
Atque ibi magnum reperit juvamen

Rebus in arctis.

Sic tubis centum, tua magna signa,
Fama jam cœpit canere universim,
Dùm tuâ gaudent ope singulari

Pauper et æger.

Et tuum nomen, placidum susurrum
Auribus præbet, velut aura lenis,
In lauris verò sapit invocantis

Ut mel hyblæum.

Ipse narcissus speciosus, hortum
Fertilem Christi exhilaras, et ornas;
Angelis præstas decus, ac aroma

Deliciosum.

Sospes in terris, pietate plenus,
Purus, ac insons baculum gerebas;
Lege pro Christi licuit cruorem

Fundere in Æde.

Quid tibi dicam, celebrande Martyr?
Oh, Deum supplex precor ut nitentem
Mox te in altari pia turba cernat,

Et veneretur.

Tunc piè vota excipies precantùm;
Dulcis attendes precibus clientum,
Et bonis largis cumulabis omnes

Te deamantes.

Attamen quamvis mea demorentur
Vota, te ex toto celebrabo corde;
Et meo firmum solium tenebis

Pectore in imo.

Dulcis Antistes, si egomet libenter

Te nimis carum reverebar olim;
Quid tibi possim dare, cùm supernus
Spiritus extas?

Te refulgentem, super astra, Solem
Nunc fides clarè mea confitetur;
Tu potes magnas relevare poenas;
Sanctus es almus.

Clam tuam dudùm colo sanctitatem,
Et palam prorsùs tua signa dico;
Luce nam solis tua gesta duco
Candidiora.

Pauper, et tristis, malè turbulentus,
Ad tuum sacrum redeo sepulchrum;
Hic meas sicca lacrimas amaras,
Angele sancte.

AD EUMDEM MARTYREM,

in secundâ anniversariâ die.

HYMNUS.

Tam binus annus, tetricus,
Effluxit inter lacrimas,
Postquam ferus sicarius
Enorme crimen perpetrans,
In cor tuum tenerrimum,
Plenum nimis dulcedine,
Benigne, et alme Episcopo,
Feriale plumbum jecerat.

Crimen nefandum transiit,
Siccæ fuerunt lacrimæ;
Ferus, furensque carnifex
Damnatur in silentio.

Unum quidem solummodò
In mente fixum permanet:
Amplus triumphus Martyris,
Vel nobilis victoria.

Lauris onustus floridis,
Palmisque tunc virentibus,
Sacratae in Aedis porticu
Es nactus altam lauream.

Nam vita, quæ superfuit,
Ut parceres sicarium,

Adauxit ipsam gloriam,
Decusque fecit maximum.

Ex tunc in altis sedibus
Moraris inter Martyres,
Astrum refulgens, splendidum,
Titanis augens lumina.

Inter corusca sidera
Saltem fides te suspicit;
Tuamque jam potentiam
Humanus æger prospicit.

Tuum refulget floribus
Altare, et albis liliis;
Pro ingente et atro crimine
Jam nemo mœstus ingemit.

Te, dulcis, alme Episcôpe,
Mortalis omnis invocat;
Et te salutat Martyrem,
Stellamque cœli fulgidam.

Divina et alta Ecclesia
Nunquàm tui obliviscitur;
Tuis sed est miraculis
Attenta mater pervigil.

Jam multa sunt magnalia,
Quæ cœlo ab alto præparas;
Jam plura signa maxima,
Quæ sanctitatis exhibes.

Jam sanctus, ac innoxius
Terrâ marique nosceris;
Et absque Divi oraculo
Ubique Martyr diceris.

Tuus benignus spiritus
Occurrit albis nubibus,
Et supplicûm precamina
Amore magno suscipit.

Super sacrato marmore
Orant fideles jugiter,

Semperque vultus nuntiant
Precū recepta præmia.

Jam signa sanctitudinis
Ubique præbes inclyta:
Tuumque jam suffragium
Cuncti fideles postulant.

Labente paucō tempore
Post fulgidam victoriam,
Ipsam clientes prædicant,
Tubisque fama propalat.

Locis ab urbe dissitis,
Plagisque ab ullis exteris,
Tuas ad aras fervidi
Orare multi provolant.

Omnes sepulchrū Martyris
Amore ducti visitant,
Tuumque nomen inclytum
Ferventer omnes invocant.

Augustā in Æde maximā
Quam tu sacraſti sanguine,
Plerumque fiunt lucida
Miraculi præconia.

Ægri salutem postulant;
Statimque voti compotes,
Tuos favores obtinent,
Tuamque cantant gloriam.

Narcisse, flos uberrime,
Qui halas aroma cœlicum,
Cunctis in orbis partibus
Noscêris, ut flos unicus.

Non ullus extat flosculus
Tam dives almi aromatis....
Narcisse! quisnam desinet
Te habere in horto pensili?

Infunde nostro in pectore
Virtutis almæ semina;

Tuoque odore fertili
Procura ut altè germinent.

Et fac quotannis concinam,
Amore ductus cœlico,
Tui in perennem gloriam
Sacrata semper carmina.

AD PRÆSTANTISSIMUM AC REVMUM.

Archiepiscopum Vallisoletanum;

propter provinciale Concilium feliciter inceptum,

GRATULATIO.

ODE.

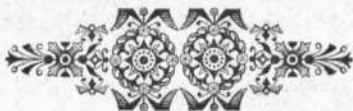
Inclyte, et alme Pater, præcellentissime Præsul
Castellæ Veteris fræna sacrata regens;
Gloria Pontificum, populi tutamen iberi,
Et templi, et solii firma columna nimis;
Nobilis Antistes, sophiæ thesaure perennis,
Otia deterrens, vimque laboris amans;
Oh Vir apostolice, oh, Divi qui exustus amore,
Inflammas animas Cœlitis igne pio;
Vir, cujus jugis portentum vita putatur,
Mirisque exemplis unica in orbe nitet;
Vir, qui magnificè aggrediens incepta vigore,
Montes transvertis speque, fideque potens;
Vir, qui in sermone ac opere indefessus, ovansque
Diceris Hesperiae Stella corusca prior:
Vir, cujus gesta extendit jam fama per orbem,
Atque tubis meritum prædicat ipsa Tuum;
Parcito jam curis, jugemque remitte laborem,
Sitque Tuo cordi pax et amœna quies,
Nam licuit Fratres jamjam Tibi cernere junctim,
Ad Divi laudem, lætitiâque Tuam.

Quod totis animæ exoptabas viribus, ecce
 Jam nunc Concilium beatus inis.
 Jubila significans, faciem monstransque micantem,
 Thaboris scenam commemorare facis.
 Fratribus ornatus tantis, diadematis instar,
 Ipse vices Patris dives amoris agis.
 ¡Oh, quàm jucundum Fratres habitare coactos,
 Cùm de divinis rebus agendo sedent!
 ¡Quàm pulchrè affulgent septena (1) in culmine cœli
 Candelabra, Dei disposita ante thronum!
 Ora Patrum simili resplendent lumine in Æde,
 Cùm tamquam soles luce micare solent.
 In totis septem sedem Sapiencia cepit;
 Ipsi sunt Sophiæ sacra sigilla Libri.
 Sunt quoque septenæ excisæ de Rupe Columnæ,
 Quas Sanctus templis Spiritus ipse sacrat.
 Septenis donis ditat Paracletus eosdem,
 Ut plebem possit pascere quisque suam.
 Bini autem Patres, baculo, mitràque carentes,
 In Clero tamquam lilia bina nitent.
 Candidus alter erit flos, lectus Episcopus almus,
 Qui hortis Americæ fertile aroma dabit.
 Cleri abulensis honor, lumenque, Vicarius alter.
 Cætera, me excepto, portio sancta Tua,
 Quæ Tibi in hoc Cœtu præstat decus, atque coronam,
 Eminent in primis ordine luminibus.
 Dona tamen Tua, virtutesque Creator adauxit,
 Ut sis exemplar, Pastor amande, Patrum.
 Gloria priscorum Patrum Tibi suppetit ampla,
 Nam Deus exaudit fervida vota Tua.
 Quam pridem Synodum Provincia habere nequibat
 Præ variis hominum litibus atque malis,
 Primus in Hesperia celebras, scitissime Pastor....
 Sanctæ sit Triadi cuncta per æva decus!

(1) Eran siete los Sres. Obispos asistentes al Concilio.

Dotibus eximiis Rector Te ornavit Olympi,
Ut clarum speculum Patribus esse queas.
Alter es in Divi templis Chrysostomus almus,
Ex cujus labris aurea verba cadunt.
Alter es in cathedrâ doctus venerabilis Esdras,
Qui leges homines absque timore doces.
Alter es Ambrosius, qui effundis ab ore deserto
Flumen inexhaustum mellis et ambrosiæ.
Te Deus in medio populo sine sorde locavit,
Atque Tibi sophiæ munera summa dedit.
Ex Divi influxu os aperis, dulcedine plenum,
Et zelo exardens plurima signa facis.
Nemo tua in cunctis imitabitur inclyta gesta,
Nam solis geniis gratia tanta datur.
Noscis ita apprimè linguamque, modosque latinos,
Gyros, et rhythmos indolis ingenuæ,
Ut Te non vincat dicens Hieronimus almus,
Quamvis absque pari ducitur ille gigas.
;Oh, quam sublimis fuit alta oratio, magna,
Quæ, inceptâ Synodo, fulxit in ore Tuo!
Nactus es historiam Synodorum prodere claram,
Tùm mentes recreans, tùm pia corda trahens.
Oblectamento repletque, beasque fideles
Qui abscondunt tenero pectore verba Tua.
Quæ quondam fuerit Synodis illustris origo,
Explanas populo dulcibus eloquiis.
Alta recordaris Christi promissa colenda,
Cùm Patres Cœtum nomine in ejus agunt.
Aurea quapropter patriæ renovabitur ætas,
Et mons et collis vallis adnistar erunt.
Cessabit rapidus doctrinæ ventus iniquæ,
Atque bonum recto tramite quæret homo.
Erroris tenebræ evanescent fulgure solis,
Ac longè abscedent impietatis aquæ.
Pravi jam mores mites dulcedine fient;
Impius infames deseret ipse vias.

Rupibus in fractis accrescent lilia campi;
Aspera erunt plana, ac omnia vincet amor.
Porro fide fortes firmè perstare valebunt;
Ipsa fides claudis robora summa dabit.
Sic expectandum populo ex Antistite sancto,
Qui facere in dubiis talia signa solet.
De tanto incepto, oh Præsul, Tibi gratulor, alme;
Patreque de tanto gratulor ipse mihi.

Nec spes, nec metus.

VERSIO LATINA. (1)

ODE.

—Tristis, et orbis eris...!—¿Quid refert?—Te fera turba
Proteret infensè!—¿Quid refert?—Dedecoratum
Nomen, et exuvias inglorius ipse relinques...!
Nemo tui memor in terrâ lugubribus unquam
Vestibus indutus planget tua funera justus!
—Si justî causas egi molimine jugi;
Si quandoque vias licuit mihi pandere honoris,
Vel veri et justî infelix præconia prompsi,
¿Quid refert ut ego jaceam sub perpete nocte?
Omnia cùm pereant meus extet spiritus insons;
Consciûs ipse mei idolis cum pace renitar,
Quæ turba inconstans, vana, et versatilis offert.
Non decet humanos fieri facilesque, levesque,
Partibus ut subdant utcumque potentibus actus.
Vix unquam numerus concordat cum ratione.
Sæpiûs, et nostro, præsertim in tempore pravo,
Vulgum, et justitiâ vidi disjuncta seorsùm.
Sic ideo, ut genios, sector quos turbida plebes
Obruit opprobriis. [Præfert, heu, turba Barabbam!
Judicis infamis decretum casso nefandum,

(1) Traducción de una oda del eminente poeta Mr. Victor Leprade, directamente hecha de la española que ha publicado el conocido poeta y literato Sr. D. Victor S. Capalleja.

Ut justæ historiæ plausus et posteritatis
 Nanciscar, donec damnetur turba proterva.
 ¶ Hem! Pereat Socrates; capiat dementia Athenas!
 Horrendum crimen maledicent sæcla futura,
 Dùm quoque vindictam ratio sibi denique sumat,
 Fanaque sacrentur proprio pro carcere justis.
 Ut justus fiat constans in fine triumphus,
 Pol verax testis, non complex, sufficit unus.
 Sufficit unus homo purus, sincerus, et insons,
 Ut sæclum plectat perquàm damnabile, et effrons.
 —Tu tamen, et justus vincemini in orbe per ævum...!
 —¿Quid verò refert? ¿Nùm judex unicus extat
 Terreus, atque levis, nostros qui censeat actus?
 Ipse bonos nunquam victores computat æquè;
 Injustus semper, vel diro errore subactus
 Prælia perpendit, laurum dans denique victis,
 Etsi aliàs magni claro in certamine fiant;
 Et quos historia haud rarè condemnat, et arcet,
 Hos super astra locat lauri diademate cinctos.
 Lætantes, agedùm luctemur fortiter omnes:
 Munia et officium unusquisque obeamus, amici;
 Non propter laudes, vel sæcli dona caduca;
 Neve animos pulset metus, aut spes corda focillet...
 Qui perfectus erit, licet in luctamine sese
 Vincendum speret, fervens ad prælia tendit.
 Et quin terribiles aquilonis abhorreat ictus,
 Et contra ingentes pelagi imperterritus undas,
 Pergit iter, studio certans, semperque laborans;
 Sic, licèt invito, populo servire scit heros,
 Instinctum frænans, ejus nutusque domando.

AD PROVISOREM IN NATALITIO.

Inclyte vir, sapiens, venerabilis, ample Sacerdos,
Judicis, atque patris munera ritè gerens;
Optime Provisor, titulum virtutibus augens,
Qui exornas nomen dotibus ipse tuis:
Viribus ingenii pollens, scitissime doctor,
Quem pavit tenerè lacte Minerva suo.
Triplíce qui lauro redimitus tempora fulges,
Hispani Cleri gloria, lumen, honor:
Cœlitùs alta mihi si esset concessa potestas
Æva tibi dandi, tanta beata darem,
Ut longævorum, quibus alma Ecclesia gaudet,
Et laudes posses, et superare dies.
Tot tibi largirer sæcla, ut præstare valeres
Eliam meritis atque diebus Enoch. (1)
Si tamen hæc nequeo tibi munera reddere tanta,
At potiora Deum deprecor ipse tibi.
Dùm magni Joseph celebrantur festa per orbem,
Dùmque tua in mentem candida imago subit,
Fervidus accedo sanctas prostratus ad aras,
Atque tibi a Domino prospera cuncta peto.
Intereà, oh sapiens, perquàm Provisor amande,
Tu quoque provideas, quæso; memento mei.

(1) Qui nondùm mortui sunt.

Ad Lectoralem.

Illustris doctor, dulcis, mitisque Sacerdos,
Asturiæ Cleri gloria, luxque nitens;
Selectæ Mentor, columnen, fantorque juventæ
Quam sanctis monitis, maxime Lector, alis;
Dùm Lauretanæ orabas in Virginis Æde,
Doctrinæ populo pabula sana dabas.
Elogium faciens animarum luce carentûm,
Poscebas ipsis cœlica dona precum.
Sic pius idcirco vivos pietate fovebas,
Ipse juvans Animas luce per æva frui.
¿Quid tibi retribuam tanto pro munere? *Thomæ*
Aurea sit pretium magna *Catena* Tibi. (1)

(1) En pago de unos sermones de Ánimas predicados á mis feligreses, le regalé un magnífico ejemplar de la «Catena Aurea» de Santo Tomás.

In Lutheranos idololatrass (1)

¿Quare fremuerunt gentes, et populi
meditati sunt inania?...

Qui habitat in caelis iridebit eos...

(Psalm. 2.º)

¿Cur fremunt gentes? populi que cæci
¿Quæ nova adversus Dominum patranda
Crimina intendunt? Machinari inanè

Quæ mala quærunt?

¿Quidve germanus, misero furore
Cultâ in Europâ modò concitatus,
In Deum tentans meditari, in unam
Provolat urbem?

Asseclæ erroris, Satanæ sequaces,
Principes surgunt, tenebris subacti,
Ac Dei obliti, coeunt, ut... ¡Horret

Lingua referre!

Impiæ gentes, Belial clientes,
Veritatemque ex animo perosæ
In quibus nullus pudor est, in aris
Crimen adorant.

Invido, pravo, nimis exsecrando
Æneam nuper statuam Luthero
Hæresis sacrat, peragens nefandam
Apotheosim.

(1) Se reunieron los protestantes alemanes con el vil objeto de coronar á Lutero, y adorarle en estatua de un modo tan nefando como supersticioso.

Hic draco dirus solium magistro,
Tam sui digno dicat impudenter...!
Principem talem bene promeretur

Hæresis atra. (1)

Sæculis cunctis figulata signa,
Secta de saxo, manibusque ficta,
Pro diis semper tenuit verendis

Impia turba.

Necquidem mirum, Belial sequaces,
Si aureum vere vitulum colentes,
Huic Moloch vestris redimire eatis

Tempora sertis.

«*¡Hem! Dei vincla ejiciamus, eja,
Funditùs Christi imperium terentes.*»
Sic lutherani rabidi profari

Vana soletis.

At Deus verax habitans Olympum,
Desuper temnens documenta vestra,
Vos nimis pravos, reprobosque in irâ

Perdere jurat.

Vestra non unquam miseratus ausa,
Ipse delebit monimenta iniqua;
Voceque adversâ minitans rebelles,

Talia jactat:

«Rex ego æternus, moderator orbis,
Perpetim Judex sinè fine vivo:

A Deo sanctam datus in Sionem

Impero solus.

«Nam Pater dixit: *Meus es per æva
Filius solus: Te hodie, colendum
Unicum Sanctum genui. Subacta*

Sint Tibi regna.

*Postula, et gentes Tibi subjugabo;
Terminos terræ dabo possidendos;*

(1) El protestantismo.

*Principes tamquam figuli aut arenæ
Vassa refringes.*

*«Ante Te idolum ruet aut lababit;
Ante Te fractus fremet ipse dæmon;
Ante Te signa, et monumenta terræ
Muta silebunt.»*

Nunc quidem terram malè judicantes,
Principes, reges tremite et timete,
Nam Deo tantùm licet, ut sacrata
Signa dicetis.

AD DILECTISSIMUM PUERUM.

¿ Quid tibi dicam, puer, aut quasi heros,
Lustra qui necdum tria pertigisti,
Et tribus jamnunc sapis eminenter
Dicere linguis?

¡ Oh puer felix, sapiens alumne,
Lacte, qui dulci teneræ Minervæ
Victitans, castæ placidæque Divæ
Oscula libas:

Manè cui mulcent lepidæ Camœnæ
Vitæ in aurorâ, et sine fraude nigrâ;
Centies salve, quia plûs mereris,
Candide Joseph!

Cùm tuam legi nitidam poësim,
Cœlitem summum benedixi amanter,
Quòd Deus tantum tibi donat cœstrum,
Parve poëta.

Et quidem multum mihi gratulari
De tuo semper teneor amore,
Dùm tuus toto ex animo per ævum
Esse cupisco.

AD EUMDEM, EPISTOLA.

*«Jam satis terris nivis atque diræ
Grandinis misit Pater.»* Istud olim
Concinit Romæ Lyricus potenter;

Nunc ego dicam:

Puberes sexûs utriusque tandem
Floribus frontes redimire possunt,
Nam rosas ventus rapit, et dianos

Caryophillos.

Jam legunt flores lepidæ puellæ,
Virgini aptantes varias coronas,
Ut sibi præsto veniat cupita

Sors Hymenæi.

Et cadis plenis cerasos rubentes
Fœminas multis pueris revisas,
Publicis factâ serie in plateis,

Vendere cernes.

Et rubos sensim penetrare duras,
Callidos spectes juvenes, et orbos
Passeres nidis rapere insolenter

Absque dolore.

Majus aufugit; simul omne vivens
Junium rubrum probat; exabundant
Lilia, et totos cumulant canistros

Fraga, rosæque.

His ego donis, deamate Joseph,

Crede, contentus minimè putarer,
Si minùs prompta et brevis hora adeset
Te aspiciendi.

Hâc die Christi colimus beatum
Corporis festum: celerata currunt
Protinùs toto celebranda in orbe
Festa Joannis.

Hâc die fluxâ sinè tarditate
Ad tuum amplexum properabo, teque
Leniter strictis premere, et fovere
Ibo lacertis.

Ut domum possis hilarare totam,
Et breves horas faciamus ambo,
Musicem nobis quoque perplacentem
Arte colemus.

Litteras demùm neque derelictas
Deseres, longum quia habente tempus
Junio, quoddam poteris sacrare
Ad recolendum.

HYMNUS LATINUS SIMUL ET HISPANUS.

AD BMAM. V. MARIAM.

Salve, Maria,
fulgida Aurora,
pulchra, divina,
Diva gratiosa,
limpida luna;
tu sola ignoras
tristes eclipses;
tu ilustras sola
orbes innumeros,
immensas zonas,
mundos ingentes,
partes reconditas,
illuminando
miraculosa
constellationes
vastas, ignotas.
Adamantina,
sacra corona,
nitida, splendida,
rara, pretiosa;
choros angelicos
tu sola exornas.

Coelica Diva
pia Patrona,
dulce charisma;
tu, generosa,
favores regios,
mercedes optimas
constante mente
dispensas prodiga.
Salve divina,
alma Bellona,
inclyta Armigera
tam portentosa;
furias satanicas
tu sola domas.
Insignes triumphos,
magnas victorias,
de gente hæreticà
sola reportas.
Salve, oh benigna
mystica Flora,
palma fructifera,
candida rosa,
florida oliva,
tu exhalas sola
myrrhas electas,
cœleste aroma.
Liberalissima,
casta Pomona,
Diva suprema;
tu nos confortas,
tu refocillas
gentes devotas
æterna mente
sancta Matrona.
Oh sapientissima
Pallas gloriosa;

inclytos vates
tu sola informas;
tu sola creas
sublimes odas,
placidos hymnos,
dulces psalmodias.
Tu sola inspiras
aves canoras,
zephiros blandos,
notas harmonicas,
suaves susurros,
voces mellosas.
Tu sola impulsas,
Diva gloriosa,
refrigerantes
auras, sonoras.
Oh sacrosanta
Arca pretiosa,
aurea, opulenta,
propitiatoria;
manna cœleste
tu sola portas.
Salva nos, pia,
magna Patrona;
de æterna ruina
salva nos prompta.

†

PLANGOR

SUPER TUMULUM

PRÆSTANTISSIMI DUCIS DE VILLAHERMOSA,

MERITISSIMI VIRI,

ACADEMICI,

humaniorem litterarum peritissimi.

¿Quis dolor affligit scitorum corda virorum,
Qui per Matriti, plorantes, compita cursant?
¿Cur velum nitidum nigrescit in Æde Minervæ?
¿Quò tendunt rapidæ huc illuc celeresque quadrigæ
Cum tot equis magnis phaleratis? Quid fit in urbe?
¡Heu! Vir, Aragoniæ regum veneranda propago,
Duxque Comesque nitens, et Apollinis amplus alumnus,
Insignis Vates, Musis dilectus amicus,
Exiit e vivis meritis proventus et annis...!
Virgilii interpres, spectabilis æmulus ejus,
Munitus sacris quoque spiritualibus armis,
Obrutus illustris Natæ singultibus atris,
Postque brevem dulcis transactum mortis agonem,
Cortice depulso, confugit ad æthera liber!!
Exemplar Proceres amittunt nobile et altum!
Perdidit ¡heu! Socium sapiens Academia gnarum!
Hispanum Solium fulcimen perdidit amplum,
Patria tutamen, columenque, jubarque Senatus!

Perdidit imprimis præfortem altare columnam!
 Tempore qui in nostro cultoribus indiget aptis!
 Grammata tùm patriæ amittunt spectabile scutum;
 Cunctaque nobilia amiserunt orphana Patrem!
 Tristè suum Clerus dulcem complorat amicum,
 Qui Divi causas omni in discrimine agebat!
 Vir pius, et magnus parvos veneranter amabat;
 Pauperis et miseri relevabat sæpè dolores.
 Funere præ tanto quisnam non plangere possit?
 Quis possit lacrimis in tanto parcere casu?
 Plangito, Nobilitas; Magnatùm plange priorem,
 Qui decus ipse tuum miris virtutibus auxit!
 Amissum lumen, mœrens Academia, defle;
 Atque tuum vatem deplora virgilianum!
 Plange, Senatorum venerabilis, inclyte Cœtus,
 Plange jubar nitidum, quod cunctum pallet in ævum!
 Nos omnes etiam tristes ploremus amicum,
 Qui omnibus omne fuit dum vixit sospes et almus!
 Complorent inopes, quibus amplius ipse favebat,
 Juxta mensuram fletûs quem FILIA promit!
 Denique, ut istæ obito lacrimæ sint utilitati,
 Jungere cum precibus libeat lamenta profusa.

EPITAPHIA

PRO EJUSDEM TUMULO.

†

I

Hic Viri, Aragoniæ proavis qui est Regibus altis
Editus, exuviæ perpete honore jacent.
Non imitatus eos sospes fulgentibus armis,
Attamen auratum prodidit ipse stilum.
Artibus ingenuis summa cum laude vacavit,
Grammata collustrans, atque idioma colens.
Mox ipsum sapiens Academia læta recepit;
Arteque tunc atavos vicit et ingenio.
Denique, si Grandis patriis est juribus ortus,
Doctrinâ, et meritis grandior ipse obiit.

II

Nobilis exuviæ Lunæ Comitisque Ducisque,
Formosæ—Villæ Ducis, augustique Patroni,
Isto sub rigido marcescunt marmore muto!
Jugiter excoluit miris cum plausibus artes,
Pascua Virgilii recinens et florida rura...
Denique cùm gestis atavorum nomen adauxit,
Et dulcem tetigit, maturam pœnè, senectam,
Osculo in excelsi Domini exspiravit amanter.

III

Hoc MARCELLINI monumentum continet ossa,
Qui prisco Regum sanguine natus erat!
Maximus in primis nostrâ in tellure refulxit,
Artibus ingenuis, artis amore, studens.
Dedicat hunc tumulum venerando NATA parenti,
Pro quo non cessat grata rogare Deum.

IV

Hic lapis exangues proceris venerabilis artus
Contegit, in toto qui agnitus orbe fuit.
Maximus ac humilis, ferè regius, atque modestus,
Omne tulit punctum, cœlica dona merens.

V

Hic lapis obnubit Proceris regalis et ampli
Artus exanimes! Siste parumper, homo!
Et postquam pompam meditaberis esse caducam,
Pro Duce de Luna corde precare Deum.

VI

Ter Comes, et bis Dux, sapiens Academicus ossa
Hic tenet; ad cœlos spiritus ejus iit.

AD MARCHIONEM DE SANCTO STEPHANO, HUMANIORUM LITTERARUM PERITISSIMUM.

De vitâ agresti.

EPISTOLA.

Quàm placida, oh Procer, apparet mihi rustica vita,
Quæ procul a curis labitur amplo in agro,
Accepto ex atavis, sudore vel arte rigato,
Cui natura suas prodiga reddit opes.
Quàm jucunda mihi, quam degis, vita beata,
Stipatus semper fructibus atque rosis.
Quando Vir ingenuus strepitum vitare resolvis,
Atque sophos imitans, eligis ipse viam,
Quâ sanè pauci iverunt ab origine mundi,
Et purum servas pectus ab invidiâ,
Ac elatorum dominorum non imitator,
Aurea contemnis tecta superba nimis,
Atque manu propriâ plantas vel dirigis hortum,
Cui Pomona tibi mitia poma feret,
Nobile tunc Procerum speculum mihi nempè videris,
Teque ferè ut numen fervidus ipse colo.
Oh, quantùm me pruna juvant, ac aurea mala,
Arbore si ex plenâ tu legis ipse manu!
Et quantùm mihi fraxa placent, et lilia tersa,
Quæ pulchras neptes carpere sæpè jubes!

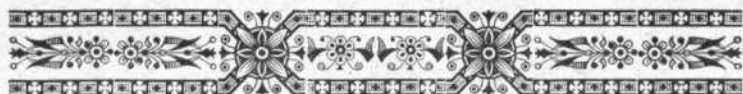
Oh mons, oh fons, oh flumen dulcedine plenum,
 Lenis secesus, pax et amata quies!
 Quot vires homini, et solamina maxima præstas,
 Cùm mundi strepitum, mollitiemque fugit!
 Aura refrigescens viridis sub tegmine taxi;
 Suavis odor tiliæ, fraxini et umbra placens;
 Vos sensus hominum defessos redditis acres,
 Et membris ægris robora vimque datis.
 Tu, Procer, es rectè problemaolvere nactus;
 Ut longam vitam porrò beatus agas.
 Tu campum quæris, sed non ex parte laboris;
 Et campi gazas, deliciasque petis.
 Postquam Matriti quondam tua stella refulxit,
 Atque tibi licuit fræna tenere benè:
 Cùm tibi Primatûm licuit contingere metam,
 Et celso poteras ipse nitere situ;
 Cantatam vitam venusino a Vate petisti,
 Quam Vates noster (1) concinit ipse quoque.
 Agrestem vitam mixtam dulcedine et arte,
 Ac omni plenam commoditate bonâ;
 Campum magnificum magno molimine cultum,
 Floribus ac auri pondere penè satum,
 Ut longam vitam facias, nimiumque beatam,
 Rectè elegisti, et perpete laude tenes.
 Salve, clare Procer, vitæ sapiensque Magister,
 Qui ad cœlos oculos sospes ab orbe levas:
 Cum fidis famulis, qui te venerantur amicum,
 Et sociis utens dulcibus atque piis;
 Interdum natis comitatus tam deamatis,
 Atque tuæ agnatæ munera semper habens,
 Arva tua et campos in cœli limina vertis,
 Nam cœli, ante oculos, dona parata vides.
 Gaudia tu solus petis æterna, quamvis
 Jubila terrenis rebus in hisce tenes,

(1) Fr. Luís de León.

Vivere, et innocuè vitam transire per istam,
 Hic tuus imprimis, est labor atque scopus.
 Vivere, et immensis naturæ dotibus uti;
 Devitare malum, sæpè patrare bonum,
 Nancisci longam, puram, sanctamque senectam,
 Hoc tibi dumtaxat Divus in orbe dedit.
 Tùm quia fugisti cum delectamine mundum;
 Tùm quia virtuti tempus in omne vacas,
 Quod magis in magna Civis desiderat Urbe,
 Tempus et argentum, præstat utrumque tibi.
 Temporis, ac auri, quod fit simul et semel unum,
 Arca tibi in promptum maxima plena manet.
 Quando studere velis, (occasio semper abundat)
 Scribere, vel legere, ad omnia tempus habes.
 Sic disciplinas tantas es prorsus adeptus;
 Sic tantam sophiam nactus, et ipse tenes.
 Cùm tua præ cunctis largitio sit facienda,
 Omnes exsuperat; semper ut amplius agis.
 Quamvis ipse velis, minimè obscuraberis unquam;
 Nam sicut campi lilia pulchra nitent;
 Et prout in ramis pendentia poma rubescunt,
 Vel sicut stellis sol micat in mediis,
 Sic, Procer insignis, fagi sub tegmine sessus,
 Seu, licèt instratis floribus esse velis,
 Seu, licèt occultus vivas laquearibus altis
 Secessu in placido suaveolentis agri,
 Perquàm magnus eris, semper, semperque refulgens,
 Marchio præcellens, Asturiæque decus.
 Te licèt abscondat platanorum fertilis umbra,
 Florida vel spinus prorsus opaca tegat;
 Et quamvis hominum fugias commercia vana,
 Vel pompam sæcli fortè cavere velis:
 Quamvis cum fidis famulis versere modestè
 Sub quovis semper nomine grandis eris.
 Inclyte, perge tuam campestrem, Marchio, vitam;
 Et normam magnis, principibusque dato.

Ipse tuos famulos solertes edoce arare,
Plantare, et serere, aut semina seligere:
Naturæ faveas ingenti fertilitati,
Ipsaque thesauros reddet abundè tibi.
Siquando fessus fueris plantando, revelle,
Ut plantes iterùm jutus ab arte simul.
Et cùm perspicias oculos sine nubibus esse,
Artibus ingenuis terque, quaterque vaca.
Gaudia cum famulis et amicis sustine honesta,
Noctibus ac hiemis ludere perge fabis;
Nam sic innocuum postquam transiveris ævum,
In cœlo poteris perpete luce frui.

Ad Episcopum Martyrem;

in tertiâ martyrii anniversariâ die.

INVOCATIO.

Angèle Matriti, Compluti-duxque, vigilque,
Hesperiae scutum, conspicuumque jubar;
Porrò tuum signis dùm claret corpus humatum,
Thuraque dùm redolent ossa sacrata tua,
Spiritus immunis cœli de culmine promptus
Adveniens, homines protegis, atque juvas.
Fama tui complet totum jam nominis orbem,
Et tua mortales signa stupenda cient.
Aurea sæpè tuum stipant jam dona sepulchrum,
Quod nimis instratum floribus esse solet;
Nam pius exaudis ferventia vota clientum,
Ac aures faciles flentibus ipse paras.
Jam devota tuum gens nomen amabile clamat,
Si fortè immiti pressa dolore gemit.
Jam tua decantat miracula fama per orbem,
Teque piè Sanctum turba fidelis adit.
Et tu respondes et ritè precantibus adstas,
Continuò excipiens vota precesque pias.
Publica vox etiam Sanctum te dicit ubique,
Atque tuam supplex poscit et orat opem.
Te vocat in pelagi contritus nauta periclis;
Te vocat afflictus tristis arator humi.

Te quoque in ærumnis constrictus clamat æger;
Te reus in vinclis invocat ore pio.
Ac omnes audis, atque in discrimine servas,
Nam tecum Dominus magnus et omnipotens.
Porro tuum flammis exustum pectus amoris
Expetit ægrotos, ut medicetur eis.
Orphanus et pauper vidua, et pupillus egenus
In te præsidium dulciter inveniunt.
Ante tuos artus reperit spiramina vates,
Ac fessi sensus dulce levamen habent.
Tertius elapsus fuit infeliciter annus,
Postquam sacratus fluxit in æde cruor...!!
Oh! quantum fructum sanguis venerabilis affert!
Quam fœcunda tuo terra cruore madet!
Pullulat alma fides, virtus accrescit ubique,
Atque bonas fruges semina sancta ferunt.
Ardentes lacrymæ conversæ in gaudia tandem,
Jamque in lætitiâ vertitur ipse dolor.
In cunctis resonat labiis oratio fervens;
Hunc hymnum recinit fida caterva tibi.

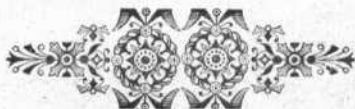

Deus, piorum Martyrum
Corona fulgentissima,
Pastoris amplæ Mantuæ,
Narcissi adauge gloriam.
Hic Martyr, ac Antistitum
Exemplar, et lux fulgida,
Suo profuso sanguine
Sacrum rigavit atrium.
Ramis olivæ floridis,
Palmæque stratis affatim
In Æde festo in maximo,
Aroma blandè halantibus,

Est immolata Victima!
Parcens fero sicario,
Sequens Magistri semitam,
Ascendit alta ad æthera.

Per hunc precamur supplices,
Benigne Jesu, ut Martyris
Indulgeas clientibus,
Qui ejus canunt victoriam.

Dom.^a Palmar. 1889.

Disertissimà ac potentissimà
ORATIO
AB ALEXANDRO PIDAL ET MON,
in primo Catholico Conventu hispaniensi, pronuntiata.

— * —
VERSIO LATINA.

I.

Nunc, et non unquam, Coetus clarissime, vellem
Præstantem sophiam, quâ mea verba carent:
Dicta meis hodiè cuperem cœlestia labris,
Cum mihi, præsertim qui ultimus inter oves
Dumtaxat teneor reverâ connumerari,
Sermonem de altis rebus habere licet
Conspectu in vestro, Pastores, atque Magistri,
Quos Christus jussit pascere amore greges.
Ah! mihi nunc utinam cœli sapientia adesset,
Finis ut hoc magnum digna coronet opus.
Thema, quod evolvam, quamvis non ordine primum,
Magni est momenti, ac utilitate prius.
Themate in hoc vere tractatur de Omnipotente,
De cujus senso, rivuli adinstar aquæ,
Quæ fluit ex nivibus liquefactis vertice in alto,
Omnia proveniunt, eruta multimodis,

Vera, vel inversa, aut varii systemata sensûs,
 Quæ terras, tamquam pura fluenta, rigant,
 Cunctaque fecundant, faciuntque uberrima prata,
 Turbida vel tamquam flumina terrificæ
 Funditûs evertunt, vel vastant arva vel urbes.
 Quin sit ita, oh Domini, vix dubitare licet.
 Sicut cognitio Divi existentiae, et ejus
 Notio clara nimis lumine cuncta replet,
 Vim disciplinis præstans, dignamque coronam,
 Artisque amplificans organa tota benè,
 Sic Divi tortus conceptus, cuncta retorquens,
 Atros errores seminat omnimodis.
 Falsa Dei idea in nostro quoque tempore tracta
 Per vanos homines, qui rationis egent,
 Se licèt afirment rationis dogmata habere,
 Perturbat mentes, et mala magna parit,
 Quæ Leo Papa gemit, Christique Vicarius indè
 In vinclis suffert, Servus in æde suâ.
 Mox, sicut spero juxta argumenta adhibenda,
 Quamvis non vobis esse necesse puto,
 Fusiùs ipse theses exponam, ritè probando
 Quotquot nunc athei tristè negare solent,
 Quotquot *pseudosophi*, falsæque scientiæ honore
 Dicunt, vel rapti sæpè furore negant,
 Ad NIHILUM tantùm, quod summa NEGATIO substat,
 Esse reducenda. At tanta negata malè,
 Quæ ex vi jam logicæ, vel inexorabilis, instant,
 Sunt in materiæ tota coacta sinu.
 Sic lucis Divo tenebrarum opponitur ater
 Angelus, ut talem cæcus adoret homo.
 Surgentes athei Satanam constanter adorant,
 Utpote victorem Cœlitis; orbis Heri;
 Quatenùs et retinent vinctum terrestri in abyssò
 Papam, qui Christi supplet in orbe vices.
 Est mihi proptereà audendum, formidine pulsâ,
 Vobis de hoc celso dicere vera loco.

Namque facultatem munus mihi nobile præbet,
 In quantùm nitar quærere principia,
 Et fixas causas investigare serenùm,
 Dummodò dignetur reddere Divus opem.
 At vos, oh Domini, causam si inquirere vultis
 Fundamen dantem, quæ mala tanta parit,
 Et nunc Pontificem Romanum mulcat et angit,
 Ne quærat is eam (prorsùs inane foret!)
 Inter eas causas, dictas utcumque secundas;
 Sed primâ in causâ, quæ imperat et reliquas;
 Quæ ordinat, atque regit, causas vel subjugat omnes,
 Quæ tristem Papæ constituere statum.
 Ædibus in propriis, prout atro in carcere, Papam
 Detinet impietas, non secus atque Deus
 Abditur in templo, vitæ seclusus ab omni
 Ordine multiplici. Perfida turba ferox
 Claudere dùm Divum delubro in paupere tentat,
 Subque gravi Christum marmore dira tenet,
 Christi non aliter munusque vicesque gerentem
 Pétri intra muros impia turba premit.
 Sic ego Catholici Coëtus centralis iberi
 Conventûs artem miror, et ingenium.
 Hic positis thesibus, peracutè prætulit istam,
 Quâ demonstrantur lucidiore modo
 Fallax idea, aut error, quæ de Omnipotente
 Perfidæ habent hodiè, turpè docentque scholæ,
 Dogmata cùm Christi renuunt fideique supernæ.
 Nam, prout excellens Auctor iberus (1) ait,
 Si omni in doctrinâ punctum supereminet altum,
 Magnus ubi genius sidere sæpè solet,
 Hanc qui nempè thesim sapienter præstituerunt,
 In quâ strictè agitur de altipotente Deo,
 Vertice in elato residentes, more aquilarum,
 Culminis in summo disposuere situm.

(1) Balmes.

Cunctis si in rebus vitalis nodus habetur,
Hic verè nodus thematis arctus inest.
Hic quoque phænomeni ferè inextricabilis extant
Natura et ratio. Hinc ejus origo mæli,
Cujus ob influxum gentes, quæ dogmata Christi
Purius observant, sunt magis atque magis
Vexati, quoniam Papam, diademate nudum,
Oppresum vinclis atque dolore vident.
Tùm quia subjectum, vel libertate carentem,
Patrem deplorant, quem dedit ipse Deus.
Tùm quia privatum dominatu rege ab iniquo,
Sanctum Christiades absque decore tenent.
;Triste malum! mundo nunquam medicabile certè,
Morbus si in stricto creditur esse loco!
Attamen e contra morbus sanabilis esset,
Si tractaretur sicut acerba lues;
Vel tamquàm virus socialia viscera rodens,
Vel quasi totalis symptoma *diatesis*,
Quæ cunctos homines sævè cæcare videtur.
—Nobis jam liceat, Cœtus amande nimis,
Et vivi, et veri problema resolvere Divi,
Ac ejus certam pandere notitiam.
Prostrati, ac humiles Divo obsecremus ab alto,
Ut pacem nobis, confugiumque paret,
In tantumque malum nobis medicamina donet;
Namque «*Ego sum vivens*» asserit Omnipotens;
«*Te exaltare ab humo possum super astra superna,*
Vertereque ærumnas gaudia in alta tuas.»
Qui olim confregit Pharaonis sceptræ superba,
Regesque hæreticos unxerat ipse oleo,
Qui binos populos Christo peperère valentes,
Æternam sophiam possidet hercle sibi;
Inter multiplices summæ Sapientiæ abyssos,
Ac in thesauris, quos miserator habet,
Suppetit et virtus, et summa potentia Divo,
Ut citiùs vertat perfida consilia,

Sensa inimicorum, prout instrumenta, retorquens,
 Ut commutatis actibus ad libitum,
 Omnia convergant, ut Divi æterna voluntas
 Fiat, et Historiæ dirigat ipse vias.

II

Vos rectè nostis, venerande vel inclyte Cœtus,
 Quod si idea Dei prominet ipsa prior,
 Ut fundamentum, vel radix ordine in omni;
 Tempore si in nostro taliter arcta manet,
 Ut non sors ejus solùm cum sorte ligetur
 Doctrinæ cœli, sed (quid erit gravius?)
 Cum tristi est nostræ rationis sorte ligata,
 Cujus virtutem, vimque negant athei, (1)
 Quando Deum frustra intendunt ratione negare;
 Attamen oh Patres, noscitis, haud dubiè,
 Ideam Divi solis non luce nitere,
 Nec *per se notam* mentibus esse statim:
 Simplice nec pandi menti molimine posse,
 Ut tamquam propriam spiritus aptet eam,
 Vel tamquam verum toto fundamine constans,
 Quod *per se antèriùs* noscere possit homo.
 Provida Christiadum quoquè disciplina severa,
 Conscia vis propriæ, et lumine freta suo,
 Concudit extremos errores viribus æquis,
 Ac omnes simili disjicit ipsa modo.
Traditionales, (2) qui ajunt tantummodo Divi
 Ideam nobis cœlitùs esse datam,
 Nempè revelatam, serio molimine damnat.
 Sic *ontologicas* pellit acuta scholas,
 Quæ intuitum verè immediatum, perpetuumque,
 Quo Divum possit noscere quisque, docent.
 Doctrinâ sanctâ quoque confutantur eadem
 Illorum sensum, judiciumque leve,

(1) Los racionalistas.

Qui hoc tamquam verum reputant axioma colendum
Sicut et illorum, qui ratione malè
Utentes, ipsi cuncta elementa recusant,
Seu ipsam vacuum robore, vique putant,
Hancque proinde locant rationis practicæ in arcto,
Aut certè in veris, quæ sine nube vident
Sensus, et instinctus. Forsàm plerisque resistit,
Qui ipsum conceptum denique comminuunt;
Tùm quia vel minimè res demonstrabilis extat,
Quatenùs est grandis, resque superna nimis;
Tùm quia, quod cuncti semper duxère necesse,
¿Quis, dicunt, unquam ritè negare valet?
Catholica imprimis sapiensque scientia Divi,
Quæ latus extremum semper utrumque fugit,
Ingenuum sequitur directo tramite verum,
Ac omnes homines coelica vera docet,
Sanè affirmavit, quod scripsit Apostolus olim,
Quando hic romanis pabula sana dabat:
«*Porro invisibiles dotes, Divique suprema*
»*Munera dumtaxat cognita sunt homini*
»*Propter notitiam, quam cuncta creata ministrant.*»
Sic Sanctus Thomas, Angelus ipse Scholæ,
Qui unicus humanæ rationis jura tuetur,
Cùm vires ejus fixit et apposuit,
Ut monstraretur ritè existentia Divi,
Confirmabat adhuc, has minuendo simul.
Nempè *per effectus divina essentia tantum*
Noscitur, haud aliàs; nam Deus Altipotens
Fulgura dispergit rutilantia, solis adinstar,
Quæ humanis oculis nubila nigra ferunt.
—Hic autem breviter sistamus maxime Cœtus;
Et faciem liceat cernere magnificam,
Quam ferè catholicæ nobis offerre videntur
Nunc disciplinæ, perbenè et absque morâ
De Divi ideâ veræ existentiae agentes
Inter tot rixas, murmura, vel strepitum,

Quæ plures, variæque scholæ clamoribus eûunt,
Prætextu sophiæ, sub specieque boni,
Multa expromentes contradictoria sensa.
Disciplina tamen nostra, serena nimis,
Tamquam nauclerus, qui solers lumina figit
In clarum portûs, quem petit ipse, Pharus,
Evitat scopulos, ut navis tuta per undas
Tendat, et intereâ, quærere propitium
Nititur accessum portûs, ventumque secundum:
Et quando longè cernitur ire magis;
Si vel ab objecto sese elongare videtur,
Exactis Entis legibus, atque modos
Noscendi pariter perquirat rebus in imis,
Nempè creaturis, tunc... fit ut e subito
Fluctibus in mediis, inter crepitantia freta,
Turbatam proram dirigat absque metu;
Atque supersedens ingente voragine in atrâ,
Elusis mirè syrtibus et brevibus,
Introit in portum, magnum celebrando triumphum
Sic doctrina sacrum limen adire solet.
Impia res verè, vel sceptica noxa videtur
Ex primo intuitu, cùm negat ausus homo
Effatum constans Divi existentiam esse.
Res stolidâ aparet, fortè superba nimis,
Cùm quisquam vires rationis figit et aptat,
Ut demonstrat eam. Protinùs herclè patet,
Quòd, ferè collatis rationi ambagibus istis
Post Ens supremum, notio catholica
Augusto sacro obsequium tunc consecrat amplum,
Ac Summo Vero præstat honore decus.
;Quàm speciosa offert nostrum spectacula dogma!
Mentibus ac animis altiùs ipsa placent,
Quàm quæ de nostræ possint fundamine dici
Doctrinæ, ac ejus vique bonaque fide.
Hæc doctrina, suo tamquam confisa triumpho,
Temnere constanter arma dolosa sapit.

Semper pro nudâ ratione, armisque probatis,
Certant cordicitûs vincere catholici.
— Floruit undecimo sæclo celeberrimus Abbas, (1)
Postea qui dignus Præsul honore fuit.
Nobilis et sanctus fuit Archiepiscopus ille,
Cui nunc altaris thura, decusque datur.
Quadam fortè die argumentum, penè supernum,
Protulit, irradians fulgura in omne latus.
Ipse sinu in medio mentis reperire pependit
Ideam Divi, lumine non vacuam,
Talibus insculptam signis, nitidisque figuris,
Ut quisquam summum nosceret ESSE Dei.
« Ex hâc humanæ rationis cognitione
Quisque potest, inquit, surgere ad usque Deum. »
Sæcula post aliquot quidam fortasse novator,
Audax et vanus, se simulansque sophum,
Tale argumentum mendax ab origine finxit,
Quod ferè sub veteri pulvere substiterat
Claustri in Codicibus: mox nixus themate in ipso,
Esse immortalem firmiter asseruit.
Fortibus his armis vincuntur cuncti inimici,
Qui, blaterando, audent turpè negare Deum.
Jamque suam victi stragem quandoquè fatentur...
Hâc super ideâ pugna-minatur atrox!
Non procul a nostris atheismus fortè diebus
Prorsus ovens poterit pangere festa sua
Sacra super Nostræ supremæ Altaria Divæ!
Tunc vero en poterit vox resonare vibrans,
Christiadumque sinu ex almo consurget in altum,
Quæ queat et victis hostibus ista loqui:
Jam nunc accipite hoc vestrum non nobile telum;
A nobis absint protinûs arma mala.
Nolumus his armis hostes devincere pravis:
Non errore malo vera juvare decet.

(1) San' Anselmo Cantuariense.

Tale argumentum, quod vos confundit, et urget,
Non nisi perfluxum porro sophisma manet.
Ille Vir excellens, Sanctusque erravit in isto.
Nam licet ipse Deus, summus et omnipotens,
Providus, æternus, vel perfectissimus extet;
Hunc licet immensum totus adoret homo;
Quamvis alma Dei existentia certa notescat,
Ex hoc non sequitur, nam ratione caret,
In re quod certè Divi existentia detur;
Ideæ verò in ordine ritè datur.
Nescio, proh Patres, quid causâ hæc coelica perdat,
Si hoc argumentum haud futile deserimus.
Si verò illorum ratio, qui exempla videntes,
Et nunc et pridem tam repetita benè,
Deflecti renuit virtutes ante supernas,
Quas docet et Thomas, ejus et alma Schola;
Si nostrâ in dextrâ cernens hæc arma refracta,
Quæ nostro objecto robora tanta dabant,
Prostratur minimè, quidnam convincet eamdem?
Huic simile exemplum solus obiret Eques,
Tempore qui in prisco, duro in certamine ferrum,
Verè incantatùm, longiùs abjiceret,
Ut proprio gladio immaculato vinceret hostem.
Non argumentis, quæ veneranda Schola
Nempe *priora* vocat, Divi existentia fulget.
Talia vir sapiens (1) impia jure putat,
Quatenus his simili posset ratione negari
Quidquid in hoc casu quisque probare velit.
Demonstrare Deum siquis, ponendo *priora*
Argumenta, audet, non agit ipse bonum.
Namque Deo, qui etiam causarum Causa notatur,
Tunc aliam causam reddere posset homo.
Divus ab æterno jah! qui extat, perstatque perennè,
Valdè Ens perfectum, cujus in *esse* patet

(1) Vico.

Nempè suæ ratio existentiae; et unica causa
Efficiens mundi, verè aliusque ab eo;
Actus vel purus, motorque immobilis ingens,
Postremus finis, certaue causa prior,
Næ, demonstratur rationis viribus amplè,
Quidquid in oppositum dicere turpè velint
Traditionales (1), qui hoc nomine sæpè notescunt,
Qui rationi etiam robor, vimque ferè
Ad demonstrandum, dementes, res quoquè sanctas,
Sivè revelatas turpè proindè negant:
Quidquid et edicant imprimis *ontologistæ*,
Qui, dùm proclamant funditùs intuitum,
Atque Dei visum, tamquàm spectabile mentis
Objectum, primum perpetuumque scopum,
ENS in re, everso, confundunt, ordine toto,
ENTE cum abstracto, sic vitiando thesim.
Ac *ontologicam* normam mixcendo supinè;
Et quidquid blateret Kantius ipse, rei
Qui ut neget istius permagnæ cognitionem,
Tùm rationi aliàs roboris esse satis
Pernegat, ut minimè *noumenon* fortè notescat,
Certà ex *phænomeni* cognitione datà;
Quidquid et affirmet sapiens, audaxque Jacobus (2)
Qui si instinctivæ cognitionis erat
Acer defensor, rationem dente maligno
Humanam rosit, totius herclè basim,
Atque rei certæ objectum, virique juvamen;
Quidquid Lammenius proferat ore sacro,
Qui ut systema suum Divo solerter adaptet,
Ut demonstretur, omnia miscet inops;
Quo *logica* apparet *cum re connexio* versa,
Vel confusa nimis sicut et ordo rei
Eversus manet existentiae, et hypotyposis.

(1) Tradicionalistas.

(2) Jacobi.

Quidquid et expromat deniquè quæque schola,
 Sivè *idealista* (1) seu sceptica, fortè vocetur,
 Seu *positiva* (2) ferè, aut quæque magistra nefas,
 Quæ ex rationali radicitùs hypotyposi
Esse (3) rei minimè ritè probare queunt,
 Quominùs omninò evertant, mutilentque, negentque
 Innatas vires, queis ratio ipsa viget.
 Ipsi autem!, qui adeò pomposo nomine gaudent,
 Ut sese fatuè sidera ad alta levant,
 Ac sibi scitorum rationis jura tuentùm
 Stultius attribuant munia vel titulos,
 Quò ratio nunquam volitare per aëra possit,
 Hanc alis spoliant, atque proinde tenent
 Pulvere sub fœdo miserè, quasi reptile turpe,
 Qui in terris repit, in tenebrisque jacet!
 Si non sufficiunt verò argumenta *priori*,
 Ut demonstretur clariùs esse Deum;
 Quatenùs hæc tantùm ferè demonstratio spectat
 Ad res, queis superest cognita causa prior.
 (Quælibet ingenii, portentaque dexteritatis
 Præbeat Anselmus, stella corusca nimis;
 Quælibet adducant celebrer Cartesius, atque
 Bini consortes (4) qui comitantur eum.)
 Attamen haud dubium quin demonstretur abundè
 Multo argumento *a posteriori* habito.
 Magna exemplorum series est cognita vobis,
 Quæ solis nitido lumine cuncta micant.
 Quædam nituntur, tamquam fundamine in alto,
 Ordine in immenso, et perpete in harmoniâ,
 Quæ orbibus in miris resplendent. Plurima tandèm
 Communi in sensu vimque, basimque tenent.
 Utraque quinque modis ornantur ab Angelo Aquini:
 Scilicet exponens, præpes ut alta aquila,
 Qualiter ex motu impulsò à motore priori

(1) Idealista. (2) Positivista. (3) Esencia. (4) Leibnitz y Mendelsohn.

Divus monstretur lege metaphysicâ.
 Tùm quia *causarum efficientium* ex ordine ducit
 Primorem causam his esse necesse dari.
 Tùm quia de variis gradibus, quos entia cuncta,
 Veræ virtutis vel bonitatis, habent,
 Hæc patet ipsa sibi Ens petere exemplare supremum.
 Ex *contingenti* semper in orbe *statu*
 Cunctarum rerum, qui æternum *Ens* exigit alium,
 Perbenè thema patet. Denique multiplices,
 Extra se, *causæ finales* summa repossunt
 Sanè intellectum, vim, sophiamque sibi.

III

Firmis ac lentis, solidis processibus istis,
 Per logicæ scalas, et ratiocinii,
 Ordine in hoc rerum, quas mens humanaprehendit,
 Disciplina quirit scandere catholica
 Divi ad notitiam, vel ad ENTIS cognitionem;
 Quo benè comperto, quatenùs exstiterit,
 Claruit hoc pacto supremi *Essentia* Divi;
 Et sic decreto, sanctio jam nituit,
 Ac in multiplici fundamen fuit ordine vitæ.
 Sic in christiadum tempore propitio
 Sancta idea Dei, doctrinis fulta supernis,
 Et tamquam verum Relligione satum,
 Europæ lumen fuit ut thesaurus abundans,
 Cœlitùs humanis terque quaterque datus,
 Quique facultates totas exauxit eorum.
 Verè idea Dei, condere cuncta potis,
Numinis æterni, *viventis* in omnia sæcla,
 Et *Personalis*, *providi* et *omnipatris*,
 Qui informans vitam socialem perpete zelo,
 Paceque eam complens, multiplicique bono,
 A primis pueri vagitibus incipiendo,
 Quando vix aperit lumina et ora simul,

Excipit et tenero ex labro inspiramina matris,
 Dulceque jam dicunt nomen amantque Dei,
 Usque ad magnates, Reges, populosque superbos,
 Qui, non immeritò, jure carere suo
 Credebant omnes, si a normâ et origine Divi
 Non assumebant fræna vel imperia,
 Divus, quem pridem doctrina scholastica monstrat,
 Multo argumento *a posteriore* dato,
 (Quippè metaphysicum, certèque notabile verum)
 IPSE est, ut promunt Biblia sacra, Deus,
 Qui in *Testamento Antiquo* magnalia patrans,
 Lumine præcinctus, cunctipotensque micat:
 IPSE *Novo* fulget nitidè in *Testamine* dulcis,
 Mansuetus, mitis, maximo amore flagrans:
 IPSE theologiâ monstratur præditus altis
 Dotibus immensis, muneribusque potens:
 IPSE in sublimi discrimine *Trinus*, et *Unus*
 Splendidus apparet. Mystica docta Schola
 HUNC videt in mentis centro interiore latentem.
 IPSE, suæ *Sponsæ*, valdè fidelis, amans,
 Ejusque sexpectans adventum *nocte sub* atrâ;
 PANIS ut *Angelicus*, dives amore, datur,
 Atque Sacerdotis dextrâ impertitur abunde,
 Ut nobis vitam donet, et altor alat.
 Sic per magnifica imprimis mysteria Amoris,
 Cœlite cum Summo nobile plasma coit.
 Hæc elementa harmonica, et distincta perennè,
 Quæ existunt junctim, se penetrantque simul,
 In nihilo tantum graphicè splendescere credo,
 Quantum in magnificis actibus Historia
 Clarisque exemplis *Medii* produxerat *Ævi*,
 Sanctâ præcipuè traditione datâ,
 Quæ circa eximios Monachos, qui in Monte Casini
 Tantas virtutes exhibuère, nitet.
 Ordinis immensi fulgent cunabula ibidem,
 Multi ubi prælustres eminuère Viri,

Queis nimis incultos licuit proscindere campos,
Cunctamque Europam reddere politicam.
Illius Claustri sacro sub tegmine quondam
Regalis soboles inclyta Teutoniæ,
Normannæque Nepos gentis Regumque, Ducumque,
Qui fortes Siculos perdomuere diù;
Candidus ille puer, Thomas, qui postea AQUINI
SOL dicendus erat, teste cohorte piâ,
Quæ almo cum puero ludens, persæpè studebat,
Istam proposuit lucificare thesim:

¿Quid Deus est.....?

.....Divi idea exaltata apud omnes
In cultâ Europâ Christicolâ, atque piâ,
Taliter intima erat, vel sic crescebat abundè,
Ut, basis, in totis luxerit ordinibus.
Ordine morali, sociali, relligioso,
Sensu in multiplici notio clara Dei
Doctorum mentes, animosque vigore replebat.
Illa idea Dei, lucida, aperta nimis,
Non unquàm subter mysteria pressa latebat,
Abdita nec sacris ritibus ipsa fuit.
Non in *esotericis* doctrinis nupta manebat,
Hanc neque velabant signa hieroglifica;
Non in simbolicis secretis, aut cabalistis,
Occulta exstiterat; lumine sed nitidi
Solis, et in facie puerorum, mente serenâ,
Cum puer ipse tener, vixque decennis erat,
Angelus hanc fusè expandebat duxque Scholarum:
Argumenta tamen, ducta ab eo puero,
Sæcula post septem criticæ, subsistere pollet.
Per quantum spatii ¡heu! ire necesse fuit,
Ut tot gratuitæ hypotheses edantur apertè,
Quandò ferè absurdis jus datur immeritò,
Et tamquam strictè formalia vera tenentur,
Pravè usurpato nomine sic sophiæ,
Vel disciplinæ, quam quidam turpè inhonorant.

Hæc malè jactantes dogmata falsa nimis:
*«Ideam Divi jamjam cecidisse per ævum,
 Nàm solùm doctis utilitatis erit,
 In quantùm vanas fabellas rejicientes,
 Sanè archeologi more studere velint.»*
 Et certè; ut contra ideam Divi Omnipotentis,
 Quidam tentarent *ultima tela* jaci,
 Quæ infamis, clamans, *Naquetius* (1) ipse petebat,
 Blasphemias voces impio ab ore vomens;
 Ut *bello illato* in Divum, citò lemma nefandum,
 Ad latrocinium, cosmopolita petat;
 Denique, ut intendant nequam ad deliria adire
 Pravæ *atheocratiae*, quæ ore furente Deum
 Odit, et execrat Satanæ molimine tetro;
 Omnia ut hæc fierent, fortè necessè fuit,
 Ut super innumera insultarent.... de quibus ista
 Non momenta favent, hic ut et ipse loquar.
 At si idea Dei primis incursibus atris
 Conculcata fuit, protinùs ipsa manu,
 Per cursum reliquum, prædones non semel egit,
 Ut, licèt inviti, vim super insiliant,
 Quæ omnibus humanis imponit maxima fræna,
 Cùm minùs, interdùm, noscitur et LOGICA.
 Saxoniae hæc similis vetulæ, quam Iwanhœe cantat,
 Quæ normannorum victima, flebat inops;
 Ac non aufugiens, tot vitatura pericla,
 Quominùs et vitam funderet ipsa volens,
 Porrò manere suis jam cum tortoribus ausa,
 Infames actus devorat atque silet.
 At vetus exhaustas vires reparare videtur,
 Atque manum tremulam vi rabieque parat
 Crimina ad horrenda, ut mensurâ jam cumulata
 Sordibus et noxis, ultio magna flagret;
 Et flammis pereat latebra et secessus eorum....

(1) Naquet.

Dùm penès, ac inter rudera fumigera,
 Cuspide in elata turris, jam pænè labantis,
 Sævæ vindictæ clareat effigies,
 Cantica terribilis lætè cantando triumphì.
 —Porrò (metaphisicè et ritè loquendo simul),
 Falsa philosophia, ac hodierno tempore reptans,
 Quatenùs antiquæ Christiadum propriæ
 Strictiùs objicitur, jam nunc invita, vel ægrè
 Argumenta edit postuma percelebris
 Atque gigantei syllogismi, memorandi,
 Qui, ut magnus Præsul hispaliensis ait,
 Nempè *negativæ* processum amplectitur omnem
Doctrinæ sæclis traditæ in hisce tribus.
 His argumentis præfata scientia falsa
 Cogitur, ut quandò perneget ipsa Deum,
 Vel si impossibile saltem concedere tentet,
 Se quoque continuò destruat atque neget.
 —Pura *metaphysicè* si est verè abstractio Divus;
 Si extra vim nullus, *materiamque* datur;
 Porrò *philosophiam*, luctando, SCIENTIA vincet
Experimentalis: dura *magistra*, fera,
 Quæ cùm dimittat verè inciviliter illam,
 Non secùs ac gessit rejiciendo Deum,
 Tot pro servitiis grates non egit eidem,
 Sed potiùs vexans irreverenter eam,
 Projicit ad sordes tritis cum mercibus, atque
 Quominùs ex justo nomina sacra colat
 Thomæ, et Aristotelis, scitique, gravisque Platonis,
 Propulsâ humanâ tùm *ratione* obiter,
 Quam modò dicebant recolendam cœlitus esse....
 Nunc verò ut *cerebri res viliosa* et inops,
 Quatenùs apparet *secretio*, *bilis* adinstar,
 Sive *salivarum*, cassaue res, et iners;
 Quæ cùm solvendi problemata magna sit impos,
Affirmare nequit, nilque *negare* sapit;
 Nomine pomposo POSITIVA SCIENTIA tandem

Dicitur....; at citiùs putre cadaver erit!
 Ast dùm catholicæ disciplinæ organa mira
 Unico in intenso tanta nitente foco
 Humanæ jungunt rationis fulgura cœli
 Fulgente et nitidâ cum RATIONE Dei,
 Tunc DOCTRINARUM accendebant cuspide in altâ
 Lumen DOCTRINÆ, quæ aspicit ipsa Deum.
 Et dùm christicolæ genii persæpè gigantes,
 In quibus obscuri multi operarii erant
 Claustrorum, qui etiam memorandi cuncta per æva,
 Cyclopum scalpro, perpete more SCHOLÆ
 Ingentem statuam NATURÆ porrò SUPERNÆ
 Conflabant fortes ictibus assiduïs,
 Quam sinu ab informi physicæ existentia in altum
 Surgere cogebant astra super rutila;
 Sic poliendo petram, vel quidquid signa figuræ
 Fortè obscurabat; dùm parilique modo
 Luce refulgentis solis, vel lumine pleno
 Quod tota irradiat *Summa* Theologica;
 Splendida crescebat Divi spectabilis UMBRA,
 Tamquam Christiadum mens meditatur Eum.
 Si, actu dùm posito, quem tractat Areopagita,
 Porrò Dei sensum, notitiamque dabat
 Non ferè totalem, nec plenam (quatenùs istud,
 Cùm de *infinito noscibili* agitur,
 Verè impossibile humanis est viribus arctis)
 Nempe *relativam*, quam vel *analogicè*
 Mortales miseri de Divo quimus habere,
 Donec in æthereis sedibus eniteat,
 Vel facie ad faciem per *lumen gloriæ* in ævum
 Tunc nobis liceat cernere ovanter Eum.
 Denique dùm nobis ex sanctâ sæpè *penumbrâ*
 Delubri, in verbis, parabolisque sacris
 Pura notescebat Divina ESSENTIA, fixa,
 Et nixa imprimis ASEITATE suâ,
 Quæ ipsam constituit *proprio purissimo* in *Ente*,

Primori, æterno, simplice, magnifico,
Perfecto, summo, verè et sublimiter uno,
 Quod lingua humana haud ulla referre valet;
 Tunc quoque philosophi *incompleti*, lumine cassi,
 Qui, solis nitidos ne aspiciant radios,
 Perstringunt oculos, aviumque crepusculi adinstar,
 Occyùs adduntur; cordeve, vique carent,
 Ut se projiciant, pulsâ formidine in orcum,
 Sive tenebrarum tristè petantque locum.
 Limina pandentes, tamquàm *Cartesius* audax,
Æterno dubio, ac exitio logica,
 Totâ in doctrinâ subvertens ordinis omnem
 Moralis sensum, tam peregrina docens
 De Omnipotente Deo, *naturâ et conditione*
Æterni Veri; tùm quoque cùm loquitur
 Emphasis eloquiis rerum de essentiâ eadem,
 Quocum tentabat magna docere Sophos
 Illustrem *Solem* Doctorum, lumine plenum,
 Ac hypponensem porrò supremam *Aquilam*,
 Se sinu in exiguo claudens, strictique *deismi*,
 Tamquam philosophi, quos memorare pudet. (1)
 Hi ferè congaudent, sibimet si suppetat ipsis
 Incompleta Dei notio, deficiens;
 Sic, ut Eum reputent cum lumine semisopitum,
 Quippe sibi soli providet atque studet,
 Entibus omninò spretis, cunctisque creatis,
 Quatenùs humanis vitricus esse velit;
 Aut forsàm recidunt manichæorum in *ditetheismum*,
 Vel malè descendunt turbine præcipiti
 Usque ad apologiam turpati *politheismi*,
 Qui *Encyclopedistis* resque, scopusque fuit.
 Serò erat omninò tanta ad reparanda reapsè:
 Scandere quapropter sidera ad ætherea,
 Nempè necessè erat, aut potiùs descendere ad ima:

(1) Voltaire y Rousseau.

Sistere nequaquam. Maximus aut minimus
 Divus erat, cœlum quo tunc decorare volebant
Encyclopedistæ; tempore fatifero,
 Quod pridem cunctus pavidè præsenserat orbis,
 Quoque tot extremæ sunt datæ ubique theses;
 Cùm jam divisum stadium ad certamina habebant
 Definitivè sol et arena suum,
 Certè inter NIHILUM, lectum pro divo *Atheistis*,
 Inter et ENS a se, qui omnia luce replet,
 Et sacro ex nostro peramanter Stipite pendet,
 Ut cunctos homines attrahat ipse sibi.
 Vertice in infausti, pavidique hujusce diei
 Versamur, Patres; jam sine pace sumus.
 Hoc in *diluvio generali*, tristè minaci,
 Et super horrentes impietatis aquas,
 Perfida ubi turba, atque ferox et sceptica regnat,
 Unicus exsurgit maximus ecce DEUS.
 Nempè Deus magnus, qui, quando cuncta crearat,
 Ipse super tenebras fulxerat, atque chaon:
 Qui super ingentes tumidasque nataverat undas,
 Quæ vel abyssum omnem funditùs obruerant.
 Qui quoquè Diluvii, quem narrant Biblia, liber
 Fluctibus evassit clausus in Arce Noë;
 Quique Petri ex cymbà placat, sedatque procellas...
 Cæteri in undisono vortice dispereunt.
 Error porrò suas cogens ad prælia vires,
 Definitivam verè aciemque movens,
 ERROREM circùm, cujus PAN maximus extat
 Objectum primum, convocat et geminas
 Ingentes partes, sectantes castra MONISMI:
 Nempè *ideulem*, quatenus ipsa MONON
 Ideæ sequitur PANTHEISMI porrò nefandi;
 Atque MONISMI aliàs, materiæque simul
 COSMICÆ, et imprimis *positivæ* convocat audax
 Robora, ut aptentur prælia inire cito.
 Materia, ac idea manent virtute in eadem,

Visque pari in gremio; quod nimis est stolidum.
Res vacua omninò, res verè inconscia, vilis,
Munia præsunt sancta, locumque Dei.
Pyramis hæc thesium, quas pessima mens meditatur
Horrore ac odio crescit, et invidiâ
Erga Ens et *vitam*, cultûs specieque sacrata,
Cosmico in excidio, morteque propositâ,
Nempè *creatrici Naturæ* ut sic sit adepta
Quæsitum finem; nempè NIHIL, tenebras.
Hic, et non alius, Domini, est Deus impos, inersque
Cujus perfalsâ conditione, statim
Demonstrare thesim cogor, licèt esse necessè
Hoc minimè apparet; nam prout auctor ait,
Siquando fuerit verum malè rejiciendum,
Id turpare priùs fortè necesse foret;
Errorem verò siquis fortasse refutet,
Sufficit exponi, ut quisque repellat eum.
Iste *deus*, nobis quem hodierna SCIENTIA præbet,
Nescio an opprobrio, vel potiùsne piè,
Promissum renovat fallax, quo plasmata quondam
Decepit serpens: «*Quibitis esse DII*».
Hoc NIHILI in gremio jamjam completur inerti,
Quo suffocantur *divus* homoque simul.
Cum *deus* iste altum deberet munus habere,
Omnibus omninò dotibus ipse caret.
Attamen in se aliàs jungit totaliter ESSE,
Et non *esse* simul, quæ entibus herclè nefas.
Tum nobis aliàs manifestat se fore tandem,
Vel se esse *in fieri*. Denique prætereâ,
Lege metaphysicâ, se pernegat esse capacem
Verè existendi: scilicet iste *deus*,
Spiritus absurdus, substantia mobilis, impar,
ENS, emanare ex ente priore quiens;
Idea incerta, et quæ evolvitur, atque vacillat;
Materia et formis pluribus apta nimis;
VIS, quæ continuò distenditur, ac operatur;

Iste, inquam, *divus*. quilibet ipse sonet,
 Sive *categoria idealis* ritè notetur;
 Maxima vis mundi, quæ immanet ipsa sibi;
 Seu quædam virtus inconscia, sivè *voluntas*,
 Sivè idea merè, sensibilisque quoque
 Natura, aut aliàs ferè quomodocumque vocetur,
 Quid nisi commentum, sivè NEGATIO erit?
 Absque metaphysicâ re, pura ABSTRACTIO tantùm;
 Omninò sensûs vox vacuata boni.
 Denique erit mendum, ut præfata NEGATIO vilis.
 Et pejor prorsûs fiat ob hypochrisim,
 Æterni *Protei* nova transformatio forsâm;
 Sanè orientalis pervetus effigies
 Pantheismi effossi; contradictoria semper
 UNIUS (1) ratio, dissona menti hominum,
 Cunctas res cogens solâ substantiâ in unâ;
 Ingentem rerum, viscere de proprio,
 Provida deducens, et perpes aranea telam,
 Denuò ut ex *Vedis* sorbeat ipsa modo.
 «*Omnia sunt unum, ac unum sunt omnia*», ut ajunt
 Prisci eleates carmine penè pari;
 MENS *forma informans mundi*, lex stoica dicit;
 ENS non dependens entibus ex aliis (2);
 ENS UNUM, sensu quo Neoplatonici abundant;
 MENS UNA, *ac eadem*, scripsit ut auctor arabs (3);
Lucis fons primæ, æternæ, quem Kabala monstrat;
 «*Cuncta creatura ac ipse creator idem*» (4)
Naturans natura, prout Scotus inquit hibernus;
Primaque materies ritè sacrata Deo (5),
 Ut cum *Dynante*, et blasphemat apostata Bruno (6).
 Verè *infinita*, ac *unica*, et absque pari;
 Quam Spinoza athens tradit *substantia* summa:
 ETWAS NOUMENICON, quod sibi in opprobrium

(1) La Unidad. (2) Lo ABSOLUTO. (3) Averroes. (4) Amaury de Chartres. (5) La materia divinizada. (6) Giordano.

Kantius exposuit pravè molimine vano;
 Ille « EGO », quem Fichte, ac *autotheismus* habent;
 IDEA--ENS pariter, quod prompsit Hegelius audax;
 Primus, et omnino postumus ESSE gradus,
 Quem SYNCRETISMI tradit systema hodiernum (1)
 UNIO, (2) quæ harmonia, ac ordine plena nitet,
 Ac *socialismo harmonico* respondet, ut ajunt
 Plures hæretici, pseudoque philosophi (3);
Finita, infinita simul SUBSTANTIA, demum
 Quam ferè *Lammenius* prodidit ore malo.
 INFINITUM igitur, quod Kraussius hisce diebus
 Prædicat, et quidquid suggerit ipse Satan;
 Scilicet *absurdum*, vel contradictio perpes,
 Æternum *mendum*, perpetuusque dolus,
 Et læsæ crimen Deitatis, pessimus error,
 Qui e EMANATISMI progrediendo sinu,
 Ad rem sensibilem, et mox IDEALIA scandens,
 Se chlamyde expoliât, pacificæque togâ;
 Postmodo se priscis denudat vestibus amplis,
 Quas longâ in serie temporis induerat,
 Ut præstans hodie, magnorum more sophorum,
 Splendidâ et ornatâ veste nitere queat.
 Nunc super ampullas, quibus alta scientia gaudet
 Experimentalis, sæpè sedere viri
 Suescunt, qui sese *sapientum* nomine dotant,
 Quique usurpantes omnia quæ inveniunt,
 Vel sua turpantes conatu themata pravo,
 De physicâ scandunt usque metaphysicam;
 Et quasi evangelium nobis se ostendere jactant,
 Quando ex excelso, sidereoque loco

(1) Cousin.

(2) *Unio* significa aquí la Unidad, porque la palabra *unitas* no tiene cabida en estos metros, por no ser componente de dácilo ni espondeo.

(3) Saint Simon, de Fourier y de Leroux.

Magni despectûs, transcendentalis et alti,
 Nobis nituntur promere mille modis
 Sæpiùs effossi PANOS vel putre cadaver;
 Nam de invisibili particulâque vagâ
 Incipiendo semel, non notâ voce MONERA,
 Quæ latè et longè tenditur atque patet
 Taliter, ut cœlos videatur humumque replere
 Omni re, quæ aliter non Deus esse queat.
 Nos autem, Domini, fateamur non sinè pœnâ:
 Magnum discrimen tristè notare licet
 Processus inter pantheismi, primitûs acti,
 Inter et, imprimis, hæresis acta novæ.
 Tempore in antiquo, pantheismi religiosi,
 Cùm fuit extinctum lumen in orbe prius, (1)
 Corpore in exiguo prostratæ stirpis Adami
 Principium cuncti tunc tenuere suum;
 Tùm quia et attoniti orbis majestate stupebant,
 Non secùs ac summâ conditione Dei.
 Hæc erat idcirco pantheismi formula prisca:
 «*Totius mundi mens, animusque Deus*».
 Nunc athei e contra *pantheismi* mundi hodierni,
 Post quindena statûs sæcula christiadum,
 Termino ab opposito motum desumere certant:
 Scilicet ideâ ex paupere Divi habitâ,
 Sivè scientifico dominatu materiali,
 Aut verè ex hominum sorte tumente nimis.
 Hæc ideò est hodiè *pantheismi* formula stulta:
 «*Divus homo in mundo*». ¡Quanta superba phrasis!
 Nonnulla apparens prisco in systemate fulxit
Majestas, quâ hodiè non nitet atra schola.
 Naturæ ignarus, vel originis inscius altæ
 Atque sui finis, nudus inopsque jacens,
 Tunc homo, Naturæ jam magnalia noscens,

(1) «*Lumen prius*», la revelación primitiva. «*Revelatio primitiva*» son palabras que no entran en estos metros.

Mirè cernebat cuncta creata bona.
Mundum tunc corpus Deitatis credidit esse,
Lumine quæ solis conspiciebat eum,
Tamquam pupillâ Titanis fulgure plenâ;
Quæ respirabat turbine flante gravi,
Et magno tonitru faciebat mystica verba;
Montes ignivomi, fumigerique simul,
Qui ad cœlum turres mittunt, ignisque columnas,
Ipsi terrorem fortiter incutiunt;
Terra, sua excutiens trepidè fundamina magna;
Tùm mare rugitus horrisonos jaciens;
Deniquè cuncta hominem quandoque pavore replebant
Ante iram Divi, qui minitatur eum.
Tùm flores et aves, utcumque coloribus almis,
Musicâ, aromatibus, deliciisque bonis,
Aëra complentes et campos, arvaque amœna,
Quæ urbibus et pagis gaudia summa ferunt;
Aura, superficiem quæ puram crispat aquarum,
Atque lacus lætos cœruleosque movet;
Tùm gyri harmonici, quos cœli sidera monstrant,
Quique Dei humanis aurea sceptrâ monent,
Jubila reddebant animis, pacemque cupitam,
Fervida dùm licuit vota sacrare Deo.
Nunc tamen, oh Patres, homo vere ignobilis, effrons,
Qui propè cisque Crucem nascitur, ejus ope,
In mediâ Europâ vivens civiliter amplè....
Veri *progressûs* nomine dictus *homo*,
Qui terram domuit diro famulatu et iniquo;
Qui fulmen præceps retibus arripuit
Ut scintilla ejus per funes nuntia velox
Echon transferret vocis ubique suæ;
Qui microscopio investigat cuncta minuta,
Atque telescopio perspicit astra benè;
Qui montes transfert, et ponti lustrat abyssos,
Et frænâ ventos.... ipse negando Deum!
Auctorem vitæ, qui humana in mente nitentem

Accendit lucem, ut tristè protervus homo
 Se *divum* credat, quamvis se *simii* in orbe
Claram progeniem dejeret esse quoquè;
 Et quamvis brutis avidè se æquare cupiscat,
 Vel declaretur ostreae ut ipse nepos.
 Id, domini, poterit *libertas* (1) summa vocari,
 Summum *jus* hominis; talia jura tamen
 Non nisi stultitiæ, seu dura *abjectio* fient;
 Non nisi sarcasmus fortè perosus erunt.
 Non Deus est verè qui donis indiget altis,
 Sed *res* quæ cunctis dotibus ipsa caret:
Ens imperfectum, deliria tota recondens,
 Numinis usurpans nomen, et acta Dei.
 Nunc autem verum si nos perpendimus omne,
 ¿Quæ *divi* species, Cætus amande, foret
 Is, qui non posset certè *immutabilis* esse,
 Sed *corruptibilis*? ¿Quis *deus* iste foret
 Non *infinitus*, sed sic *finitus*, et impar,
 Ut neque perfectus magnopere esse queat,
 Nec summè sanctus, neque liber, sed malus esset
 Naturâ ex propriâ? ¿Quis *deus* iste foret,
 De quo affirmari nullum possetque negari?
 At si a re physicâ longiùs ire licet,
 Et sanè ideam, aut speciem meditabimur altè,
 ¿Quis *deus* est, inquam futilis atque vagus,
 De quo auctor nequam, simulans virtutis amorem,
 Asserit *hunc* homines mente creare suâ,
 Quandò ipsam subeat Divi phantastica imago?
 ¿Quis *deus* est, cujus gloria tota manet
 In mente humanâ, tantùm dùm cogitat Ipsum?
 ¿Cujus et altus honor, pèrpetuumque decus
 Solùm simplicium servantur in utilitatem,
 Impius ut scriptor, jam memoratus, ait?
 Iste procax atheus certò affirmare videtur

(1) Emancipación.

Nempè *philosophiam* jam magis atque magis
Inque dies meliùs *dicturam* quid teneatur.

Jam nostis: *vocis* denique *flatus* iners,
Elatus, tamquam quem prisci habuere *sophistæ* (1)

Usque *entis* physici pænè categoriam;
Viliter aut *mendum* latum *deitatis* ad aras.

Nùm, Patres, vultis, noscere jam penitùs
Unde *deus* talis veniat? Jam noscitis herclè.

Exaudite tamen sic blaterare *sophos*:
Humani *cerebri* *secretio* porrigit ipsum.

Paupere de cerebro, materiâque venit
Ex vi *dynamiciæ*....! ¿Numquid quoquè scire velitis

Quomodò prima fuit condita materia?
Expectate parùm. Qui nunc miracula pellunt,

Cunctaque rejiciunt signa superna Dei,
Seclorum, dicunt, mirè virtute coactâ, (2)

Materiam factam spontè fuisse suâ.
Millia sæclorum ad summam reddite certè,

In quibus haud unquam condita res fuerat;
Non secùs hæc fierent, ac si quoquè millia mille

Ad summam *ceros* cogere quisque volet,
Ut pro totali inveniatur specialiter UNUM.

Unum verò istud, parvaque particula,
Quæ accumulata fuit *nihilo* persæpè coacto,

¿Quomodo mota fecit? Nonnè quiete quirit
Sistere tranquillè, atque suæ vertiginis experts,

Et *transformismi* libera? At aspice:
«Primò *particula* haud *homogenea* fortè manebat....»

¡Ah! si aliàs forsam *particula* ista foret,
Oh Deus, oh tellus, oh stirps humana, stupete!

Indivisibili tristè *monera* in eâ
Nos essemus adhuc; sed non *homogenea* faustè

Tunc erat, ac ideo.... rumpitur alma quies.

(1) Los nominalistas.

(2) Con la aglutinación de los siglos.

(Prosequor in nostram deliria vertere linguam).
 «Mox *atomum* pupugit fortis aculeolus,
 Atque statim fuit *æquamentum ritè solutum*,
 Quo totus mundus conditus ipse fuit.»
 Nugarum verò aspernabilis auctor earum
 Ille est, quem titulat stulta caterva *sophum*.
 Ipse scholæ criticæ coryphæus et est hodiernæ,
 Qui hos per processus, tam seriosque modos,
 Nondum contentus pellendo ex æthere Divum,
 Dum fictis verbis thura sacrabat Ei,
 Usque Crucis sanctæ propè brachia duriter ursit;
 Ac Judæ renovans oscula fœda nimis,
 Dùm dirâ hypochrisi Jesu exaltabat honorem,
 Tricenis nummis vendidit ater Eum,
 Millibus aut potiùs triginta permalè partis
 Ex falsæ pretio non merito historiæ.
 Ah! si de rebus tam sanctis non ageretur,
 Hisce *sophis* verè præmia danda forent,
 Quatenas et nugis sic delectamur eorum;
 Ats hi de Europâ pellere dogma volunt...!
 Porrò sibi hic SAPIENS *sophie* jam munera præstat,
 Ac ait ex cathedrâ: «*Non Deus est equidem*».
 Inde magistratus stupefactus lemma nefandum
 Perlegit, et addit: «*Sed neque justitia*».
 Hæ voces resonant quoque delinquentis in aure,
 Et dicit: «*nullum crimen in orbe datur*».
 Filius attentè exaudit lethalia verba,
 Et dicit: *Virtus vox nimis est vacua*».
 Postmodo tale nefas indoctus subditus audit,
 Atque potestatem terque, quaterque negat.
 Tunc *debellator*, durâ ambitione laborans,
 Barbara contemplans corde profata suo,
 Exclamat dicens: «*Româ potiamur*, et indè
 Papam trudentes, ejiciamus eum.
 Et cùm descendit turpis doctrina deorsùm,
 Pauperiesque animos fortiter exacuit,

Vel pravos facit instinctus utcumque rebelles,
 Tunc quoquē principium transit in acta mala,
 Atque furore gravi blasphemia pullulat atrox,
 Perque domos resonat, compita, perque vias.
 Tunc fera consurgit *revolutio* materialis;
 Per calles fervens currit abundè cruor,
 Ac inter strepitum, armorum tetrumque fragorem
 Hos ferè clamores impia turba jactat:
 »*Nil jam de Divo placet exaudire loquentes,*
 »*Nec de æternali sorte beatificâ:*
 »*Talia condemnat suprema scientia strictè,*
 »*Cunctaque philosophi somnia, menda putant.*
 »*Nolumus hæc. Nihilum petimus formidine pulsâ;*
 »*Infernum cupimus dummodò cuncta prius*
 »*Materiæ veniant bona delectamine plena.»*
 Attamen, oh Patres, ædificare *sophum*
 Tristia nūm poterunt spectacula tanta nefasta,
 Cū tam ridiculis artibus ipse Deum
 Perneget, et fusè lethalia semina plantet?
 Nequaquā verè. Cū catapulta fera
 Tela super turbas truculenta, et densa vomebat
 Dū turbæ insontes crimina non alia
 Patrare audebant, logicum nisi tangere finem,
 Cujus præmissas fuderat antè *sophus*
 Mercede et præmio conductus per Coryphæos,
 Ut cieret turbas, atque doceret eas;
 Tunc *Sophus* intereà, telorum robore fretus,
 Securusque suis innumeris opibus
 Ex prælo eductis, *atheismi* gesta fovebat,
 Dū lætis oculis aspiciebat opus
 Verè enorme suum; vel sævus hypochrita templum
 Desertum cernens, vel temerante manu
 Disruptum, tamqam delirante ore prophetans,
 Sic exclamabat: »*Fana sacrata citò*
Diruta penè cadent jam materialia Jesu:
Templa Cruore Ejus nobilitata ruent».

Tegmine confRACTO, penetrat jam cœlicus imber,
 Qui orantis prœni duriter ora quatit.
 Stulte sophista nefas! minime dignoscere pollet,
 Destructis aris, ædibus atque sacris,
 Vacillaturam terram fundamine ab imo,
 Ac ignem cœli, dummodò ab Arce Dei
 Non abeat fulmen, casurum, non super aras,
 Sed super elatum, magnificumque thronum,
 Et quoquè justitiæ super altam fortè bilancem,
 Et super ingèntes denique ditis opes,
 Atque super sacros venturum porrò penates,
 Atque super cāthedram quam tenet ipse *Sophus*,
 Inter et exitium *sophiæ*, crudamque ruinam,
 Ac horum, qui ausi tristè negare Deum,
 Magnus perstridet Divi iratusque cachinnus. (1)
 Non aliter Ninive corrui, atque Babel;
 Non aliter Babilon cecidit prostrata superba;
 Urbs vastata fuit sic deicida ferè;
 Sic fuit immersa horrisonis Atlantis in undis.
 Sic exusta fuit maxima Lutetia,
 Quam nostris oculis coryphæi diri *atheismi*
 Sparserunt oleo, ut cresceret inde focus.
 Hic autem, credo, motus qui hunc impulit amplum
 Supremum Cœtum, ut clariùs eligeret,
 Ex plerisque, thesim, quam nunc evolvere conor.
 Nam si hic Conventus verè operæ pretium
 Ducit, quod mundo memoretur summa potestas
 Romani Papæ, quippè necessè nimis,
 Nulla foret potior, quàm horrens occasio præsens,
 Quam nobis offert antitheismus atrox.
 Passibus in primis, quos Papa subire coactus
 Tristè Crucis lustrans sæpè dolore viam,
 Ictibus oppressus, quos nunc *Revolutio* jactat
 Non modò Pontifici, sed quoque justitiæ,

(1) Dominus irridebit eos.

Perpetuisque simul Papatûs juri et honori,
 Ut Româ pulsum, dirè inhonoret eum,
 Jam clamor pavidus cuncto surrexit in orbe
 Inter credentes, quos malè secta trahit,
 Cùm tantum spoliū, proprio sine crimine, damnant.
 —Tunc multæ insculptæ sunt nitidæque phrases,
 Verbaque, quæ gentes, sublimia, commemorabunt,
 Queis jus, libertas, Relligioque sacra
 Tecta manent contra violantes jura superna;
 Testibus eximiis, magnificisque viris,
 Qui nimis unanimes Papatûs jura tegebant.
 Fulget in his Odilon, vir benè conspicuus,
 Qui binos dicit dominatus esse necessè
 Servari Romæ, pacis in auxilium,
 Ut sint sejuncti cuncto constanter in orbe.
 Testes sunt aliàs qui probitate cluent,
 In queis præfulgent utcumque *Thierrius* amplus,
Guizotiusque simul, qui eloquiis nitidis
 Jugiter imperium poscebant Pontificatûs;
 Atque in doctrinæ nomine veridicæ,
 Sivè philosophiæ reverâ spiritualis, (1)
Cousini ex labris, gallici et herclè sophi,
 Vox resonare quii cathedrâ de magnificatâ,
 Qui Papæ duplex dominium petiit,
 Nomine in æternæ sophiæ, quæ in voce reclamatione
 Ut quisque affirmet firmiter esse Deum.
 «*Jure philosophia*, ut scribit celeberrimus auctor, (2)
Materialista, ac impia, seu athea,
Æquo animo poterit tolerare, aut plaudere certè,
Si nunc Pontificis debilitata forent
Fræna potestatis, vel vincula fracta supersint;
Namquæ opus est minimè munere Pontificis,
Ut mundum possint omninò docere sophistæ
Productum quidquam corporis esse animam;

(1) Espiritualista. (2) Victor Cousin.

Aut nullum, præter mundum, Divum esse colendum.
Spiritualis enim pene philosophia,
Si minùs a nebulis foret excecata superbis,
Rectè scire potest, in genere omni hominum,
 SPIRITUALISMUM dumtaxat habere sequaces
Inter christicolas, quos benè Papa regit.
Undè Patrem Sanctum, morum columenque, ducemque,
Atque intellectus ordine in innumero
Esse patet. Quare mihi porrò necesse videtur
Omnibus humanis esse Patrem validum,
Qui extero ab imperio nullatenùs esse subactus,
Possit sed munus liber in orbe gerat.»
 Jam, Domini, auditis; vinclum, quo nectitur ista
 Nostra thesis strictè munere cum amplifico
 Immunis Papæ, est, nullo discrimine, idipsum
 Quod Papæ imperium, sceptrà ligatque Dei.
 Quippè, prout dicit laudatus gallicus auctor,
 Sanctus ut æthereâ regnet in Æde Deus,
 Judicio ex hominum generali, est herclè necessum
 Urbis ut in solio munia Papa gerat.
 —Cernere jam poterunt qui me illudere malignè,
 Cùm primò assumpsi thema quod ipse lego,
 Me, non more aquilæ, cepisse, ut longiùs irem
 A tempestate, et nubila sic fugerem,
 Sed posuisse super nubes in vertice nigro,
 Fulgura ubi aspicerem liberè et absque metu,
 Et propè Titanis discum, cum luce serenâ,
 Ac umbram densam terribilemque quoquè,
 Quam super Europam nubes nunc projicit atra
 Quæ Vaticanum jam minitatur atrox.
 Cœtibus ipse atheis qui adstans certaminis ergo,
 Ac in Comitibus sæpiùs ipse sedens
 Hostibus in mediis, paucis vel pluribus obstans,
 Non titubando, fidem fassus ubique fui;
 Me licèt opprobrium tantùm gratisque manebat,
 Postque feræ luctæ parta pericla mihi,

Dumtaxat poteram paulùm discedere ut impos,
Cùm telis minimè castra inimica forent
Instrata, aut armis, sed floribus, atque lapillis,
Custodita bonis, et validis ducibus
Agminis hostilis, quorum gaudere triumphis
Vel certè incursus plaudere munus erat.
Immòque prætereà ¿cur non nunc omnia dicam?
Ex illis egomet sum ferè qui ex animo
Credunt non propriè Papam esse a Rege prehensum
In Vaticanis ædibus atque focis:
Non regno, aut italis in carcere Papa tenetur;
Sed Regem, Regnum subjicit hydra (1) ferox:
Ipseque Papa Leo quodammodo detinet illos.
Nempè salutarem nunc reperire viam,
Et servari Italus posset, si Pontificatum
Non malè mulcaret, nec temeraret eum.
Si modò Papatum non tamquam stigma teneret,
Sed tamquam lumen, vel decus Italiæ,
Quàm felix Italus, quàm verè prosperus esset!
Attamen hydra feris morsibus angit eum;
Imperat impietas, atheismus regnat ovanter,
Exsiccans omnes prosperitatis aquas,
Quosque tenet puros alma scientia fontes;
Atque status cunctos inquinat hydra manu.
Oh illustres Domini! Si Papa Vicarius amplius
Divi non esset, certius esse nequit
Jam pridem Romam, dispendia tanta parantem,
Hospitio duram, mortiferamque nimis,
Esse suis propriis dominis de jure reversam,
Qui tantùm bini perpetis Urbis erunt;
Scilicèt antiquæ Romæ sacræque ruinæ,
Et Romæ æternus Papa, Monarcha, et Hærens.
Denique, ut absolvam, domini, affirmare licebit
Quod pia dumtaxat cœlica Religio,

(1) La Revolución.

Quæ Hæredis Christi divina oracula servat,
 Completam sophiam possidet ipsa Dei;
 Solaque habere potest sancti mysteria cultûs;
 Namque auri clavem sola canalis habet,
 Undè Dei rores descendant gratiæ abundè.
 Doctrina (1) abscedens Relligione Dei,
 Fortè peregrinum similat, qui lampada stinguens,
 Quæ sibi monstrabat nocte nigrante viam,
 Devius in mediis silvis, et tràmite multo,
 Cæcus abyssorum concidit in puteum,
 Curvam sectando quam nuper projiciebat.
 Quod primò apparens debilis error erat
 Circa ontologicum tantummodò thema, gradatim
 Fert ut blasphemet quisque negando Deum;
 Et proclamantur mundi jam denique causæ
 Primæ et finales, quatenûs immanèant,
 Non transcendentes, sed inhærentes quoquè mundo;
 Et quasi fortassis omnia sint eadem,
 Prorsùs adoptentur contradictoria passim,
 Atque *novæ logicæ* dentur, ut alta basis,
 Absurdi leges. Error miserabilis, inquam,
 Qui veri aut entis destruit omne genus:
 Destruit imprimis rationem, cunctaque vera,
 Et solùm Nihilum noscitat atque colit;
 Atque negando Deum Nihilum, utpote numen adorant,
 Entisque ex oïo, vota ferunt Satanæ.

.
 Hymnus terribilis nostras ¡heu! perforat aures,
 Quem pravæ (2) Italiæ tristè poëta canit,
 Quemque atheismus atrox Satanæ jam consecrat, atque
 Diro offert hosti terribilique Dei.
 Altiùs est equidem istud proclamare necesse:
 Post vicena, hodiè, sæcla peracta ferè
 A Christo Domino, medio in splendore nitente

(1) La ciencia. (2) La Italia secularizada.

Edoctæ Europæ, tegmine subque Crucis,
In placidoque sinu fecundi hujusce Planetæ,
Sanctificati etiam nempe Cruore Dei;
Italiæ ex centroque, mari deductæ ab utroque,
Utpote stylobates marmoris aut silicis,
Quam super æternè Cathedra immutabilis extet,
En surgit præceps, perfida vox athea,
Quæ ex citharâ altisonâ tetri resonando poëtæ,
Invocat et Satanam carmine terrifico:

»Salute, o Satana, (1)

»o ribellione,

»o forza vindice

»della ragione!»

Si verò horrorem paulum frænare potestis,
Ac audire licet plura nefanda magis,
Noscetis Satanam, cantatum vate ab iniquo,
Non nisi multiplices schismatis esse mali
Actus infandos, et luctas in rationem,
Et carnis bellum in spirituales animam,
Vel rixas hominis semper semperque superbi
In Divum. Referunt fabula et historia
Nempe Prometheo à tristi tunc incipiendo,
Cui vultur jugis viscera dilacerat,
Sicut et à priscis magnis Titanibus, usque
Lutheri ad rabiem perfidiamque feram,
Ac ad terrorem, quem trux *Conventio* fecit,
Vel quem fert oculis diruta *Porta-Pia*.

»Sacri a te salgano

»gl' incensi ei voti;

»has vinto il Geova

»dei Sacerdoti.»

Amplius audite infandum, si plura potestis;
Pesimus hic *victor*, qui gladium ex manibus
Abjicit excelsi Michaelis, fulmine rupto

(1) Himno á Satanás, compuesto por el impio Carducci.

In dextrâ Iehovah, non equidem est alius
Quàm sejunctarum *Divus* quicumque scholarum
Quæ verum renuunt pangere. ||Material!

»Nella materia,
»che mai non dorme,
»re dei fenomeni,
»re delle forme,
»*sol vive satana.*»

Materies, Satanæ cum nomine deificata!

Hos cum clamores aure stupente mea
Percipio, tamquam signum finale triumphi,
Quem delirantes herclè canunt athei,

»Materia, inalzati,
»Satana he vinto!

Cùm sanè meditor devinctum, nonnisi Divum

Magnum esse Israel, terribilemque simul,

Sentio me forti correptum penè pavore,

Atque meo capiti verbera spero Dei.

Cùm verò insignis pateat patientia Divi,

Quæ æternum donum Cœlitis esse probat,

Protinùs avertens oculos a vate maligno, (1)

Cœlica vatis (2) ego carmina respicio,

Qui, fide et arte potens, nos delectamine summo

Replet, quandoquidem concinit ipse Deum.

«No hay más que un solo Dios. Él solo es grande;
Solo infinito, omnipotente solo.»

.....
El premio envía y el azote blande.

Todo lo oye y lo vé de polo á polo.»

.....
«Dios solo es triunfador. Los que le niegan
Con altivez blasfema, palidecen
Cuando al umbral de su sepulcro llegan.

(1) Carducci.

(2) El espiritualista y eminente poeta D. José Zorrilla.

Los que en su ciencia ruín se ensoberbecen
 Y de Él se mofan, al morir le ruegan;
 Por Él existen y por Él perecen.
 No hay más que un solo Dios. Ante su nombre
 ¿Qué es el orgullo y el saber del hombre?»
 Nil verè. Ats hodiè fòtus clamore Poëtæ,
 Et confortatus sæpè potente fide,
 Elevo lætantes oculos ad culmina cœli,
 Et sic exclamo: «Gloria summa Tibi
 Est, Deus æterne, et nunc et per sæcula cuncta:
 Tum celso in Sinai culmine magna fuit;
 Tùm quoque Thaboris fulgente in vertice luxit;
 Ats aliud poteras majus habere decus:
 Nempè inimicorum stultum, cæcumque furorem.
 —Quadàm fortè die.... pristina cùm fuerat
 Gens humana tuis a jussis planè aliena,
 Atque e conspectu tota remota Tuo,
 Conscia se in Cynico (1) prospexit significatam,
 Qui Urbe in præclarâ lampada luciferum
 Ipse manu portans, hominem quærebat ubique,
 Quem tamen in Româ non reperire quiit.
 Nam, quamvis mundus mirè gnarusque potensque
 Tunc disciplinæ magnus et amplus erat;
 Jam tunc exemplar dignorum penè virorum,
 Virtutum speculum permalè perdiderat.
 —Postmodò gentilis, judex horrendus et audax,
 Qui «quid sit verum» quærere sollicitè
 Curans, et lotis manibus jam perdere JUSTUM
 Promptus erat, turbis protulit INNOCUUM;
 Pergulâ et ex altâ, historiæque ex culmine dixit:
 ECCE HOMO! Quo judex herclè propheta fuit.
 Deniquè HOMO inventus verè Deus optimus extat!
 Visis idolis, quæ sacrat atque tenet
 Errans et fallax hodierna scientia, frustra

(1) Diógenes.

Viventem Divum mundus habere volet.
Sic quondam Clemens, Ægypti fana revisens, (1)
Ipse Sacerdotum cantibus attonitus,
Aurea vela movens visurus dulcè figuram
Cœlitis phen! vidit reptile turpe nimis.
Tunc exspes audit clamores impietatis,
Quæ super idola et signa refracta, Deum
Perstantem monstrat post tot, vel tanta negata;
Ipsumque invitans excitat atque movet,
Eligat ut inter Divum dulcedine plenum,
Ac inter sectæ crimina et invidiam;
Inter et errores quos propalat ipse Sophista,
Inter et excelsum, qui est super astra, Deum:
Ac, ut Pilatus turbis adstantibus olim
«ECCE HOMO» clamavit, nunc ait: ECCE DEUS,»
Hic DEUS est HOMO, quem quondam Pilatus iniquæ
Mandavit turbæ ut plecteret Innocuum:
Est et qui tensis brachiis ex arbore pendet
Ut benè credentes elevet atque beet.

Idibus Junii 1889.

(1) Clemente de Alejandría.

Ad Antonium.

Inter politicos, augusto nomine dignos,
Qui magnos populos dexteritate regunt;
Inter et eximios homines quos orbis honorat,
Et meritò geniis æstimat esse pares,
Tu, magne Antoni, excellis, velut arbuta cedrus,
Et cunctos superas dotibus ipse viros.
Verum miraculum te gentes esse fatentur,
Et MONSTRI titulus jam tibi jure datur.
• Et sanè es sophiæ perquam mirabile monstrum, (1)
Cui cultum reddunt maximi in orbe sophi.
Tu quoque es insignis verè historiographus amplus,
Quem demiratur quisquis in orbe sapit.
Tu in cælo hispano quasi sol immobilis extas,
Qui omnia fulgore, et cuncta, vigore replēs.
Natio ibera suum ductorem te veneratur;
In te confidit patria si arcta gemit.
Ad te confugerent clamores gentis iberæ,
Publica si forsam res lacerata foret.
Nulla tibi imperii ambitio insatiabilis urget,
Nec pectus pungit prava cupido tuum.
Porrò vir es præstans, heros ætatis alius,
Quem, demptâ invidiâ, diligit omnis homo.
Pectore magnanimo polles, et mente supernâ,

(1) La palabra *monstrum* en su acepción más genuina significa maravilla, portentoso, prodigio.

Et genii dotes solus habere potes.
 Tu, vigilans aquila, insidens in vertice petrae,
 Prospicis Hesperiae quidquid habebit opus.
 Longe a politica, tamquam si fræna teneres,
 Procuras patriæ pacis abundè bona.
 Primus in imperio, et reverà magnus es extra;
 Ipse jubar patriæ, stellaque semper eris.
 Contra hostes regni vivis vigilanter ut Argus,
 Turpeque consilium detegis omne in eis.
 Sic hostes patriæ tibi sunt infensi inimici;
 Non nisi plebs sceleris est inimica tibi.
 At sanctum solium, quod nunc Rex occupat insons,
 Hostibus ambitur...! multa pericla subit...!
 Non erit infidus primas qui protegit ipsum;
 At minùs expertus nonnè subire dolum
 A pravis poterit, qui falsa juvamina præstant?
 Oh magne Antoni! vir celebrande, veni:
 Fræna veni regere, et devita dedecus atrox;
 Namque hydra hispanum radere vult solium!
 Pergito, et ipse tuis virtutibus utere magnis,
 Ut sospes possit Cæsar abire puer.
 Cùmque thronum serves, decus et servabis iberum,
 Hercle tuum fiet nomen in æva cluens.

Kal. Sep. 1889.

AD MARCHIONEM

DE POZO-RUBIO.

Quando non pridem, florens juvenilibus annis,
Altum Prætoris munus adeptus eras,
Nonnulla in populo fuit admiratio oborta;
Talis erat ætas, officiumque tuum!
Postmodò cùm fueras assumptus, dives honore,
Regis ad eximii lucida consilia,
Tunc inter plures illa admiratio crevit,
Et siluit populus Regis amore sui.
Cùm tamen hispani te perspexère Ministrum,
Qui supra ætatem tot documenta dabas;
Ardua cùm toties problemata, rite soluta,
Solers præbebas viribus ipse tuis,
Te jam non juvenem reputabant æmuli, ut antè,
Sed quasi provectum te coluère virum.
Tempore difficili cùm publica res titubabat;
Quando per Hesperiam repserat atra lues;
Cùm decus hispanum tam dura pericla subibat,
Hoc tibi tunc licuit salvificare piè.
Maxima gesta extant, te primò fræna ferente,
Quæ extollunt nomen sidera ad alta tuum.
Nunc autem venias, oh Marchio, pace favente,
Atque ministerium Regis amore geras.
Per te justitia, et pariter pia gratia fiant;
Fiat prima licèt cœlica sphæra ruat.